

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, In
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtationes
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

Dispvtatio XV. De Confeßione, & eius neceßitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

SECTIO I.

Vtrum confessio sit necessaria ex Christi institutione?

D^{icitur} Vplex est necessitas, scilicet, medijs, & praecceptis. De vtraque diximus satis *disp. 3. de Sacrament. Euch.* vbi dixi, necessaria necessitate medijs esse illa, sine quibus salus obtineti non potest; & quae conducunt posicione ad ipsam salutem.

Duplices ne-cessariæ, Medijs, & Praeceptis.

Vnde Sacramentum penitentia homini adulto lapsi in peccatum mortale post Baptismum est necessarium necessitate medijs ad salutem; in re, vel in voto, quia sine hoc Sacramento re ipsa suscepito; vel certè sine eius voto, quod in contritione includitur, saluari nequit: & quidem Sacramento ipsum, quando suscipitur, vel votum ipsius conductus posicione ad primam gratiam, sine qua salus esse non potest, quare meritò dictur medium necessarium ad salutem in re, vel in voto.

De hoc tamen diximus *satis loco cit.*

Rufus possumus in confessione considerare duplēm necessitatem; alteram ortam ex Christi institutione, & praecetto; alteram ex praecetto Ecclesiæ. De vtrâque dicendum est, & prius de priori. Circa quam varijs fuerunt errores, quorū aliquos refert *Suar. disp. 17. sect. 1. & disp. 35. sect. 1.* quæ res, quia ad dogmata pertinet, spectat magis ad controverſias, qui hoc aduersus antiquos, & modernos hæreticos latè confirmant. Videri possunt Belalani *tom. 2. disp. 4. generali lib. 1. P. Valent.* in *controverſis lib. de numero Sacramentorum c. 4. & lib. de ne-cessitate confessionis, & in praefatis disp. 7. q. 1. Petrus de Soto in confessione Catholice fidei contra confessionem Vitembergensem, Roffensis art. 6. contra Luberum, Alphonſus de Castro aduersus hæretes, verbo paenitentia. Ruardus de Taper ab art. 3. Echius in Enthiridio locorum communium, loco 8. & 9. qui hoc dogma ex professo confirmant.*

Primus error est, quem refert *Glossa prima Ioannis Thentonici de penitentia disp. 5.* quod confessio instituta fuerit à Deo in Paradiso, quando exegit ad Adamo confessionem, quam clarus pedit postea à Cain dicens *vbi est frater tuus?* quem errorem impugnat Nauatus illa *disp. 5. de paenitentia n. 1. & seqq.*

Duplices istam ne-cessariæ, ex praecotto Ecclesiæ.

Secundus error relatus ibidem est, quod fuerit instituta *Iosue 7.* cum Iosue dixit ad Achor, *da gloriam Domino, ac confitere, & indica mihi, quid feceris, ne abscondas, &c.* Tertiò alij relati ibidem dicunt, quod sunt instituta *Iacobi c. 5.* in illis verbis, *confitemini alterutrum peccata vestra;* Vnde in cap. finali de paenitentia *disp. 1.* dicitur, sequendam esse institutionem Apostoli dicetis, *confitemini alterutrum, &c.* Quarta sententia, quæ tener illa *glossa,* est, quod haec obligatio inducta est consuetudine vniuersitatis Ecclesie, & sine villa antequitate scriptura. Idem etiam dicit *glossa in c. omnis veriusque sexus, de peccatis, & remissione errore sequuntur, & tenuerunt hæretici moderni; quibus prævius fuit Erasmus in Dialogo inscripto piezas perniles, quem licet excusare velint Palatinus *disp. 17. q. 5. &c.* Nauatus supra, sed re vera idem Erasmus super Hieronymum in *Epitaphio Fabiola ad Oceanum,* dicit confessionem secretam nōdum fuisse institutam tempore Hieronymi, sed tantum publicam & generalem, postea vero salubriter institutam, si tamen ea bene vtnatur Clerici, & Laici. In eodem punto erravit etiā Rhenanus super *Tertull. lib. de penit.* & alijs, quos affect Bellar. Quibus addi posunt Hugo de sancto Victore,*

errores varijs circa institu-tionem Sa-cramenti paenitentiae.

3. 4.

Sect. I. Vtrum propter periculum reincendi in noua peccata obligentur de fato fidèles ad confitendum frequentius, quam semel in anno.

Sect. V. Utrum ex diuino praecapo obligetur paenitentia ad confitendum per Interpretem, aut scripto, & vtrum id fieri possit.

Sect. VI. De necessitate confessionis ex praecetto Ecclesiastico.

Sect. VII. Quas personas, & quo tempore obliget praecepit diuinum confessionis.

Sect. V III. De aliis qualitatibus confessionis.

Sect. IX. Utrum confessio ex fine malo ita vitetur, ut Sacramentum sit irrisum? Vbi, An actus paenitentia possit ex fine extirpesci vitiorum.

Sect. X. Difficultates quadam contra doctrinam præcedentem.

Prius agendum est de necessitate confessionis, postea vero agemus de eius obiecto, hoc est de peccatis quæ debent, vel possunt esse materia confessionis.

P. Jean. de Lugo de Paenitentia.

X. Victore,

Victore, & Bonaventura, quos aferit Vasquez q. 90. artic. 1. dub. 1. num. 5. & 6. qui inquit hoc Sacramentum fuisse quidem à Christo institutum, non tamen cum necessitate ex parte pœnitentis, sed pro ipsis arbitrio. Denique Caietan apud eumdem Vasquez docet, ex illis verbis: *quorum remiseritis peccata, &c.* Ioan. 20. non colligi præcepit unum confessionis, quod ipsum dixerat Scot. in 4. disf. 17. q. 1. licet neuter præceptum illud diuinum neget, quod posuit ex traditione salem haberi. Catharinus etiam lib. contra Caiet. c. de penit. Nauari. de penit. disf. 5. super Glossam primam n. 31. & alij tribunt Caietano, quod dixerit in prædictis verbis Christi Ioan. 20. non fuisse à Christo institutum auricularem confessionem, ut auricularis est, sed institutum Sacramentum: quod verò Confessio fiat publica, vel secreta, reliquam esse determinationi Ecclesie. Ab hoc tamen se purgat ipse Caiet. tom. 3. opus. 15. art. 5. dicens, se tantum voluisse, quod Ecclesie determinationi reliquat sit, an peccata publica necessarii essent publicè confitenda, an non: de hoc enim potest Ecclesia sancire, quod voluerit; non verò quod peccata secreta publicè à pœnitente manifestentur.

Conclusio Catholica est, confessionem Sacramentalē institutam esse à Christo Domino, & præceptam. Hæc est de fide, & habetur in Concil. Constant. fess. 8. ubi damnatur hic error septimus Vviclephi: *Si homo fuerit debiti contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua, & innulis, quem eundem errorem damnat Martinus V. in Bulla confirmationis eiusdem Concilij, vbi definit, quod ex necessitate salutis omnis Christianus, eti habuerit contritionem, debet confiteri, si haberet copiam Sacerdotis idonei.* Item Leo Papa X. inter alios Lutheri articulos damnat hunc octauum, quod scilicet, non essent confitenda venialia, nec omnia mortalia: & nonum, quod qui omnia confitetur, nihil misericordia Dei ignoscendum relinquit. Eundem errorem damnavit Sixtus IV. in quadam Petro Oxomensi, qui dicebat, confessionem hanc humanae instituto, & consuetudine Ecclesie cepisse; contra quem Alphonsus Carrillo Archiepiscopus Toletanus auctoritate Papæ de consilio Doctorum Theologorum declarauit hereticas has propositiones Alph Carrill. *Confessionem peccatorum in specie ex universali Ecclesiæ statuto, non diuinu iure compertam esse: peccata mortalia, quoad culpam, & peram alterius seculi absque confessione, sola cordis contritione, pravae verò cogitatione sola displicentia deleri. Confessionem non necessarior fore secretam. Non esse quemquam secundum ab solendum, nisi per alia pœnitentia. Papam non posse pœnam Purgatoriū remittere, nec dispensare super his, quæ uniuersaliter Ecclesia statuit, Sacramentum pœnitentia, quoad collationem gratiae, esse institutionis natura, & non nisi, aut veteris Testamenti. Quam declarationem Sixtus I. V. cum Cardinalium Concilio confirmavit, vt habetur in extranaganti, que incipit, licet ea: & habetur in summa Conciliorum, & apud Castro verbo, Confessio dicunt autem originaliter confitendi in Ecclesia Toletana. Denique clarissime definita est haec veritas in Trident. fess. 14. c. 1. & 5. & canon. 6. 7. 8. & 9. Vbi aperè traditur, Christum Dominum Ioan. 20. hoc Sacramentum instituisse, quod ante ipsius adventum non fuerat, dum, scilicet, dixit: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Quo Conc. Trid. tam insigri falso, (inquit Concilium cap. 1.) & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi, & retenendi peccata ad reconciliando fidèles post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus*

fuisse communicatum, viuenterorum Patrum consensus semper intellectus, & cap. 3. addit: ex iustificatione Sacramenti Pœnitentia iam explicata uniuscæ Ecclesie semper intellectus, in taliteram etiam esse à Deo integrum peccatorum confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis inre diuinu necessariam existere, quia D. noster Iesus Christus è terribi auctoritate ad celos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliqui, tanquam Prostades, & indices, ad quos omnia mortalia criminis defrantur, in qua Christi fideles occiderint, quo pro potestate clausum, remissionis, aut retentionis peccatorum, sententiam pronoucent. Constat enim Sacerdos iudicium hoc in cogita causa exercere novi potest, neque aquitare quidem illos in penitentiis intungendis seruare potuisse, si in genere duntaxat, & non potius in specie, ac signifikatione sua ipsi peccata declarasset, &c. & postea in fine illius capituli damnat eos, qui dicunt, institutionem confessionis ortam à Concil. Lateran. Neque enim, (inquit) per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, vt Christi fideles confitentur, quod iure diuinu necessarium, & in statutum esse intellectum, sed ut præceptum confessionis, salem sam in uno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenient, impleretur, &c. Sanctorum Patrum testimonia plura per singula sacula congeric Bellam. loco citato.

Plura etiam loca sacræ Scripturæ afferunt, sed patissimum est illud Ioan. 20. ex quo Sacramenti institutionem, & confessionis necessitatem colligit Tridentinum in verbis adductis. Vis autem illationis, omissis aliis explicandi modis, consistit in eo, quod Christus constitutus. Sacerdotes non solum iudices arbitrarios, seu quos pro suo arbitrio possent pœnitentes adire pro venia peccatorum; sed indices necessarios, sine quibus veniam obtinere non possit: quod quidem potissimum colligit ex illo verbo, *retinueritis,* seu ex potestate remittendi: quoniam simili cum potestate remittendi ei dedit; quam alibi Math. 18. significant per verbum alligandi: qui enim potestatem habet ligandi peccatorum, seu excludendi eum à Regno Cœlorum, non est Index arbitratus, sed necessarius, quippe qui per negationem veniam relinquit peccatorem exclusum à Regno Cœli, & ideo dicitur retinere peccata per negationem remissionis; & in eodem sensu dicitur accepisse claves Cœli; quia quando aliqui claves dantur domini clavis, eo ipso fit medium necessarium recurrere ad illum, vt aliquis ingredietur dominum illum. Est ergo necessaria confessio coram Sacerdote, tanquam coram indice ad obtinendam veniam peccati. Videatur Suarez dict. disf. 17. sett. 2. & Vasquez in presenti quaff. 90. artic. 1. dub. 2. qui latè vim huius illationis declarant.

Contra hanc argumentationem, & illationem sit communis obiectio ex peccatis venialibus, ad quæ remittenda in hoc Sacramento data sunt potestas Sacerdotibus in illis Christi verbis: & tamen non est necessaria coram confessio coram illis, vt constat, ergo ex potestate illis verbis data non bene arguiunt necessitas confitendi mortalia. Hinc difficultati multa solent responderi. Vario soluto est, verbum *remittendi*, debere intelligi propriè de vtrisque peccatis: vñaque enim capacia sunt remissionis, atque ideo remittendi potestis debuit ad vtraque peccata extendi, & raulid magis ad venialia, quia leniora sunt, & faciliter solent condonari. Verbum autem *retinendi*, seu *alligandi*, non potius quæde vtrisque intelligi, quia non est in illis eadem aptitudo, & capacitas, vt refineamus: hac enim retentio, seu alligatio, quæ a Sacerdote fit in terris, rata habetur etiā in Cœlis, cum allegans

Hic in Cœlis, qui alligatur in terra: peccata autem venialia non possunt hominem in Cœlis, seu extra hanc vitam alligare, aut excludere à Regno Cœlorum, vt constat; cum non auferant gratiam, qua est semper gloria, & dat ins ad ipsam: quantumcumque ergo homo maneat cum vinculis peccati venialis, non potest manere ligatus in perpetuum, & per consequens ratione illius non potuit Sacerdotibus intelligi: data potestas retinendi: quia hæc significatur per clauem Cœlorum, que est ad claudendum; non potest autem claudi cœlum homini propter peccata venialis, cum hoc sit contra naturam gratia habitualis; ergo potestas claudendi; quia eadem est cum haec potestate retinendi, seu alligandi, non potuit æquè intelligi de peccatis venialibus, sed de mortalibus, quæ verè retinetur, cum abfici Sacerdotis consensu non possint unquam auferri.

Contra dogma illud de confessionis necessitate plura solent auferri argumenta, quæ erudit examinantur, & solvantur à prædictis Auctoribus. Nos potissimum breuiter indicabimus.

Primum ergo obiecti solet, quod Nectarius Archiepiscopus Constantiopolitanus propter scandalum ex nobilis matrone peccato ortum confessionem in sua Ecclesia abstulerit, quod postea alia Ecclesiae Orientales imitata sunt. De hac historia agniti Bellarmi, Suar. & alij. Videatur P. Valq. vbi supra qui dub. 3. magis ex profeso rem totam persequitur. Verius itaque videtur, non fuisse ablatam confessionem secretam, sed quendam morem Ecclesiasticum, quo penitentiaris Sacerdos ad cuncta publica, & graniora excipienda designatus, discernebat aliquapro quibus publica penitentia ageretur, ut Ecclesiae satisficeret ante communionem: quem morem propter illud scandalum Nectarius abstulit, & reliquit singulos suos conscientias, ut post confessionem cœcerat posset communicare, quanvis Ecclesiae per publicam penitentiam non facissemus.

Secundum obiecti solet Chrysostomus tom. 1. hom. 2. in psalm. 50. & tom. 5. sermon de penitentia, & confessione, & tom. 2. hom. 4. de Lazar. in quibus locis videatur ad confessionem exhortari quæ soli Deo fiat, & non homini quasi ea sola sufficiat. Respondet de Chrysostomi mente latius constare ex aliis locis eiusdem, in quibus necessitatem confessionis testatur; præterim hom. 22. in 2. ad Cor. vbi acriter terret eos, qui differunt de confessionem cum spe longioris vita, & alii, quæ affer Bellarmi. In illis autem, quæ adducta sunt, agit de examine quotidiana conscientiae, cuius utilitatem commendat, ex eo quod absque difficultate, & granamine, quod affer confesso, adducat sepe veniam peccati: per hoc autem non intendebat negare obligacionem confessionis facienda debito tempore. Videatur Valsq. dicto dub. 3.

Tertium obicitur Theodosius Cantuariensis Archiepiscopus relatus in c. ultim de penit. diff. 1. vbi ait: Quidam Deo solūmodo consisteri debere peccata dicunt, ut Graci. Quidam verò Sacerdotibus confitenda esse percensent, ut tota ferè sancta Ecclesia. Quod virumque non sine magno fructu intra saeculum fit Ecclesiast: in quibus verbis videtur tribuere Graci, quod de confessione externa non carent, ergo non est ex diuina institutione.

Respondeatur illa verba, ut Graci, alibi non habent, scilicet & alia multa illius capituli, neque etiam haberi in Concilio Cabilonensi secundo can. 33. vbi eadem verba habentur. Addit Natur. de penit. diff. 3. in princip. super 3. partem glossa n. 3. Theodosium hominem Angulum potuisse ignorare morem P. Ioan. de Lugo de Penitentia.

Gracie remotissime ab Anglia. Sed ex hoc capite male reiecit, aut minuit eius autoritas. Ego enim nullum alium Theodorum inuenio. Archiepiscopum Cantuariensem, nisi quem Vitalianus Papa ille misit anno 668. quem dicunt Beda lib. 4. hist. Anglica cap. 1. & Baronius tom. 8. anno 668. hominem doctissimum, qui non fuit Anglus, sed Tarsensis, & inter Græcos nutritus Melius dici potest, defectum aliquorum Græcorum tribus Græcis indefinite. Constat enim Græcos Sacerdotes, & Pontifices vsum confessionis Sacramentalis, cum celebrare debent, non habere, cum de hoe arguantur ab Eugen. quarto, in fine Concilij Florentini, atque id fatetur Arcadius de Sacramento penitentia, vbi assert casas, propter quas ille abfusus apud ipsos fuerit introductus; sedicet, propter rigorem Canonum penitentialium, in quibus gravissimæ penitentia designabantur Episcopo, vel Presbytero aliqua certa peccata committenti. Alioquin enim certissime constat ex Sanctis Patribus Græcis confessionis necessitate, ut ex eorum verbis probant citati Auctores.

Denique Theodosius illum Græcum vsum non probat, nam statim subiungit: Sed tamen Apostoli institutio nobis sequenda est, ut confiteamur alterutrum peccata nostra, vbi aduerter, non ideo appellari institutionem Apostoli, quasi hoc solum sit Apostolorum præceptum, sed nomine institutionis, intelligit doctrinam Apostoli, qui hanc necessitatem, & efficaciam confessionis docuit.

Vrgeri posset adhuc ex verbis sequentibus, in quibus videtur negare efficaciam confessioni externæ. Sic enim ait: Confessio itaque, quæ soli Deo fit, quod est in sacerdotum purgatis peccata. Ex vero, quæ Sacerdoti fit, doceat, qualiter ipsa purgantur peccata. Respondent tamen illis verbis non negari efficaciam confessionis, sed determinari modum, quo tolluntur peccata: quasi dicat: idem est, qui ut Auctor principalis, condonat peccata, modus autem, quo communiter illa condonat, est confessio externa facta Sacerdoti; ideo enim statim subiungit: Deus namque salutis, & sanitatis Auctor, & largitor pleniusque hanc præbet sua penitentia medicinam innibzis administratione, pleniusque medicorum operatione; vbi iam concedit efficaciam iporum Sacerdotum absolutioni: illud autem, quod dicit, pleniusque Deum concedere veniam iniustibili administratione, desideratur in capitulaibus, ut notatur in additionibus illius textus, vbi totus textus magis purus legitur.

Quarto obiectum Ambrosius in cap. 22. Luce relatus in c. 1. & 2. de penitentia dist. 1. his verbis: Petrus doluit, & flevit, quia errauit, ut homo. Non inuenio quid dixerit, inuenio quod flevuerit. Lachrymas eius lego, satisfactionem non lego; sed quod defendi non potest, abfui potest: lacrana lachryma delictum, quod vox pudor est confiteri. Et venia fictus consuluit, & verecundia. Lachryma sine horrore culpam loquuntur, &c. Respondent aliqui, Ambrosium ibi solam negare necessitatem confessionis publicæ, sed non videtur ad mentem Ambrosij: cuius duplex alius sensus videtur esse in illis verbis, quem utrumque magis explicuit tom. 5. sermon. 48. Prior est, quod Petrus non defendit, non excusat quod fecerat; non oravit, seu declamauit in causa, ut se tueretur: quod significant illa verba: lachrymas eius lego, satisfactionem non lego; & sermone citato addit: lachryma causam non dicunt, & misericordiam consequntur. Posterior sensus est, quod Petrus veniam

An ex Christi institutione confessio fieri possit cuilibet Sacerdoti?

non postulauit verbis, nec aliquid dixit Deo, nisi
hunc: qui melior, & aptior modus est veniam im-
petrandi, quando scilicet cum Deo agitur, quam si
venia explicitè petatur. Quem sensum explicat
Ambrosius verbis sequentibus: *Inueni, cur tacuis
Petrus, ne tam citò venie petito plus offenderes. Anse
flendum est sic precandum.* Et in citato sermone ad-
dit rationem: *Soleat enim ciuitas mereri indulgentiam,*
qui verecundius deprecatur. Non ergo dicit Ambro-
sius, sufficere lachrymas absque proposito confi-
rendi, sed quando cum Deo agitur, facilius veniam
impetrari lachrymis, quam verbis, quibus vel pec-
atum manifestemus, vel excusemus, vel veniam
petamus.

^{13.}
*Quinia ex
Cassiano.*

Quintò obiicitur Cassianus collat. 20. cap. 8. vbi
sic ait: *Potremò quis est, qui non possit suppliciter
dicere: peccatum meum cognitum tibi feci, & in-
iustitiam meam non operni, ut per hanc confessionem
etiam illud confidens subiungere merear: & tu
remisisti impietatem cordis mei? Quod si verecundia
retinberet, reuelare ea coram hominibus erubescit, illi,
quae latere non possunt, confiteri ea ingi supplicatione
non definias, ac dicere: iniuriam meam ego cognosco,
& peccatum meum contra me est semper: tibi soli
peccavi, & malum oram te feci, qui, & absque illius
verecundia publicatione curave, & sine improprio
peccata donare consuevit.*

24.

Haec verbi dupliciter possunt explicari. Primum,
ut intelligantur de confessione publica, qua apud
Monachos erat in usu, quam tamen si aliquis
proper verecundiam fugiebat, poterat lachrymis,
& confessione secreta satisfacere. Qui sensus colligi-
potest ex illis verbis, *Coram hominibus in plurali, &
ex illis abh[ic]e illius verecundia publicatione,* que
solidum videntur excludere confessionem, & vere-
cundiam publicam. Secundò possunt intelligi, quasi
in iis hortetur Autor ad confessionem, & peni-
tentiam coram Deo faciendam per veram con-
tritionem, non quia excludat confessionem suo
tempore faciendam, sed quia hoc etiam sit medium
ad obtinendam veniam: vel certe, etiam si contritio
non sit perfecta, sit medium saltem remotum ad
impetrandum veniam, & spiritum veræ contritionis:
nam ibi Cassianus enumerat plures modos ob-
tinendi veniam, qui sed omnes non sunt ex se
sufficietes adiquate ad iustificationem, sed dis-
positiones remotæ, vt sunt ieiunia, & carnis affli-
ctio, eleemosynæ, morum emendatio, cura de salute
proximorum, oratio, & invocatio Sanctorum, &
denique condonatio eorum, que aduersus prox-
imum habemus; inter quæ ponit etiam penultimum
loco illud medium supradictum confidendi pecca-
tum coram Deo: non quod sit proximum remedium,
sed saltem remotum, sicut & alia enumerata: de
Quibus omnibus postea subdit: *Quisquis igitur ad
indulgentiam suorum criminum desiderat peruenire:
isis semetipsum aptare (hoc est, disponere) studeat
instrumentis, nec obdurati cordis perniciacia à remedio
salutari fonte tanta pietatis amerit;* quia etiam
hac omnia fecerimus, non erunt idonea ad expiationem
scelerum nostrorum, nisi ea bonitas Domini, clemen-
tiæque deleuerit. *Quis ciam Religio conatus obsequia
supplici mente à nobis oblata perficerit; exiguo par-
voque conatus immensa liberalitate persequitur, &c.*
Ex quibus verbis constat, non omnia, & singula
illa media posita fuisse ab ipso, quasi ex se solis suf-
ficerent ad veniam peccati afferendam; sed quasi
medi saltem apta, que disponant hominem ad
obtinendam gratiam iustificationis. Alia argumen-
ta faciliora, & eorum solutiones, videri possunt
apud Bellarm. & alios supra adductos.

Cassianus

Affirmativa sententia tribuitur Armacado

*lib. 10. de questionibus Armenororum à princi-
pio, quam Durandus diff. 19. q. 2. reputat non im-
probabilem. Negatiuam tenent omnes Catholicos
& quidem in hoc puncto potest esse quæstio de
re, & de nomine. De re enim erit controversia, si
aliquis dicat, ita à Christo habere omnes Sacerdo-
tes ex vi sive ordinationis potestatem absoluendi
omnes Christianos, vt si applicetur alla, scilicet
confessio cum dolore requisitos; abolutione non pol-
lit esse invalida, licet sit illicita propter Ecclesiæ
prohibitionem: quod videatur dicere illa senten-
tia, iuxta quam, licet Sacramentum etiam sit inua-
lidum, quando ponentes scienter conta Ecclesiæ
prohibitionem vult confiteri huic Sacerdoti: nunc
enim peccaret in ipsa confessione, & per conse-
quentes easceret dolore, & proposito requito ad va-
lore Sacramenti: ceterum quando ex parte pa-
nitentis non esset illa mala fides; Sacramentum
esse validum, sine ex parte confessari esset mala
fides, que non esset. Secundò vero inter eos, qui
negant, potest esse quæstio de nomine, an, scilicet,
Sacerdos dicendus sit accipere in sua ordinatione
totam potestatem, & iurisdictionem ad absolu-
endum; an vero solidum aliquid illius, ita ut completa
potestas ab alio postea accipienda sit.*

*Circa primum ergo quod est de re, certissimum
est ad valorem Sacramenti non sufficere solum id, quod
accipitur in ordinatione. Ita habetur in Tr. ^{14. c. 7.} lib. 10.
sent. 14. c. 7. vbi dicitur, nullius momenti esse
absolutionem, quam Sacerdos profert in eum, in
quem ordinariam, aut subdelegatam iurisdictionem
non habet; & can. 11. damnat cum, qui dixerit,
Sacerdotem sine licentia Praelati superioris verè
absoluere à casibus referentibus, vbi appetè negatur
valor absolutionis, quando deest facultas superio-
ris. Idem magis impliè definitum fuerat in Co-
cilio Florentino ab Eugenio in his decreto, vbi di-
citur, ministrum huius Sacramenti esse Sacer-
dotem habentem, vel ordinatum, vel delegatam po-
testatem, in quo tanquam in te ad dogmata perti-
nentea conuenient omnes Theologi.*

*Contra hanc veritatem duplex est difficultas. Pri-
ma ex verbis Christi: *Accipite Spiritum sanctum:*
quorum remiseritis peccata, remittuntur ei, &c. que
cum singulis Presbyteris in sua ordinatione dic-
tur, videntur vniuersaliter intelligenda, vt fonant:
ergo abh[ic]e illo alio habet Sacerdos ex sua ordi-
natione potestatē absoluendi omnes a suis peccatis.
Secunda difficultas desumitur ab exemplo aliquum
Sacramentorum: quia enim Episcopus habet po-
testatem confirmandi, & conferendi ordines, & Sa-
cerdos habet potestatem vngnidi infirmum, licet
ne Episcopus possit licetè confirmare, aut ordinare
non subditum, nec simplex Sacerdos possit licetè
vngere absque licentia Parochi: Confirmatio ut-
rum, ordinatio, & vngatio valide erunt, quia adh[ic]
materia, forma, & minister cum facultate in ordi-
natione, aut consecratione accepta: ergo absolu-
etiam, licet feratur in non subditum, valida est
proper eandem rationem, licet non sit licita.*

*Vtriusque difficultatis solutio penderet ex ratione
peculiari, quæ est in hoc Sacramento; quam ratio-
nem ponderauit Concil. Trid. c. 7. ad proban-
dam hanc doctrinam, his verbis: *Quoniam igitur
natura, & ratio indicij illud exposuit, ut sententia
in subditos annunciat feratur; & persuasum semper in
Ecclesia**

Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse. Synodus hec confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quoniam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem, &c. In quibus verbis totum hoc reductum ad rationem indicij, que propria est huius Sacramenti, ac non aliorum. Quare licet ex eo quod Sacramentum matrimonij includat contractum humanum, sicut conditiones contractuum, atque adeo eius valor requirit habitatem contrahentium, quae tolli, aut poni potest ab Ecclesia: sic hoc Sacramentum, quia indicium quoddam est, requirit superioritatem, & subditos, qui ab Ecclesia dari vel auferri possunt. Unde verba Christi, licet vniuersaliter videantur sonare potestatem eo tamen ipso quod datum potestas ad absoluendos subditos per modum indicij, intelligitur data respectu subditorum, qui legitimis subditis sunt. In aliis vero Sacramentis, quae non exercentur per modum indicij non pendet eorum valor a prohibitione, vel permissione Ecclesiae, quia validè exercentur etiam circa non subditos.

Peter tamen: quomodo ex verbis Christi colligatur Ecclesia, sacerdotes non accipere totam potestatem iudicariam expeditam in sua ordinatione? Possent enim tunc fieri indices absque illa dependentia ab Ecclesia in usu valido sue iurisdictionis, sicut sunt medici ad curandos infirmos per vindicationem absq; tali dependentia ab Ecclesia. Respondeatur, id totum colligi ex ratione indicij: nam index qui non est merus arbitrus (cuius sententia non obligat propter auctoritatem iudicis, sed propter pacem litigium, qui promiserunt illam obseruare) debet habere potestatē obligandi, atque adeo debet esse superior eorum quibus ins dicit, ut possit eos ligare: unde optimè infertur, non posse profiri sententiam, nisi in subditos. Aliunde autem pro certo supponitur, non esse omnes, & singulos Christianos subditos singulorum Sacerdotum ex Christi institutione: hoc enim peruerteret Hierarchicum ordinem, quem Christus in sua Ecclesia reliquit, in qua voluit alios esse superiores, alios inferiores, si autem omnes Sacerdotes in sua ordinatione haberent omnes Christianos sibi subditos, si omnes Sacerdotes essent Iudices supremi, & principes aequales absq; illa subordinatione quod esset omnino contra totum Ecclesiasticum ordinem.

Hoc ergo supposito, testat difficultas de secundo puncto, que magis est de modo loquendi, scilicet, que potestas derit Sacerdoti in ordinatione, & quid defit ei? Nam aliqui dicunt, ex vi ordinationis habere quidem iurisdictionem habitalem, non auctalem, quia non potest illa procedere in actu suum, quando ab Ecclesia impeditur. Alij dicunt, dari tunc potestatem iurisdictionis, sed hanc non posse prodire in actu, donec applicetur materia, scilicet, legitimus subdatus; quod postea prefat Ecclesia designignantur subditos huius Sacerdoti. Alij dicunt, Sacerdotes esse quasi iudices illos Chartularios antiquos, qui sane habebant potestatem iudicandi, quantum attingeret ad potestatem suam; non tamen habebant designatos subditos, sed poterant eligi ab iis, qui vellent ad ipsos recurrere. Sic Sacerdotes sunt iam constituti indices eligibilis: eligiunt autem postea non a subditis vtcumque sed ab Ecclesia mitente ad illos tales, vel tales causas, in quibus ferant sententiam. Hoc ipsum explicant alii exemplo doctores in Iure Canonico, vel Ciuiili, qui eo ipso accipiunt facultatem iudicariam, hoc est, ut ex se sit aptus ad ferendam sententiam, si fiat index, vel gubernator aliquius reipublicae, Pater Superior. disp. 16. sect. 3. n. 27. considerat in Sacer-

P. Ioan. de Lugo, Panitent.

dote duas potestates, scilicet ad ferendam sententiam, & ad exequendam illam: hanc posteriorem dicit haberi in ordinatione, quia ratione ordinis potest conferre gratiam iustificatorem illi, quem absoluunt; sententia autem prolatio debet magis procedere ex iurisdictione, a qua prouenit mortalitas sententia. Hoc tamen difficile est in rigore, quia potestas iurisdictionis reperitur in Parochio non Sacerdote, qui tamen non solum non potest exequi sententiam, sed nec valide illum proferre, vt constat.

Ceterum hi omnes explicandi modi in seipso parum differe videntur; melior tamen, & communior est, qui in ordinatione dicit conferri potestatem ordinis, posteri vero potestatem iurisdictionis. Nam licet ipsa potestas ordinis possit dici iurisdictione inchoata; est tamen quasi remota, & aliud illa, quae postea datur, non debet appellari mera applicatio materie, sed vera collatio potestatis, & iurisdictionis: nam si per illam sunt aliqui subditi huius Sacerdotis, non potest non fieri ipse superior eorum: superior enim, & subditus sunt correlatiū, nec potest unus non fieri superior, quando alter sit subdatus: sicut est contra nos potest in ordinatione Sacerdos fieri propriè, & in rigore superior, quando propriè non accipit subditos: unde cum nulli tunc ei dentur subditi, non dicitur propriè tunc accipere iurisdictionem, seu superioritatem, sed potestatem solum ordinis. Imò illi etiam, qui dicunt, postea solum applicationem materie, eo ipso debent concedere postea dari iurisdictionem: nam materia, quae potest dari, sunt subditi quos solos potest Sacerdos absoluere; non potest autem poni subditos de novo, ut diximus quia de novo fiat superior illius; nā velle, quod Petrus sit sub Paulo, est velle quod Paulus sit supra Petrum, seu sit superior Petri; ergo ipsa applicatio, quam vocant materie, est collatio potestatis iurisdictionis. Unde apparet iam clare discrimen huius Sacramenti ab aliis, in quibus per applicationem materie non trahitur potestas, aut iurisdictione, ut in Eucharistia, applicatio panis, & vini con secrandi non est collatio potestatis; iam enim Sacerdos supponitur cum tota sua potestate, etiam si non habeat panem, & vinum: at vero in hoc Sacramento absque subditis absoluendis non habet Sacerdos tota potestatem ad absoluendum; non enim habet iurisdictionem, & superioritatem, quae est potestas quedam, vt constat, quae non est mirum, quod in hoc Sacramento requiratur aliqua potestas propter illam, quia data fuit in ordinatione.

Dices potest Parochus acquirere nouos subditos, quando, v. g. aliqui de novo veniunt ad habitandum in eius Parochia, & tamen non dicitur tunc accipere ab illis iurisdictionem; hāc enim habebat iam ab illo, à quo factus fuit Parochus; ergo similiiter dicere possumus, Sacerdotem in ipsa ordinatione accipere iurisdictionem, sicut postea debeat accipere subditos, in quos illam exercet. Respondetur negando consequentiam, nam Parochus, eo ipso, quod factus est Parochus, habuit iurisdictionem non quidem determinatè super hos, sed confusa sub illa ratione communi habitantium in tali Parochia, postea ergo contrahit illa indifferenter, ponendo conditionem habitacionis, sub qua hic etiam facti fuerant eius subditi: at vero Sacerdos, quando ordinatur, non si superior aliquorum etiam indeterminatè, & in confuso, sed datur illi potestas absoluendi subditos, si aliquos habuerit: quod quidem non sufficit, ut dicatur iam habere iurisdictionem: nam hac ra-

X 3 tione

tionem omnes cives possunt dici habere iam potestatem iurisdictionis; omnes enim habent potestatem, ut exerceant iurisdictionem in subditos, si eis dati fuerint. Cum ergo totum hoc pertineat ad modum loquendi, debemus seruare modum communem, quo in similibus materiis homines loqui solent.

Obiici solet primò, quia quilibet sacerdos habet potestatem, ut absolvat summum pontificem; haec autem non accipit ab ipso pontifice qui non potest dare iurisdictionem super seipsum. ergo illam accipit vere in sua ordinatione, & per consequens non accipit solam potestatem ordinis, sed etiam iurisdictionis. Respondet aliqui, confessarium pontificis, quando ab ipso eligitur accipere iurisdictionem, non à pontifice, sed immediate ab ipso christo, sicut quando cardinales eligunt pontificem, non dant illi iurisdictionem supra ecclesiam, sed nominant, & eligunt personam, cui christus immediate tribuit iurisdictionem universalem & sicut quando ex concessione praepati aliquis potest eligere confessarium, non dat ei penitentis iurisdictionem, sed posita electione, confessarius accipit iurisdictionem à praepato, qui licentiam illum concessit. Ceterum in hoc casu non est opus recurrendi ad christum, à quo immediate detur talis iurisdictione confessario pontificis; potest enim illam accipere ab ipso pontifice, nec repugnat ex terminis, quod aliquis det iurisdictionem supra seipsum; nam res publica potest communis consensu aliquem supremum principem eligere, cui tribuit iurisdictionem, & cui ipsa res publica tenetur postea obedire, & eius leges obseruare. Sic ergo christus, qui summo pontifici concessit plenitudinem potestatis, sicut dedit ei potestatem ad communicandam iurisdictionem supra alios; potuit etiam dare illi potestatem, ut suo confessario daret iurisdictionem supra se, & ut se redderet subdum confessarij, quare tenetur pontifex obedire suo confessario, non minus quam alij christiani, & seruare ipsius precepta.

Dices, ergo posset papa dare aliqui potestatem ad excommunicandum ipsum papam. Negatur sequela, quia potestas excommunicandi tota est à pontifice; unde non posset postea ligari pontifex tali excommunicatione, cum posset ipse pro libito se soluere, quotiescumque vellet. A confessarij verò precepto non potest se soluere. Cur autem cum utraque potestas datur à pontifice, possit magis ligari ab una, quam ab alia? Ratio videtur esse, quia non potest auferre à se potestatem absoluendi ab omni censura, & dilapsandi in omni lege ecclesiastica, nisi abdicet à se summum pontificatum; ergo dum manere vult summum pontificem, vult etiā retinere supremum ius, & per consequens facultatem in omnes leges ecclesiasticas, qualis est excommunicationis: quia alioquin posset dare etiam alicui irrevocabiliter alias plures potestates, & paulatim dividere pontificatum, taut median partem potestatis à se abdicaret irrevocabiliter, aliisque tradaret: quod certum est fieri non posse. At verò in ordine ad hoc sacramentum alia est ratio: Cum enim christus illud tanquam remedium universale instituerit etiam pro ipso pontifice, eo ipso voluit, quod posset pontifex hanc iurisdictionem, & potestatē supra se alicui sacerdoti ita comunicare, ut eius preceptis ligetur, tanquam subditus, nec posset se ab aliis soluere; quia alioquin non esset capax huius sacramenti, quod per modum iudicij debet exerceri, & per consequens à iudice in subditum, quem possit obligare, & coercere. Unde etiam obiter constat discriberit aliud inter potestatem, quam papa communicat confessario suo ad ipsum ab-

solvendū, & potestatem, quam alicui dat, ad dispensandum cum ipso pontifice in vetit, vel ad secundam potestas non constitutum pontificem subditum, nec dat aliquam iurisdictionem supra pontificem: haec enim omnia ex natura sua possunt fieri in non subditum, nec exigunt vim coercitivam, cum potius sint gratiae, & fauores, qui exerceri possunt in aequali, vel superiori: Quare pontifex ex potestate, quam habet ut christi vicarius, potest, vel per se, vel factem per alios impetrari sibi alios fauores, & gratias, in quo non subditur alicui, sicut subditur in sacramento penitentiae, in ordine ad quod oportet, quod de potestate, & iurisdictionem supra se, & constitutis se verum subditum alterius, cui debeat obedire.

Secundò obiici solet, quia sacerdotes omnes ex vi sua ordinationis possunt absolvere a venialibus, & a peccatis mortalibus in confessione, & in articulo mortis ab omnibus peccatis, ablique vla alia iurisdictione politina, quam ab ecclesia accipiunt, sufficit enim non prohiberi positum; ergo similiter possunt absoluere ab aliis semper, nisi ab ecclesia prohiberentur. Relpondet facile negando, id prouenire ex mera ordinatione; prouenit enim potius ex potestate, quam ad eos casus, & ea peccata ab ecclesia accipiunt, de quo inferius dicimus.

Tertiò obiicitur, quia si hanc potestatem accipit sacerdos ab ecclesia, possit dicere in absolutione, ego auctoritate pontificis absolve te, &c. Relpondetur, si in bono sensu illa verba intelligenterunt, non esset melius periculi in illis. Quia tamen videntur sonare auctoritate causa principalis, qualem non habet papa, ideo à talibus verbis ablinendum est, ut monent doctores communiter.

SECTIO III.

Quas personas, & quo tempore obliget præceptum diuinum confessionis?

Consequenter dubitatur circa hoc præceptum diuinum confessionis, quas personas obligat. Respondeatur facile, obligari omnes eos, qui post baptismum mortaliter peccaverint. Unde iij, qui baptizati non sunt, non obligantur hoc præcepto, quidquid alij dicant, quos afferat, & impugnat bene suarez disp. 35. sect. 2. & valquez 90. art. 1. dub. 1. Nam quidquid sit de præcepto diuinum eucharistiae, non obligat etiam non baptizatos, hoc tamen præceptum confessionis eos non obligat. Ratio autem differuntis est clara, quia homo non baptizatus potest facere, id quod requiritur ad sumendum eucharistiam, scilicet recipere baptismum, & petere eucharistiam; ergo potest obligari ad baptismum, nō solum propter ipsum baptismum, sed etiam propter eucharistiam. At verò sacramentum penitentiae, nō potest recipere, nisi peccat post baptismum, homo autem non baptizatus licet baptizetur, non potest dare pro materia peccata commissa ante baptismum, nec potest etiam obligari ad peccandum post baptismum, ut recipiat sacramentum penitentiae; ergo non obligatur ad baptismum propter obligationem confessionis, nam enim talēm obligationem habet pro illo flau-

Hinc oritur aliud dubium, an, & quomodo apostoli obligati fuerint hoc præcepto, & an confessi fuerint, sicut fuerint baptizati? Suppono autem primò, apostolos fuisse baptizatos, ut docet s. thomas supra quest. 39. art. 6. ad secundum,

& alij cum Aug. epist. 108. ad Selencium, & lib. 3. de origine anime relato in c. Quando 147. & in c. si. eos 148. de consecratione diff. 4. qui idem Aug. docet baptizatos fuisse ante mortem Christi in epistola ad Vincentium, & Viñorem, & Euthym. Ioan. 3. ex antiquissimis Auctoribus contemporaneis Apostolorum ait, Christum immediatè baptizasse B. Virginem, & S. Petrum qui postea baptizauit alios Apostolos, de quo latè Turrecremata in dicto c. Quando, de consecratione diff. 4.

Hoc supposito, certum est, B. Virginem, licet esset baptizata non debuisse confiteri, cum non haberet peccata actualia, quæ sunt materia confessio-
nis, certum etiam est, Apostolos ante resurrectionem Christi, non debuisse, nec posuisse confiteri, cum nondum esset institutum hoc Sacramentum, quod Ioan. 20. post Christi resurrectionem fuit institutum. Similiter post diem Pentecostes non habuerunt obligationem confitendi peccata eo tempore facta, cum essent iam confititati in gratia, & non possent habere peccata mortalia, quæ sola sunt materia necessaria huius Sacramenti. Quia tamen adhuc habebant peccata venialia, quæ sunt materia sufficiens; poterant confiteri, & de facto abque dubio confitebantur. Ad hoc enim faciendum, horabantur alios, ut Iacobus fortalè in illis verbis c. 5. Confitemini alterum peccata vestra, & Ioan. 1. c. 2. Si confiteamur peccata nostra, &c. Ergo debebant exemplo suo procedere. Nec expediebat, ut gratiam illius Sacramenti negligerent, præseriri cum celebratur erant, vel sumpturni Eucharistiam.

Restat dubium de peccatis factis ante diem Pentecostes, an deberent, vel posse esse materia confessionis? Et quidem de peccatis factis ante Baptismum, certum est ex Trident. sess. 14. c. 2. non posuisse esse materiam, de peccatis verò post Baptismum factis, Paludan. in 4. dito 17. q. 2. in fin. ait, quod Apostoli, vel non peccauerunt mortaliter post Baptismum, vel passionem Christi, vel ipse Christus eos absoluuit potestate excellentiæ, vel confessi sunt, licet non legatur. Hoc tamen in communi, & non satis distinctè dicitur; Potest enim dubitari de peccatis post Baptismum factis: quæ quidem videntur iuxta regulam generalē esse materia huius Sacramenti, cum sint peccata hominis baptizati, quæ in Conciliis assignantur indefinite pro materia. Aliunde verò, videtur non fuisse talēm obligationem, cum non fuerit institutum Sacramentum Confessionis ante Christi resurrectionem, quomodo enim obligarentur ad confessionem, cum nullus esset confessarius adhuc, nec potestas absoluendi.

In hoc puncto videtur distinguendum. Si enim Ecclesia Christi, & lex nova incepit, (vt aliqui volunt) à punctione mortis Christi vel ab eius resurrectione; probabile est, peccata cōmissa ab eo puncto, fuisse materiam sufficiētem, & necessariam (si essent mortalia) ad Confessionem Sacramentalem postea instituendam, atque adeo remitti debuisse prius per contritionem cum voto implicito huius Sacramenti suscipiendi, quia iam erant commissa ab homine baptizato existente intrā Ecclesiam Christi, que iam incepserat, quare pertinebant ad indices Ecclesia postea designandos. Dices, quando siebant nondum erat institutum Sacramentum hoc ergo non erat obligatio confitendi, quia incepit cum institutione Sacramenti, ergo non siebant enī illa onere. Respondetur, satis est, quod fierent à subditō Ecclesie, vt implicitè haberent illud om̄is; iam enim subdebat omnibus legibus Iustis, & ferendis in Ecclesia. Nam sicut pertinet ad Principem, vel ad Pontificem de nouo creatum punire

delinquentes etiam pro delictis factis sede vacante, vel ante eorum electionem: iam enim fuerunt delicta commissa intra illam rem publicā: sic pertinebat ad Ecclesie Prælatos postea designandos cognoscere de peccatis cōmissis int̄a eandem Ecclesiam à subditō Ecclesie, licet tempore sedis vacantis, (vt ita dicam) iam enim erant delicta commissa intra illam communitatē, cuius Prælati ius habent cognoscendi etiam de delictis præteritis.

Si vero Ecclesia Christi, & lex nova non incepit usque ad diem Pentecostes, vt alij volunt, & late probant P. Suarez de legibus l. 10. c. 4. Consequenter dicendum videtur, peccata commissa ante illum diem non fuisse materiam necessariam Confessionis, quod idem dicendum erit à fortiori de peccatis cōmissis post Baptismum, sed ante mortem Christi. Ratio autem est, quia materia huius Sacramenti debent esse peccata commissa ab homine existente iam intra Ecclesiam, quod probat Concil. Trident. dico c. 2. ex illa Pauli i. ad Cor. 1. Quid enim mihi de eis, qui foris sunt, indicare? Dum enim homo non est intra Ecclesiam, delictum illius non pertinet ad iudicium Ecclesie, in quorum territorio non delinqit. Cum ergo ante mortem Christi nondum esset Ecclesia, & in illa sententia communis nondum esset etiam ante diem Pentecostes; non siebant peccata illa intra Ecclesiam, & per consequens non pertinebant ad iudicium Ecclesie. Vnde consequenter videtur dicendum, quod neque erant materia sufficiens Sacramenti: nam in hoc Sacramento, loquendo de peccatis mortalibus non confessis, eadem videtur materia necessaria, & sufficiens quare sicut non erant materia necessaria eo quod non erant commissa intra Ecclesiam, sic propter eandem rationem non erant materia sufficiens.

Dices: erant peccata hominis baptizati, quod sufficit, vt sint materia confessionis. Respondetur de facto nunc id sufficiere; quare omnia eiusmodi peccata sunt intra Ecclesiam: tunc autem quando baptizabantur homines extra Ecclesiam, hoc est, ante electionem, aut institutionem Ecclesie: non omnia peccata hominis baptizati poterant pertinere ad iudicium Ecclesie. Concilia autem loquuntur de Sacramento penitentiae, & eius materia, propterea nunc de facto est, non propterea fuisse. Sicut sess. 13. can. 3. definitur sub singulis speciebus esse in Sacramento Eucharistia totum Christum; quæ tamen definitio debet intelligi de Eucharistia, propterea nunc de facto est, non propterea erat in triduo mortis Christi; tunc enim sub singulis speciebus non fuisse totus Christus, licet daretur verum Sacramentum Eucharistie.

Dices iterum: post institutionem Eucharistie factam in cena poterant Apostoli illis diebus sumere Eucharistiam, & cum illa augmentum gratia ex opere operato, imo dicunt aliqui, quod de facto, dū erant in cenaculo prætolantes aquentum Spiritus Sancti celebrabant, & sumebant augustinum Sacramentum, vt vult Hesichius lib. 2. in Lenit. c. 9. licet nondū esset præceptum obligans ad eius sumptionem, cōm nondū cōp̄p̄set lex nova, quia incepit in die Pentecostes, ergo similiter, licet nondū obligaret præceptum confessionis posset ramen aliquis pro sua deuotione recipere illud Sacramentum, & confiteri peccata, quæ tunc faciebat, vt aciperet gratiam Sacramentalem: nam sicut fuerat data potestas Apostolis ad Eucharistiam consecrandam per illa verba, hoc facie, &c. ne data fuerat potestas eidem ad remittenda peccata per illa verba, quorum remiseritis peccata, remittuntur ei, &c.

Responderi tamen potest negando conseq-

X 4 tiām.

tiam: quia quidquid sit de aliis Sacramentis, hoc tamen institutum fuit per modum indicij, et doceret Tridentum, atque adeo non potest esse error, aut ministri, nisi a indice, & superiore: quia in dū ergo non erat Ecclesia, non poterat esse adhuc iudices, aut Prelati Ecclesie, per quos ministraretur, tanquam per Iudices ad hoc constitutos: quare illo tempore intermedio Apostoli habebant quidem iam potestatem ordinis, quem habet Sacerdos post suam ordinationem: deerant tamen illis subditis, in quos exercebant talem potestatem; quia nondum constituta Ecclesia, nondum fidèles erant subditii Apostolatum. Sicut si aliquis consecraretur Episcopus ad ciuitatem nondum conditam, sed quam iam Imperator condere vult: tunc haberet potestatem ordinis, & iurisdictionem etiam, quantum est ex se non tamen haberet vium illius, nullis existentibus subditis, nec ciuitate adhuc condita. Tales videntur suissi Apostoli illis diebus; Episcopi scilicet, & Iudices pro Ecclesia, quam iam iam Christus condere, & ultimum itabilius volebat: nullum tamen jurisdictionis vium habentes, donec tripla Ecclesia conderetur.

35^a
Quomodo
obligato rite
potest dñm
confundiri

Vitium dubitari solet quo tempore obliget hoc præceptum diuinum confessionis ex vi præcepti diuinum. Nam de Ecclesiastico postea dicendum erit. Non est autem sermo de præcepto habendi contritionis vel pœnitentiam de peccatis commissis, de quo diximus in tractatu de virtute pœnitentiae, diff. 7, sct. 1, sed de præcepto peccati confessionis sacramentalis. De quo alii qui dixerint obligare statim post peccatum mortale. Ita Guillelmus Parisiensis, Angelus Alerius, Raynerius, quos afferunt Suat. diff. 3, sct. 3, & Valq. 9. 90. art. 3. Bonavent. vero in 4. diff. 7. art. 4. q. 1. Religiosi saltem illam obligationem imponere.

36.
Hec tamen sententia communiter reicitur à Theologis, quia nec præceptum quidem contritionis obligat statim post peccatum; ergo multo minus præceptum confessionis, sine qua potest homo alia via iustificari. Et quidem slante decreto Concilij Lateran, in quo solum præcipit confessio annua, non videtur probabilis illo modo illa sententia: nam expulsi est Ecclesia gravissimo periculo peccandi omnes fideles præcipiens illius confessionem annuam ipsi haberent obligationem capi consuendi: sicut si Episcopus aliquis conderet statuum, ut omnes audirent sacram mentem in mense; certe daret subditis occasionem cogitandi se liberos esses à frequentiori auditione faci.

37.
Alis ergo sententiis omisis, dicendum est, scilicet præcepto Ecclesiastico, obligare quidem præceptum confessionis in articulo mortis, quia si tunc non impletur, exponit se homo periculo claro non obseruandi illud præceptum. Vnde sub hoc casu comprehenditur ille, quando aliquis nunc habet copiam confessionis, quam postea non habebit per totam vitam. Est enim eadem ratio obligandi tunc ad confessionem, quidquid dicant aliqui, quorum sententiam probabilem dicit Ioan. de la Cruz in direct. p. 2. de penit. q. 3. dub. 3. Et idem est si aliquis habet peccata reservata, à quibus adest nunc, qui eum absoluas, postea vero non habebit à quo possit absoluas, nam præceptum confundendi ea peccata, obligat ad confessionem nunc faciendam.

38.
Ad quid re-
natur Medi-
cina ut Medi-
cina

Occurrit vero hoc loco obligatio peculiaris quā Medicis corporales habent admonendi agrotum de imminente periculo mortis, vt satisfacere possit præceptum diuinum confessionis: quā Medicorum obligatio crevit ex Bulla Pij V, edita anno 1566, quā incipit: *super gregem*, in qua præcipit, ne Medicus inuisit infirmum ultra tertium diem, nisi de eius

confessione constat. Medico per fidem Confessari in scriptis, & addit, vt ante gradum Doctoratus peratur à Medicis instrumentum servandi hanc constitutionem. Circa obligationem tamen huic Bulla multa dicuntur à Doctoribus. Videamus Suar. in praesenti diff. 3, sct. 2. n. 4. Sanch. in decalog lib. 3, c. 6. n. 10. & seqq. Nullus in addit ad 3. p. 10. n. 4. 6. art. 5. difficult. 2. Scotia in Bulla Ponit Epistola 89. Theorem. 2. 15. Grätzus, Sylvius, & alii multi, quos affer Antonin. Diana 2. tom. 2. resol. moral. tract. 14. resol. 9. Qui dicunt totam illam obligationem non procedere in morbo non periculoso, vel qui non timeatur posse fieri periculoso, & satisfacere item Medicum, si per alios moneat infirmū, & per alios etiam fide dignos reddatur certior de confessione facta: quod si infirmus confessionem recusat, non ideo deferendum; si Medicus absentia grane nouum posse ei afferre, nec denique instrumentum à medicis præstitum, vbi id instrumentum exigitur, aliter intelligi, nisi de obseruando illo decreto Pij V, eo modo, quo vbi receptionem est. De quibus omnibus videri possunt Autores predici.

Extra mortis vero articulum videtur fatis iusta intentionem Christi, & iusta conditionem huius ad præcepti esse quod Ecclesia in vigile, & obligat subditos, ne diu negligant, aut differant confessionem: ceterum immediate, & per se non videtur præceptum diuinum aliquo determinato tempore obligare, nisi radicaliter, quatenus volunt obligare pro tempore ab Ecclesia determinando. Nec mihi, quia cum aliunde præceptum sit præmitendum confessionem ad Eucharistiam sumendum: iam ex hoc capite obligantur fideles ad confessionem præcepto diuinum, nec oportebat aliam obligationem scripsi adiungere in ordine ad confessionem.

Dixi tamen, per se, quia per accidens aliqui sunt causas, in quibus seculo præcepto Ecclesiastico est obligatio confundendi. Primum est, quando sumenda est Eucharistia, ut confitatur ex Trident. sct. 3. art. 7. que tamen obligatio non extenditur ad alia Sacra menta suscipienda, vel conferenda, sufficit enim contritus. Secundus est, quando confessio est medium necessarium mortalius ad superrandam tentationem aliquam, qua alia non superbitur. Tunc enim obligatio erit confundendi, sicut & ieiunandi, vel orandi positis eisdem circumstantibus. Avverò ex hoc sequitur teneri de facto fideles ad fei pius confundendum per annum propter periculum morale, quod omnes habent peccandi mortaliter; si tanto tempore differant confessionem? Dicimus sectione sequenti.

Nunc addo aliquos velle, esse etiam obligatio nem confundendi propter periculum obliniosi, clm aliquis, v. g. prenderet se oblitum fore peccatorum, si diu differat confessionem. Ioan. Modius, Cod. de pœnitent. tract. 2. q. 14. 8. 2. & Didac. Novus, quem affer Diana 2. tom. resol. moral. tr. 4. resol. 15. Contraria tamen sententiam communiter docent Theologi, quos congerit idem Diana ibi, & probatur; quia pauci sunt, qui non se expellant tali periculo, quoad aliquae peccata diffundendo confessionem vsque ad finem anni. Quare non videunt facile illa obligatio admittenda: licet omnibus confundenda sit frequentia confessionis.

Dices; qui postea carebit confessario, obligatur ad confundendum nunc, ne se exposet periculo non contrediti peccata sua: ergo qui postea non recordabitur peccatorum, debet nunc ea confiteri, ne redditus impotens postea implendi præceptum confundendi sua peccata. Respondetur: in primis satisfacere illi obligationi scribendo nunc peccata, vt videret peric-

periculum oblitiois sequentis. Sed neque ad hoc teneat, quia praeceptum est solam confitendi peccata, que tunc occurunt memorie premisso examine humano modo: non est autem humanus modus illa exquisita, & metaphysica diligentia observandi, & notandi omnia peccata, & circumstantias, propterea successivae sunt, & scribendi eas, ne memoria decident; sed potius est grauissimum onus, & inutile, inquit noxius valide laquens conscientia superadditus; quare non debuit praeceptum cum eo rigore imponi.

Restat dubium illud circa obligationem confitendi, quando confessio est necessaria mortaliter ad vitandum nonnullum peccatum mortale, de quo nunc magis ex professo agendum est.

SECTIO IV.

Vtrum propter periculum reincendi in noua peccata, obligentur de facto fideles ad confitendum frequentius, quam semel in anno?

Diximus confessionem esse per accidens necessariam sub novo peccato, quando alicui existimat medium mortaliter necessarium ad superandam aliquam tentationem, & vitandum aliquid peccatum mortale, quod absque hoc medio non vitabit. Quam doctrinam circa alia media per accidens necessaria tradunt communiter Theologici. Valentia 2.1. disp. 1. q. 2. p. 1. §. quæst. 1. Azor. tomo 1. lib. 8. cap. 7. p. 6. Petrus de Ledesma 2. tom. summa, tract. 1. c. 8. Thom. Sanchez in decalog. tom. 1. lib. 2. c. 1. m. 3. & c. 35. n. 9. Suar. tom. 2. de Religione lib. 1. c. 30. n. 17. & tom. 3. in tertiam partem, disp. 69. sect. 3. §. dico quartu. & denique de confessione in particulari: idem docent, idem Suarez in present. disp. 35. sect. 3. num. 10. Reginaldus in praxis, tom. 1. lib. 6. sect. 2. n. 29. & Filicius tract. 7. num. 39. Ex qua doctrina videtur consequenter fieri de facto, sicut Ecclesia suo præcepto solum obliget fideles ad confessionem annuam: obligari tamen ipsum per accidens ad sepius in anno confitendum, eo quod experientia doceat, hanc confessionis frequentiam esse medium mortaliter necessarium ad superandas tentationes, & ad vitanda noua peccata mortalitatem enim, qui per totum annum confessionem differunt, nunquam, aut ferè nunquam transigunt illud absque nouis aliis peccatis mortalibus, & è contra videamus eos, qui absque mortali peccato reperiuntur, frequentius confituntur, quam semel in anno: ergo confessio frequentior est medium mortaliter necessarium ad vitanda noua peccata omnibus Christianis communiter loquendo; atque adeo scilicet ignorantia inuincibili, peccabant mortaliter, non vidento hoc medium, quod tenentur assumere.

Hanc difficultatem senxit Caetanus in summa verbo Confessio, §. quinta frequens, ubi sic ait: Non inuenio tamquam præceptum de maiore frequentia, quam semel in anno: si tamen posset dici frequentia. Et licet præceptum per se non innueniatur, interrogat tamen se quilibet Christianus, quantum detrimentum in anima patitur ex tanta rara confessione quod evitaret, si frequenter confiteretur; & inde percipiet, si per accidens, hoc est, proprie tollendas occasionses oblitiois peccatorum, & firmitatem, seu consuetudinem in peccando debet frequentius confiteri. Postea eandem difficultatem senxit Petrus de Soto de institutione Sacerdoti P. de Soto, tum sect. 3. de necessitate confessionis, ubi sic ait: Considerandum verò est, non deesse qui putent, teneri aliquem sepius confiteri, qui semel in anno, vel proper periculum oblitiois peccatorum, quia videlicet putat, si in annua differas oblitiois se posse peccati: similiter proper vitanda pericula aliorum peccatorum, cum videatur percipere, se non modicum adiuuare coram recidivam peccavi ex frequentiori confessione, & contrà eius oratione grauari: hoc (inquit Caetanus) quilibet apud se indicet: & hoc forte intelligunt, qui dicunt, cum conscientia dilatatur, teneri ad frequentiorē confessionem. Nos quidem in his, sicut parvamus, consutissimum esse exhortare omnes ad frequentiores confitendum, si frequentius labuntur, & ut quilibet cum prudente. Deum timente spirituali suo indice hoc statuat, enī scilicet ab eo accipiat, quam frequenter confiteri debet, & quibus vii remedios sita non parvamus, in communi populo ultra esse aliquid imponendam. Qui bona fide semel in anno confitentur, sequentes magisterium Ecclesie, & nihil aliud cogitantes, non videamus, quare urgendi nimium sint. Ceterum in priuatis confessionibus multò commodius id decernitur. Hac Sotis ibi ex quibus constat, hos duos Autores inclinasse ad concedendam hanc obligationem per accidens in pluribus Christianis frequentandi confessionē, licet eam publicē populo imponi non voluerint, sed in priuatis confessionibus de illa obligatione decerni. Postea verò P. Suar. in presenti disputatione 35. sect. 3. n. 10. proposita obligatione per accidens confitendi, quando confessio dicatur medium mortaliter necessarium hic, & nunc ad vincendam tentationem, & vitandum tale peccatum graue in tali specie; postea numero undecimo, sic ait: Potest hoc intelligi in ordine ad peccatum in communione, ut v.g. aliquis si confessionem multò tempore differat, licet determinatē timeat, ut adulteretur, vel occidat hominem, vel quid simile timeat tamen, & mortaliter certus est sepius se peccatum mortaliter in hoc, vel illa genere peccati disuinctum, cum tamen, si frequentius confiteretur, mortaliter sperat, posse se omnia, vel multa peccata vitare. Videatur ergo tunc saltem lex charitatis diuinæ obligare ad vitandum tali medio propter vitandum peccatum: imo ipsa lex virtutis patientia, videatur talenm obligationem inducere; quia est quadam lex iustitiae ad Deum; & lex iustitiae obligat ad vitandum iniuriam, & consequenter ad vitendum medio existimato ad hunc finem necessario. Quod argumentum factor esse difficile: sed tamen Autores non impunent hominibus hanc obligationem; nec ego etiam impono: quia esset res valde onerosa, & scrupulosa: vix enim possent homines, qui per annum integrum confessionem differunt, à novis peccatis proper dilationem excusari, quia vix nullus est, qui mortaliter posse vitare per totum annum omnia peccata mortalia, omitendo hoc Sacramentum. Hoc Suarez, qui ad argumentum contrarium respondet dupliciter. Primo, quod quando in communi loquimus de peccato: nulla (inquit) censor moralia occasio, vel periculum morale alienius peccati, & ideo non confitetur tunc confessio medium ita necessarium, ut illius sit specialis obligatio. Secundum vero est, quando de speciali peccato loquimur, quin tunc semper censemur homo positus in occasione, seu morali periculo peccandi. Postea additæ secundam solutionem, dicende: Etiam si prior casus, ex hypothesis facta verus sit: ipsam tantum hypothesis moraliter loquendo, raro posse accidere, quia vix posset cogitari occasio, in qua non possit supervari tentatio, ant vitari nouum peccatum, nisi per medium confessionis. Hanc Suar. doctrinam amplexus postea est Filicinus loco citato n. 40. & Fagundez in secundo Ecclesiæ præcepto lib. I. c. 1. n. 16.

Denique

Denique modernus aliquis illius argumenti
vi coactus, & confessionum experientia persuasus
non dubitauit; tam obligationem asserere de facto
per accidens inueniri feci in omnibus, cum compre-
hensum sit eos nuncquam vitare nona pecca-
ta mortalia, si confessionem per annum integrum
diffire velint.

45.

Dico primò: quod frequentia confessionis non
sit medium necessarium ad peccatum mortale ali-
quod determinatum vitandum, sed ad peccatum
mortale in communi vitandum, non obstat quo-
minus esset obligatio confessionis frequentis. Hæc
videtur esse contra Patrem Suarez in verbis cita-
tis, cuius distinctionem de medio necessarium ad
vitandum peccatum in particulari, vel peccatum in
communi, impugnai *disputatione precedenti scilicet ultima*; vbi vidimus, non minus obligari hominem
ad impedientium peccatum mortale in communi,
quando id certò scit sequi ex tali occasione deter-
minata, quam ad impedientium peccarum deter-
minatum, nec illa apparet ratio discriminis probabi-
lis, ut ibi explicatum est.

46.
*Non obligan-
tur commun-
ites fideli-
bus mortali-
ad confissio-
nem frequen-
tem propter
periculum in-
cidendi noua
peccata.*

Dico tamen secundonon obligantur communi-
ter homines Christiani ad confessionem frequen-
tem sub peccato mortali propter periculum illud
incidenti in noua peccata, si dñiū different confessio-
nem. Hæc videtur esse iuxta mentem com-
munitum Theologorum, qui hucusque tales obli-
gationem non agnoverunt, nec penitentibus de
illa scrupulam insecerunt, nec in publicis concio-
nibus proponuerunt populo tale præceptum; quod
argumentum negatiuum cum tanta vniuersalitate
videtur habere magnam vim; neque enim est
credibile ignoratam fuisse per tota secula hanc
obligationem, aut si agnosceretur, fuisse negle-
ctam à sanctissimis, & doctissimis viris, qui licet
ad frequentem confessionem hortati fuerint au-
ditores suos; numquam tamen sub obligatione il-
lam ipsis proposuerunt.

47.

Secundò probati potest ex præcepto Ecclesiæ
de confessione annua, quo licet explicitè non au-
feratur obligatio ex præcepto diuinum, vel natura-
li, si que est aliunde ad frequentiorem confessio-
nem: valde tamen insinuat, nullam esse tales
obligationem. Si enim communiter tenerentur
homines ad frequentiorem confessionem, super-
fluum esse præcipere illis confessionem annuam;
sicut si Episcopus aliquis legem conderet in suo
Episcopatu, ut omnes qui non essent legitimè ex-
cusati, ieunarent semel saltem in singulis hebdo-
madii quadragesimæ; hæc certè lex non solum es-
set inutilis; sed etiam nociva, & scandalosa; quia
subditi crederent, se satisfacere sua obligationi
ieunandi semel in hebdomada. Similiter ergo no-
cuisset lex Ecclesiastica, quia fideles communiter
credunt, se satisfacere sua obligationi per confes-
sionem annuam ab Ecclesia præceptam.

48.

Confirmatur primò, quia Ecclesia non ignorat
piures ex Christianis confiteri solum semel anno;
& tamen nuncquam hunc absum reprobavit,
aut insinuavit esse peccatum grave, solum præ-
cepit confessionem annuam; per quod ostendit, se
non curare de frequentiori, tanquam de re obliga-
toria.

Confirmatur Secundò, quia ipsa confessio an-
nuia non præcipitur ab Ecclesia, nisi iis, qui mor-
taliter peccaverint, ut suppono; non aliis; ergo
supponebat Ecclesia, hos ipsos, qui mortaliter pec-
cant, non habere præceptum frequentius confite-
di: si enim illud haberent, renocaretur ipsis in me-
moriā sua obligatio, & reprehenderentur, eo

quod non nisi semel in anno confiteantur; quod
tamen Ecclesia non facit, sed potius illum morem
confitendi appellat, piuum, & salutarem in dicta scilicet
14.c. 5. in fine.

Tertiò probari potest ratione, quia obligatio il-
la frequentia confessionis ad vitandum periculum
peccati mortalis, vel effet obligatio confitendi ve-
nialia sola, antequam homo laberetur in morta-
le; vel effet obligatio confitendi peccatum mortale
primum, antequam laberetur in secundum. Neu-
trum dicendum videtur; Ergo non est afferenda
batur; quia dicere, quod omnes Christiani com-
muniter obligantur sub peccato mortali ad con-
fittenda venialia propter vitandum periculum,
quod alias omnes communiter habent incidenti
in aliquid mortale, in primis nonum est, & contra
omnium mentem, & contra communem doctrinam,
qua docet, solum esse obligationem confitendi
mortalia, quam doctrinam videntur viner-
saliter approbare Tridentinum dicta scilicet 14. cap. 5.
dicit, Peccata venialia quamvis utiliter in con-
fessione dicantur, taceri tamen circa culpam posse.
Non ergo est talis obligatio communiter loquen-
do in Christianis. Deinde si obligantur sub mortali
ad confessionem venialium propter illud periculum,
obligantur etiam sub mortali ad dolendum effaciter de venialibus, & ad propinquum
emendationis circa illa. Nam ergo obligatio ad con-
fessionem affert secum obligationem ad dolorem, &
propositum, sine quo confessio effet sacrilega,
quare farendum est, quod Christiani communiter
loquendo propter periculum communiter
peccati mortalis tenentur sub novo peccato mortali
ad dolendum de venialibus frequenter, & ad
habendum seruum, & efficax propositum frequen-
ter de illis vitandis: quod tamen videtur esse du-
rissimum, & contra omnium sensum, ac contra
Theologos, qui docent, voluntatem committendi
venialia multa, non esse mortalem, sed veniale
quare multò minus erit mortalis cætēta propo-
siti circa emendationem aliquorum venialium,
qua aliquis commisit post ultimam confessionem.
Fateor quidem, curam, & diligentiam circa venia-
lia vitanda esse medium utilissimum ad vitanda
mortalia; & è contia negligenter, & notabiliter
contemptum circa venialia disponere se pè ad la-
pusu aliquem gravem, qui enim spernit modica pa-
latum deciderit. Nemo tamen dicit, ex hoc capite effe
obligationem sub peccato mortali ad vitanda ve-
nialia.

Petes, cur non sit talis obligatio, cum sit obligatio
sub mortali ad vitandum totum illud, cum quo
habet connexionem moraliter certam peccatum
mortale; si ergo talis sit connexionis lapsus gravis cum
negligenter notabili eti ga venialia erit etiam obli-
gatio sub mortali vitandi illam negligenter.

Respondeat in primis, non quicunque ne-
gligenter circa venialia efferte secum illud peri-
culum moraliter certum lapsus gravis, sed quando est
notabilis. Deinde non omne periculum morale lapsus
gravis debet vitari sub mortaliter tunc quan-
do absque gravi detimento id fieri potest, ut di-
ximus *dis p. preced. dicta scilicet ultima*; vbi insinu-
mus non esse eodem modo loquendum de obliga-
tione vitandi causam determinatam ad peccatum
mortale indeterminatum, & in communi, ac de
obligatione vitandi causam in communi ad pecca-
tum mortale etiam determinatum. Nam diximus
esse obligationem, quando fieri potest, vnde cu-
dam determinatam peccati in communi, non verè est
cadem

eadem obligatio vitandi causam in communi, quia eo ipso, quod sit causa in communi, afferit se-
cum gravissimam difficultatem, ad hoc ut aufera-
tur: leit homo v.g. se pro sua fragilitate ex aspectu
feminarum labi gravior: non tenetur tamen ad
vitandas omnes feminas, vt vitet hoc periculum
quia non est via causa, sed plures, que difficillime
possunt vitari. Scit etiam, se in seculo faciliter pecca-
tum hoc, vel illo genere peccati gravis, non tam
tenetur sub precepto graui ingredi religio-
nem, vt vite illud periculum, quia hoc non tam est
aferre viam, causam, quam auferre plures, quorum
obligatio, & mutatio status difficillima est. Vnde li-
cer Sanctus Gregorius in Epistola ad Mauritium
Imperatorem dixerit, multos esse, qui nisi fiant reli-
giose, salvi esse non possunt, hoc est, sine magna
difficultate, vt habent lib. 2. registr. epist. 62. non tam
ideo quisquam eos ad religionis statum sub
mortali obligabit: hic enim status continet multa,
& difficilia. Sic ergo licet vitatio venialium in
genera est medium necessarium ad vitandum pe-
riculum peccati mortalium: tamen medium diffi-
cile satis, eo quod sit medium in communi, seu
ablatio multarum causarum media antem adeo dif-
ficilia non videntur ponenda sub mortali ad vitan-
dum periculum mortalis.

Nunc iam probemus illam minorem supra pos-
tam quoad alteram partem: scilicet quod nec illa
obligatio posset ita explicari, vt est in ordine sol-
lum ad confitenda mortalia, scilicet, ad confiten-
dum primum mortale post ultimam confessionem
antequam homo labatur in secundum, quia iam
confessio frequens non obligat, vt vitetur pec-
catum; siquidem confessio illo modo obligans ia-
supponeret hominem peccare mortaliter intra an-
num, non ergo obtineretur finis intentus, scilicet,
impedire periculum peccandi. Dices, impediret
saltem periculum frequentioris relapsus, si homo
non expectat post primum relapsum, quod tran-
seat totus annus, vt confiteatur.

Sed contra probatur quartus conclusio: quia con-
fessio frequens post peccatum ideo potissimum
utilis est, & conductus ad impediendam alia peccata
frequencia, quia nimis qui confitetur, dolet effi-
cacie de peccato præterito, & proponit serio, ac
statuit firmiter apud se iterum non peccare; quod
propositum, & qua penitentia multum conductus
ad non peccandum postea, quia non ita facile am-
pletebit illud, quod paulè ante valde displacebat;
& quod serio, ac firmiter post maturam delibera-
tionem statuimus non amplecti. Tota autem hæc
utilitas, & efficacia potest haberi sine confessione
Sacramento: si homo, scilicet post primum pecca-
tum mortale ante secundum habeat contritionem,
& dolebat efficaciter de suo peccato: imò etiam
per attritionem id faciat, quamvis enim hæc sine
Sacramento non sufficiat ad iustificationem, suffici-
tamen ad coercendum hominem, ne iterum la-
batur in alia peccata, cum vera attritio includat
propositum firmum non peccandi, quod quidem
eiusdem ferè efficaciaz erit, ad vitandum periculum
frequentis peccati: nam experientia, qua ostendit,
eos, qui differunt confessionem usque ad finem an-
ni, frequenter peccare mortaliter, ostendit etiam,
eisdem non solùm omittere confessionem, sed
etiam dolorem, & penitentiam internam usque ad
finem anni. Non ergo est medium vincere, & ne-
cessarium confessio ad vitandum periculum illud,
sed sufficit etiam penitentia interna, qua semper
inclusum in ipso Sacramento confessionis; Imò
homo adhibetur alia media, orationis, scilicet,
menalis, iustificationis, lectio librorum pio-

rum, & alia similia, non minus fortasse impediens
à novis peccatis per hæc media, quam per con-
fessionem solam absque iis mediis. Si quid ergo
probatur argumentum illud contrarie sententie, non
probatur obligationem confessionis, sed obligatio-
nem penitentia interne, & propositi ratione quo-
rum confessio habet potissimum illam vim ad im-
pedienda non peccata, imò nec probatur obligatio-
nem ad hoc, sed ad hoc, vel ad alia media ex affi-
gnatis, indifferenter, & disfundim, cum singula
possent conducere, si applicarentur.

Ad argumentum ergo initio propositum Ref-
pondeo, negando in primis illam experientiam,
quod, scilicet, dilatio confessionis afferat secum
illud periculum: scimus enim, quam plures ho-
mines religiosos, & pios, qui per annum integrum,
imò per multis annos apud infideles verlantur
euangelizantes, & prædicantes, transigere totum il-
lad tempus absque lapsu graui sine confessione;
quia nimis frequenter renouant propositum
firmum non peccandi: sicut è contra videmus ali-
os, qui frequenter confitentur, & passim relabun-
tur in peccata mortalia. Quod quidem plerumque
oritur ex infirmitate, & fortasse ex defectu veri
propositi non peccandi: quæ(ni fallor) est potissima
causa, eut, qui semel solūm in anno confitentur,
frequenter cadant in peccata grana; quia, sci-
licet, ne tunc quidem, quando in fine anni confi-
tentur, habent verum dolorem, & propositum fir-
mum. sed velleitatem, & propositum infirmum: si
enim tunc firmiter proponerent, non ita facilè nec
tam citè relaberentur. Veniunt autem tunc ad con-
fessionem, coacti precepto Ecclesiæ, & vt vident
excommunicationem, ac infamiam: si enim veni-
rent nō tam à temporis instantia, quā à desiderio
conuersio adducti: conuerterentur firmius, &
starent diutius: contra verò ij qui frequenter per
annum confitentur, quando id potissimum non fa-
ciunt coacti aliqua lege, vel consuetudine suorum
fodalium, sed voluntarie & spontaneè, veniunt ex
desiderio sui profectus spiritualis, & obtinenda
venia suorum peccatorum, quia non mitum, si in
eorum conuersatione apparet maior correccio
morum, & rarius lapsus, quia nimis afferunt ver-
rum dolorem, & propositum firmum; cuius reno-
ratio, vt dixi, multum iuvat ad illum finem, & quod
propositum si affraret etiam usque firmum ab iis,
qui post annum confitentur, multum etiam impe-
dit, ne tam facile relaberentur.

Dices, ergo saltem erit obligatio sub mortali ha-
bendi penitentiam internam, & dolorem, ac
propositum sapienti, quia semel in anno, propter
vitandum periculum illud, peccandi mortaliter,
quod habent, qui semel solūm in anno agunt peni-
tentiam. Respondeo, mihi probabilius esse,
quod præceptum penitentiae interna non obligat
solūm ad dolendum de peccato in articulo mortis,
sed etiam ad dolendum antea. Nam licet non
obliget ad dolendum statim post peccatum, videtur
tamen obligare ad non diu diffundendam conser-
tionem, & reconciliationem cum Deo; vt fatetur
Suar. tom. 4. in 3. parti disp. 15. sect. 6. n. 18. & probauit
supra disp. 7. sect. 11. vbi de hoc puncto ex professio-
dictum est.

Vnde dico tertio: de hoc peccato omissionis peni-
tentiae internæ debita per totum annum sive per
se ex præcepto virtutis penitentiae, vt dixi, sive per
accidens ad vitandum periculum non peccati, non
oportet interrogare penitentem, nec eum etiam
admonere in particuli. Hoc videtur esse maximè
iuxta mentem Petri de Soto supra adducti, qui
non vult illam obligationem populo proponi; &

Non est uero
esse interrogare peni-
tentem de
omissione
penitentiae
intrâ annum.

eam

Eam probauit dicitur sicut. 11. loquendo de pœnitentia; & probari potest iterum de omissione per totum annum primò, exemplo pœnitentiæ diligendi Deum, de quo etiam non interrogantur pœnitentes in particuliari aut dilexerint Deum super omnia, nec ad monentur de obligatione illius pœnitentiæ aliquando implenditum quia ex ipso discursu confessionis satis appetet, quomodo se habeat pœnitens erga Deum. Tunc etiam quia propter varietatem sententiarum nō possumus impone re illi certam obligationem dilectionis Dei nitidam, vel tantum tempus, &c.

Proba ut secundo: quia talis interrogatio, vel admonitio inutilis, in modo noxia videatur. Nam vel pœnitens ignorat inuincibiliter illam obligationem, & tunc melius est relinquere illum in bona fide, quam iniurere illi malam fidem; ex qua prudenter timeri potest scandalum ipsius; rarissimi enim erunt ex talibus peccatoribus, qui propter illam notitiam postea mouentur ad dolendum de peccatis, illud etiam adiuvant omittendo pœnitentiam, quam deberent habere. Si autem pœnitens sciebat iam illam obligationem, frustra monebitur de illa.

56. Dices oportebit tamen interrogare de omissione contra illud debitum, quia si sciebat obligationem, vel culpabiliter ignorabat illam, omissione fuit peccatum, & per consequens explicanda in confessione. Sed contra, quia nec ex hoc capite oportet interrogare distinctè: nam licet concederetur dari talem obligationem; Confessarius tamen auditia confessiones pœnitentia, & peccatis quia per totum annum commisisti sufficienter intelligit; ipsum non satisfecisse tali obligationi (si que erat) solenti frequenter de peccatis, & proponendi firmiter pro tempore futuro: ex communi autem aliorum consuetudine potest indicare, qualiter se habuerit hic homo in illa omissione: scilicet eo modo, quo aliqui se communiter habent, nempe absque reflexione circa talem obligationem de pœnitentia habenda frequenter, & cum negligentia, ac torpe circa media sua salutis procuranda, quæ est conditio communis eiusmodi hominum, & ex eorum statu, ac confessione clarissimè patet absque alia interrogatione. Fustra ergo magis distinctè interrogaretur, vel admoneretur præsertim in tali materia, circa quam, nec ipse confessarius posset aliquid certum statuere circa taxandam obligationem pro tempore sequenti. Nam (vt supra insinuauimus) vel pœnitens tempore confessionis annua habet verum dolorem, & propositum, vel non habet. Si habet ergo si post hoc propositum suum postea relabitur, non magis poterit sperari, quod post secundum propositum, & dolorem, postea non relabitur. Si vero tunc non habet verum dolorem, & propositum, iam lapsus sequens non oriatur ex omissione frequentis doloris, & propositi, sed ex omissione doloris, & propositi debiti in confessione annua, qui defectus (vt dixi) in eiusmodi personis frequentissimus est.

57. Denique addo, si aliquis specialiter magis iuraret frequenti confessione, quam frequenti pœnitentia interna, & proposito non peccandi, itavt in hoc homine experientia doceret, ipsum non nisi hoc medio confessionis frequentis, posse vitare illud certum periculum reincidenciae, tunc posse in illo admitti talis obligatione per accidens ad frequentem confessionem. Ceterum hic casus neque est communis, nec debent confessari de illo specialiter inquirere; semper tamen oportebit omnibus, quantum fieri possit consulere confessionem frequentem propter ingentem utilitatem quam afferit, & aliquando etiam debet in pœnitentiam imponi, tanquam medi-

cina utilissima pro peccatis sequentibus vitandis. Ex dictis tamen obiter infero totam hanc obligationem, quæcumq; illa sit, circa frequentia pœnitentia, nō esse nouam in lege nova, sed eandem fuisse ante institutionem huius sacramentum, nō fuisse quoniam de obligatione per se proper preceptum pœnitentia; siue de obligatione per accidens propter vitandum periculum peccatorum sequentium; Tunc etiam homo debebat non diffire post peccatum mortale pœnitentiam, & petitionem venie, ac reconciliationem cum Deo vtque ad finem, sicut debebat etiam post peccatum mortale redire, integrare aliquando tempore opportuno amicitiam cum Deo per actum dilectionis Dei super omnia. Debebat etiam renouare aliquando proprieitatem non peccandi mortaliter, ut hac ratione armaret se, & viaret periculum certum mortaliter peccandi alioquin grauitate contra legem Dei. Quod ergo additū fuerit Sacramentum pœnitentia, nō auxit, nec induxit obligationem, quoad hoc, sed dedit medium facilius redendi in amicitiam, & gratiam Dei.

S E C T I O V.

Vtrum ex diuino precepto obligetur pœnitens ad confitendum per interpretem, aut scripto. Et utrum id fieri possit?

D^{icitur} Vas partes continet hoc dubium: An possit & an sit aliquando obligatio id facienda. Suppono autem primò, non esse nunc questionem, an possit fieri confessio absente confessario, sed an eo praesente, possit per interpretem, aut scriptum fieri.

Suppono secundò contra hereticos nostri temporis, non esse necessarium, quod confessio publicè fiat, sed posse esse secreta, & auriculariè prout definitur in Concil. Trid. sif. 14 c. 5. & ex Patribus probat. Sicut dīp. 21 sif. 2. Suppono tertio, non esse contra institutionem, aut valorem Sacramenti, quod confessio publicè fiat: quod contra Scotum, Grabrielē, Angelum, & alios docent omnes Theologi quos referunt, & sequuntur San. loco circa, & Val. q. 9. ari. 4. dub. 1. & probatur ex Trid. ill. c. 5. vbi aperte dicitur, non esse à Christo prohibitum illum modum publicè confitendi, & constat ex vñ, quando enim in naufragio, vel incendio nō potest aliquis secretè confiteri, publicè facit sua peccata, & absolutionem petit. Ratio autem est, quia ad necessitatem, & valorem Sacramenti solùm requiriatur, quod peccata manifestentur Sacerdoti, vt iudici: quod autem hoc, vel illo modo id fieri parum referit.

Prima ergo difficultas est, an possit fieri confessio per interpretem. In quo omnes absque contro. probat, & ratio est, quia eo modo tamen pœnitens manifestat sua peccata Sacerdoti, quātū sufficit quod à fortiori constat ex Sacramento matrimonij, quod omnes concedunt posse celebrari per interpretem coram Parochio, & testibus, vt cum aliis, quos congerit, tradit Thom. Sanch. lib. 3. de matrimonij dīp. 19. & licet ipse id proberet à fortiori ex Sacramento pœnitentia, in quo magis desideratur, quod confessarius habeat notitiam peccatorum; & tamen sufficit notitia, quam habet per interpretem. Vnde à fortiori sufficit, quod Parochus per interpretem habeat notitiam confessus, quæ præstare coningat. Ego tamen existimo, maiorem notitiam requiri in Parochio, vt validè assit sacramentum matrimonij, quā in Con-

fessatio, ut absoluat: quia in matrimonio ideo requiritur praesentia Parochi, & testium, ut possit legitimè Ecclesiae de matrimonio celebrato, si forte coniux postea id negaret; vel ut coninges id possint apud Ecclesiam probare: ad hoc autem posset apparere in sufficiens consensu præstatio per interpretem: quia Parochus non potest testificari de consensu, cum ipse non intelligat idioma contrahentium, sed solum posset dicere, interpretum dixisse, illos consentire: Unde si coniuges negarent postea consensum, & dicerent, interpretum fuisse mentitum; non posset aliquid plenè contra ipsos probari, cum totum reduci deberet ad testimonium unitus interpretis. Si ergo conceditur sufficiens illa notitia per interpretum data, ut Parochus valide assilat facilius concedi debet sufficiens similis notitia ad confessionem sacramentalis, in qua non requiritur notitia, qua postea posset apud Ecclesiam probari illud peccatum, vel eius confessio, sed qua Confessorius in foro interno possit penitenti contra se loquenti credere; ad quod sufficiens modus ille loquendi per interpretum, fuit in aliis rebus & negotiis humanis.

Secunda ergo & maior est difficultas, an debeat penitentis ita confiteri per interpretum, quando alio modo non potest. Prima sententia communis negat obligationem esse ex præcepto Ecclesiastico aut diuino ad confitendum eo modo: ita Caietan. Ledesma, vterque Soto, Medina, Ioan. Maior, Paulus quos refert, & sequitur Suarez dis/p. 36. n.6. Vasquez q.91. art.4. dub.3. & alij recentiores, quos refert, & sequitur Antoninus Diana tom.2. resolut. moral. tract.3. resol. 129. addunt aliqui, licet non sit ea obligatio ex præcepto diuino confessionis, posse aliquando esse ex præcepto naturali penitentiae, vel charitatis erga se, & curæ de salute propria; quando scilicet in mortis articulo homo non est secundus habenda contritione, qua posset extra Sacramentum iustificari. Ita Suarez, vbi suprà n.5. Vasquez etiam n.5. Diana & alij.

Hæc sententia propter auctoritatem saltem communè probabilissima est: in ea tamen aliqua oportet aduertere. Primum, prædictos Auctores non fatus vel clare, vel consequenter loqui, dum dicunt, ex obligatione charitatis teneri hominem ad confessionem per interpretum in mortis articulo, quod probabilitate timet, vel dubitat de sua contritione, secus si probabilitate existimat se habere contritionem: quem modum loquendi Diana loco citato accepit ex Suarez dicta sent.6. n.5. Sed vterque vt dixi, vel obscurè, vel minus consequenter loquitur: si enim aliquis probabilem solum existimat, non habet de sua contritione; ergo probabilitate potest de illa timere, ergo non excusabitur à confessione facienda per interpretum. Ratio enim, propter quam debet per se in articulo mortis ita confiteri, ea est, ne exponat periculo suam salutem, si forte non habeat contritionem: eadem autem ratio virget, quando probabilitate existimat se esse contritum: potest enim decipi, nec sufficiens iudicium probabile ad iustificationem obtinendam; quia si re vera non habet contritionem, non iustificabitur per solum contritionem existimatam extra Sacramentum, sicut nec per Baptismum solum existimatam etiam cum attritione vera. Obligabit ergo lex charitatis, & curæ propriæ salutis ad confessionem, per quam secundus iustificetur, quoties in articulo mortis solum probabilem existimationem habet de sua contritione.

Secundò aduerto, in ea sententia, licet quis dubitet de sua contritione, & ideo debet confiteri per interpretum in mortis articulo propter obli-

P. Ioan. de Lugo de Pœnitencia.

gationem procurrandæ sua salutis; non tamen obligari ad confitenda tunc omnia peccata mortalia, sed satis esse, si unum, vel alterum confiteatur, & accuset se in genere de aliis mortalibus; ita Suar. n.5. Fagundez, Nngnus, & Layman, quos refert, & sequitur Diana loco citato: quia non obligat præceptum confessionis ad integratatem materialem, quando aliquod peccatum non potest sine periculo infamie explicari, prout necesse est, tunc infamare se apud interpretum. Ad iustificationem autem sufficit confessio formaliter integra cum attritione, per quam cætera peccata indirectè remittuntur. Imò addit Coninch in presenti 5. dub. 10 num. 77. sufficere tunc confiteri aliqua peccata venialia, & accusare se in genere de aliis mortalibus: quod sequitur Molfelsius apud Dianam, qui hoc etiam probabile indicat: & quidem consequenter ita dicendum est.

Tertiò à fortiori in eadē sententia dicendum est, eum, qui post ultimam confessionem recordatur alicuius peccati mortalis, cuis in confessione fuit oblitus, & à quo indirectè fuit absoluus, & cuius dolorem generalem habuit, non debere etiā in articulo mortis illud confiteri per interpretum, nec debere simpliciter confiteri, si non est sibi conscius noui peccati mortalis post ultimam confessionem: quia nec ad reconciliationem cum Deo, cum iam per confessionem ultimam fuerit reconciliatus, nec ad satisfaciendum præcepto confessionis id requiri, cum hoc præceptum non obliget ad confessionem per interpretum. Ita Vasquez loco citato numero 6. quod in ea sententia verissimum est.

Cæterum, licet ea sententia, vt dixi probabilissima sit, tamen fundamentum (vt verum fatetur) me non convincit. Supponit enim ex confessione per interpretum tale detrimentum resultare, quod à præcepto confessionis sufficienter excusat etiam in mortis articulo; quod quidem mihi difficile satias apparet. Unde alij merito videntur distinguere inter præceptum Ecclesiae, & diuinum: fatentur itaque illo priori non obligari nos ad talem confessionem, secùs isto posteriori. Ita Sylvester, Cano, & alij apud Suar. n.2. & quidem, quod præceptū Ecclesiae non obliget constat ex c. *Omnis virtus que sexus, de penit. & remiss. vbi expressis verbis præceptum confessionis annue imponitur, ut omnis fidelis teneatur solum confiteri sua peccata proprio Sacerdoti, &c. vbi particula, solum, excludit aperte obligationem confitendi coram alio.* Unde non video, quomodo Vasquez vbi supra num. 3. dicat ex illo textu nihil colligi, quia in eo solum dicitur, quod confessio fiat proprio Sacerdoti, de modo vero, an per se, vel per alium penitentem confiteri debeat, nihil dici. Et quidem si textus haberet illa sola verba, sub quibus illum P. Vasquez refert, verum dicere omisit tamen minus caute inter illud referendum particularium, solum: quam tamen Cöcilium non casu, sed ex industria apposuerat, & ex qua clare constat, noluisse Ecclesiam præcepto annua confessionis obligare illum qui non omnino solus, sed coram alio possit confiteri.

Loquendo vero de præcepto diuino, licet hoc non obliget ad confitendum peccatum cum gravi detimento extrinseco, vt tradit cōmuniter Theologii: non tamen appetet, eiūmodi detrimentum sequi ex confessione facta per interpretem fidelem & prudentem, cui nec minus quam ipsi confessario fidere possit penitentis. Suppono enim, interpretem etiam obligatum manere secreto, atque adeo tam detimento esse, quod peccata, quæ alias nota esse deberent vni, manifestentur duobus. Hoc autem

64:

65:

66:

Y non

non esse tanti ponderis, ut excusat ab obligatione diuinæ præcepti probari potest ex aliis casibus, in quibus non obstante eiusmodi detimento, obligat confessionis præceptum.

Primo, qui habet aliquod peccatum reservatum, & scit, quod Prælatus dabit ei facilè licentiam confidendi inferiori, non potest eiusmodi licentiam petere, quin peccatum suum innotescat duobus scilicet Prælato & confessario inferiori: & tamen nemo excusat illum ea de causa à præcepto confessionis præsertim in mortis articulo.

Nec dicas, quod poterit petere licentiam per Confessarium absque eo, quod superior veniat in cognitionem personæ penitentis: hoc enim est per accidens: Et confessarius non obligatur ad subeundum illud onus, & petendam licentiam, sed per se loquendo torum hoc pertinet ad ipsum penitentem. Nec item dicas, non cogi tunc penitentem ad manifestandum peccatum duobus, quia posset confiteri soli superiori, & ab eo obtainere absolutionem: Fator enim, id ita esse posse aliquando, sèpè tamen fieri non potest, quia Prælati proper suas occupationes non possunt audire confessiones integras eorum, qui habent casus reservatos: & tamen tunc cogitur penitens duabus manifestare suum peccatum sub eodem sigillo confessarii, nec de hoc potest rationabiliter penitentis conqueri, vt facetur ipse Valquez q. 9. art. 3. dub. 10. n. 6. Nec ea de causa excusat à præcepto diuino confessionis, nisi alius detrimentum sibi timeat ex eo quod suum peccatum superiori innotescat.

Secundo, quia sèpè habens peccatum reservatum potest in casibus sibi permisso absolvi direxisse ab inferiori, cum onere tamen comprehendendi potest coram superiori; hic inquam non potest confiteri suum peccatum inferiori hic, & nunc, quin cogatur illud duobus manifestare, cum maneat obligatus ad manifestandum idem peccatum postea superiori: & tamen non propterea excusat à præcepto diuino confidendi: si v.g. debeat celebrare aut acsiper Eucharistiam, & possit ab inferiori directè absoluiri, nemo dicet, posse eum absque confessione accedere ad Eucharistiam præmissa contritione, propterea potest, quando non habet copiam confessarii, sed omnes supponunt, tunc esse copiam confessarii atque ideo obligari præcepto diuino confidendi ante communionem. Quod à fortiori procedit in mortis articulo, in quo omnes Sacerdotes possunt absoluiri ab omnibus peccatis reservatis etiam summo Pontifici, sed cum onere comprehendendi postea: nemo autem dicet, moribundum excusari tunc à præcepto diuino confessionis propter illud onus, quod subit manifestandi duabus idem peccatum.

Nec satisfacit, si dicas obligationem illam non esse tunc propter absolutionem à peccato, sed propter absolutionem à censura, qua cum sit ex infirmatione Ecclesie, potuit eadem Ecclesia nolle concedere absolutionem, nisi cum illa limitatione, & reincidentia, nisi compareat. Hoc, inquam, non satisfacit: quia undecumque proueniat illa obligatio, certum tamen est, non posse hic, & nunc penitentem confiteri suum peccatum inferiori, quin eo ipso cogatur manifestare illud duobus; & tamè hoc detimento non obstante, præceptum diuinum confessionis obligat ad confidendum hic, & nunc peccatum, & ad contemnendum illud incommodum, ergo similiter, licet hic, & nunc propter ignorantiam Confessarii, qui non intelligit idioma penitentis, non possit manifestari peccatum, quin manifestetur duabus nempe Confessario, & interpreti; non tamen propterea excusatitur penitens à præ-

cepto diuinæ confessionis facienda in mortis articulo, nisi aliud gravius detrimentum timeatur.

Tertiò, & à priori ratio esse videtur, quia illud incommodum notitia dandæ duobus, vel non est grave simpliciter, ut volunt multi, qui dicunt, non esse peccatum mortale revelare crimen proximi occultum vni viro prudenti, qui illud non est reuelatur, nisi sit specialis ratio occultandi apud illum: quod magis procedit in casu nostro, cum notitia, quæ datur interpreti detinatur sub tali sigillo, ut si ille prudens sit, ut supponimus, certissimum sit, quod apud ipsum solum manebit. Vel certè sit grave incommodum; non est tamen tantum, ut propter illud excusetur omnino ab obligatione præcepti diuinæ de confessione facienda latet in mortis articulo, ut constat ex exemplis adductis. Hoc enim præceptum, licet non obliget cum gravissimo detimento, & incommodo extinsec; obligat tamen aliquando cum incommodo tali, quod quidem alias sufficeret differendum confessionem: sed non sufficit omittendam omnino illam. v.g. Si Confessarius absens sit per sex milliaria, poterit Sacerdos virgine necessitate celebrare saltem semel absque confessione, quia illud incommodum itineris, vel accersendi confessarii excusat à præcepto diuino præmitendi confessionem ante communionem, ut dixi dispu. 14. de Eucaristia scđt. 5. & tamen illud incommodum non excusat à confessione facienda in mortis articulo, sed debet infirmus accersere confessarii, ut satisfaceret præcepto: minus enim sufficit ad licet differendum, quam ad simpliciter omittendum quod præcipitur.

Similiter ergo de incommodo confidendi per interpres dicens possumus, esse quidem aliquid incommodum, & ratione illius excusat foris Sacerdotem, vel laicum virgine necessitate communicantem semel, aut iterum non præmissa confessione, quando non potest nisi per interpres confiteri: non tamen sufficeret illud solum incommodum ad omittendam confessionem in mortis articulo. Gravius enim incommodum estimatur plerunque sex milliaria confidere, aut vocare Sacerdotem per sex milliaria distantes, quam confiteri bis, seu apud duos idem peccatum: hoc enim posterius passim, & absque difficultate faciunt phras, qui se pessime se accusant de aliquo peccato mortali olim à se commisso, ut dent materiam certam absolutionis: non est ergo adeo grave hoc omni dandi notitiam eiudem peccati duobus, ut ratio ne illius excusat homo à confessione facienda in mortis articulo.

Dicit aliquis, argumenta à nobis supra adducta probare non solum in mortis articulo, sed etiam quoties obligat præceptum diuinum, confessionem faciendam esse per interpres, quia etiam extra mortis articulum debet penitentis confidere ante communionem, licet propter casum reservatum, quem habet neceſſe sit dare notitiam sui peccati duobus scilicet superiori, & inferiori, cui illi dabit facultatem, quia per se ipsum non potest audiire totam confessionem. Si enim adit superior, qui facilè facultatem dabit, nemo dicet, quod possit subditus accedere ad Eucharistiam absque confessione, quando nullum aliud malum sibi timeat, nisi quod superior, & alius Confessarius habeant sub sigillo idem peccatum: eodem ergo modo debet dici, quod non possit absque confessione communicare, qui potest per interpres confidere, & nihil aliud malum sibi timeat, præter hoc, quod est manere notitiam sui peccati sub sigillo penes confessarium, & interpres.

Responde

Respondeatur, exemplum illud habentis peccatum reseratum non afferri à nobis, ut omnino simile; sed solum ad probandum quod manere notitia peccati sub secreto penes duos, non sit detrimentum adeo graue, ut propter illud omnino excusetur homo à precepto diuino confessionis: non tamen nego posse differri facilius confessionem propter incommodum adhibendi interpres, quām propter incommodum manifestandi idem peccatum superiori, & inferiori: quia licet utrumque sit equale incommodum; illud tamē prius videtur esse magis extrinseca confessioni, quam hoc posterius: nam interpres videtur se habere solum ut medium ad confessionem, seu ad manifestandam peccatum. Confessario: difficultas autem que prouenit à medio, est magis intrinseca, & facilis excusat, ut constat in difficultate itineris ad inueniendum, vel acerendum confessarium, ut verò in posteriori casu difficultas est magis extrinseca, & quæ tota nascitur ex confessione ipsa; nam tota illa manifestatio est confessio, quæ sit utriusque tam superiori, quam inferiori, licet per accidens non possit compleri apud superiore. Ceterum licet difficultas adhibendi interpres sit magis extrinseca, & ideo facilis sufficiat ad differendam confessionem: non tamen sufficit ad omitendum simpliciter in articulo mortis, sicut nec difficultas extrinseca itineris breuis peragendi ad habendum Confessarium.

Obiicit nobis Trid. sect. 14. c. 1. vbi dicitur, non esse obligationem ex precepto diuino ad publicam confessionem, licet utilis sit, & meritoria; ergo ex precepto diuino non obligamus ad confitendum alio audiente præter confessarium. Respondeatur, Concilium solum loqui de confessione secreta, prout condistinguit à publica: qualis certè non est, quæ sit per interpres: neque enim est publicum, quod per interpres fideliſſimum, & stricto precepto obstricatum dico confessio, sicut neque est publica confessio, quæ idem peccatum reseratum manifestatur superiori, & inferiori.

Obiicit secundò P. Coninch. dīp. 5. dub. 10. n. 77. quia si scirem quod confessari, vel vni esset peccatum meum reserlatum non teneri ei confiteri ergo nec teneor, quando alius præter ipsum confessarium debet meum peccatum audire. Respondeatur, hoc idem argumentum probaret quod nec teneor peccatum reseratum confiteri, ita ut veniat in notitiam superioris, & inferioris: quia si scirem, quod Confessarius illud esset reserlatum superiori, non teneri illud confiteri ergo nec teneor, quando necesse est ut veniat etiam in notitiam superioris. In vitroque ergo casu negandum est, excusari penitentem in articulo mortis propter illud solum periculum, si nullum aliud malum timeatur nisi mera notitia peccati manens in uno alio, qui eiusmodi notitia in nullius prædictum possit vti: non est enim illud damnum ita graue, ut alia, quæ proper præceptum confessionis debemus subire, ut vidimus.

Ex dictis infero, ad satisfaciendum præcepto confessionis annua non obligari penitentem, ut confiteatur per interpres, quia hæc obligatio solum est ex præcepto Christi, prout à Christo latum est, non prout ab Ecclesia habet determinationem ad tempus. Hoc est contra P. Valsquez dīp. dub. 3. n. 9. vbi contra Sylvestrum dicit, si talis obligatio esset, non minus fore ad confessionem annum, quam ad confessionem in mortis articulo, quia præceptum confessionis annua non est humanum tantum, sed modificans ius diuinum. Ergo si ius diuinum obligaret etiam & ius postuum, quod illud modifica- tur. Ceterum non aduerit P. Valsquez ad verba quibus

P. Ioan. de Lugo de Panitentia.

Ecclesia imposuit illam obligationem, scilicet, ut penitentis deberet singulis annis, solum, proprio Sacerdoti confiteri. Non potuit ergo Ecclesia velle, quod ius diuinum obligaret, quando penitentis non posset solum confiteri, sed coram alio, cum expressè excluserit à sua obligatione, vel modificatione casum illum.

Tertia difficultas est, utrum confessio fieri possit scripto, an verò debet fieri per voces humanas. Confessio an fieri possit scripturā vel nuntiis
Sermo autem est semper de penitentiæ, qui confitetur Sacerdoti presenti, an possit ei sua peccata legenda tradere: & idem ferè est de nuntiis, an possit penitentis illis sua peccata manifestare. Potest autem quæstio esse, vel de necessitate Sacramenti: hoc est, an ad Sacramenti valorem sufficeret ille modus satisfactionis: vel etiam de necessitate præcepti: hoc est, an ex præcepto aliquo teneatur penitentis propria voce confiteri.

Omnis convenienter, quod quando aliter non potest se explicare penitentis, possit nuntiis, vel scripto confiteri: quod fidelium usus comprobatur, in multis, & infirmis non valentibus aliter confiteri. Quando verò penitentis possit voce loqui indicat non fore validum Sacramentum, si aliter confiteatur. Ita Richard. Palud. & Soto apud Valsq. in praesenti q. 9. 1. art. 4. dub. 4. n. 1. Communis tamen sententia Theologorum, cum S. Th. in 4. dīp. 17. q. 3. art. 4. questione 2. ad 2. & quilibet 1. art. 10. negat, id esse de necessitate Sacramenti: Christus enim solum præcepit confessionem, qua penitentis manifestet sua peccata confessatio, quod quidem sufficienter fieri potest per nuntius, vel scripturam. Ita Suan. disp. 21. sect. 3. & Valq. vbi supra, qui alios Auctores convergunt. Nec contra hoc est difficultas aliquis ponderis: solum posset mouere Concilium Florentinum in decreto Eugenij, vbi dicitur, materiam huius Sacramenti est oris confessionem: ibi tamen largius accipitur illud nomen, sicut paulò superius dictum etiam fuerat omnia Sacra menta noua legis costarere verbis, tanquam forma; quod intelligi debet de verbis largius acceptis: cum matrimonio possit fieri absque vocibus, aut verbis strictis. Sic etiam requiritur in Sacramento penitentie oris confessio largius acceptio, prout explicatur Latino ab eodem Eugenio subiungit enim, statim declarans, quid intellegat illo nomine. Con. Flor. Ad quam pertinet, ut peccator omnia peccata, querum memoriam habet, suo Sacerdoti confiteatur integraliter. Id ergo quod sufficit, ut homo, sua peccata Sacerdoti manifestet, intelligitur per oris confessionem. Vnde in Trid. sect. 14. c. 3. inter partes huius Sacramenti non assignatur oris confessio, sed confessio, simpliciter, ut omnis confessio comprehendetur.

Dificillius ergo est, an saltem ex præcepto requiriatur, quod confessio per voces fiat, cum possit. Et quidem certum etiam est, non dati tale pre- confiteri. An licet ut confiteri. ceptum diuinum, neque etiam humanum scriptum cum nullibi reperiatur. Aff. tri soler. August. tom. 4. lib. de vera, & falsa penitentia c. 10. vbi eam necessitatem videtur probare ex facto Christi, qui præcepit leprosis, ut irent, & manifestarent ora sua sacerdotibus non per nuntium, aut scripturam. Ceterum ille liber non est Augustini cum cap. 17. Auctor illius citet sententiam Augustini ex eius homilia 41. inter 50. Neque etiam ibi excluditur confessio per scripturam Sacerdoti præfenti oblatam, sed absenti missam. Verba sunt haec: Præcepit enī Dominus mandatis, ut ostenderent ora Sacerdotibus: docens, corporali præsentia confienda peccata, non per nuntium, non per scriptum manifestanda. Dicit enim, ora monstrate, & omnes non unus pro omnibus. Non alium statuatis nuntium, qui pro vobis offerat.

Y. 2 offerat

offerat munus à Moysi statuim, &c. Solū ergo præcipit: Monstrare ora; hoc est faciem per præsentiam corporalem, non omisso muntio, vel Scriptuia.

79. **Commnis sententia dicit obligationem esse confitendi per voces, iū si fieri potest, propter Ecclesiæ consuetudinem, quæ obligare videtur, ita Suarez dīp. 21. sc̄t. 3. & Valsq. dīcō dub. 4. n. 7. cum aliis, qui dicunt, illam obligationem gratem esse ex suo genere, in aliquibus tamen circumstantiis posse excusari pœnitentem, ut si propter verecundiam difficultatem magnam habeat ore proferendi peccata sua.**

80. **In hoc punto ego in primis existimo, sufficienter satisfacere debito suo pœnitentem, qui data priùs scriptura Sacerdoti, quam legat, in qua continentur peccata, post illam lectam, subiungit per voces, de his omnibus me accusa; quia iam ore confitetur, quantum satis est: neque enim necessarium videtur, quod per voces intra Sacramentum explicet omnino peccatum; sed si Sacerdos nullam aliiunde peccati notitiam haberet: atis est, si explicet peccatum, referendo illam accusationem ad notitiam, quam aliunde confessarius habet. In quo fave non video, quām consequenter loquuntur P. Valquez: ipse enim n. 6. videtur supponere, posse aliquem vno verbo confessari peccatum, cui confessarius præsens fuit, dicendo, accuso me de illo peccato heri commisso, vt tu bene nosti: quod quidem non solum debet intelligi quoad valorem Sacramenti, sed etiam quoad obligationem explicandi peccatum, vt fatentur communiter Doctores teste Suar. dīp. 22. sc̄t. 6. n. 5. vbi dicit, si Sacerdos aliunde extra confessionem nouerat peccata satisfacere pœnitentem, si uno verbo dicat: Accuso me de omnibus peccatis illis, que tu sis, & tamen ipse Valquez postea n. 7. non videtur admittere licitum, quod Sacerdote legente peccata, pœnitentis dicat, illa esse sua peccata: quod quidem non video, quomodo possit condemnari admissa semel illa alia doctrina: nam in prædicto casu per illud verbum, quo pœnitentis fateatur illa peccata esse sua, sufficienter se accusat de illis supponendo eorum explicitans notitiam aliunde habitam à confessario per scripturam, quam legerat. Si ergo sufficit illud vnicum verbum, quando aliunde per viuum, vel narrationem extra Sacramentum confessarius habet notitiam peccatorum, cur non sufficit post lectam Scripturam ab ipso Sacerdote, & habitam iam notitia omnium peccatorum, dicere illi, accuso me de omnibus iis peccatis, quæ ex Scriptura cognovisti?**

81.

Hoc certè non videtur posse negari ab iis, qui communiter concedunt, quando aliquis per confessiones invalidas dixi sua peccata, postea cognito defectu, sufficere, quod eidem confessario dicat; accuso me de omnibus peccatis, quæ in præcedentibus confessionibus dixi; si tamen Sacerdos memoriam retineat illorum peccatorum, quod cum aliis affirmat Suar. dīcō sc̄t. 6. non solum, quando confessiones præcedentes validæ fuerint in ratione confessionum, & Sacramentum fuit nullum ex alio defectu; sed etiam quando confessiones ipsæ fuerint invalidæ, quia v. g. confessarius, vel non erat Sacerdos, vel non habebat iurisdictionem, &c. atque ideo verè non fuerat facta accusatio Sacramentalis, sed extra Sacramentum, & tamen notitia illa deseruit, vt postea sufficerat accusare se de illis peccatis vno verbo. Ergo à fortiori sufficer, quando notitia paulò ante habitâ fuit per Scripturam, si postea accuset se de illis omnibus, quæ Confessarius ex Scriptura cognovit.

82. **Dixi tamen semper quando post lectam à Sacerdote Scripturam, pœnitentis se accusas de illis omnibus,**

quia si peruerteret ordo, & prius se accusaret omnibus, qua postea in scriptura Confessarius legit, non esset eadem ratio. Tunc enim acutatio verbalis, qua præcederet, non explicaret sufficien-
ter peccata, sed completeretur accusatio per Scripturam postea legendam, cum ante illam lectam non-
dum sciret Sacerdos peccata in iudicium adducta, at verò in priori casu, cum supponeretur notitia peccatorum in Sacerdote, sufficienter se accusaret verbaliter pœnitentis accusando se de peccatis illis iam cognitis a Sacerdote, per illa enim verba satis significaret, quæ peccata afferret ad iudicium.

Explicit potest hæc differentia ex alio casu simili. Si enim pœnitentis Sacerdoti præsenti diceret accuso me de peccatis, quæ postea mitam ad te scripta; confessio illa non sufficeret, quia completeretur per Scripturam misam ad confessarium absensem. Similiter, si accusaret se in praesentia de peccatis, que postea Sacerdoti per iustum explicaret, non esset confessio valida, quia completeretur in absentia. At verò si prius per Scripturam, vel numerum manifestasset Sacerdoti absente peccata, & postea Sacerdoti præsente, accusaret se de illis peccatis, que ex Scriptura, vel dūntio non erat, valeret utique; cor confessio quia per accusationem illam verba satis significaret. Confessarius habenti iam notitiam peccatorum, quæ aut qualia peccata afficeret ad iudicium, multum ergo intereret quod subsequatur, vel quod præcedat accusatio verbalis, quæ eadem verba in talibus circumstantiis prolatæ possint sufficienter significare propter notitiam, quæ in audiente supponitur, quæ verba in aliis circumstantiis non significarent propter defectum illius notitiae v. g. Si Sacerdos ignarus lingua Graeca sicut peccatum Graecis idiomate, & postea absente pœnitente interrogaret alium de significatione illarum verborum, quas non intellexerat, & nunc venire in notitiam accusationis, & peccati, non posset virtute illius solius confessionis, quam non intellexit nec sciebat esse confessionem, absoluere pœnitentem, nisi repetenter confessionem, vel approbantem, quām prius fecerat, quia nimis illæ voces homini ignara lingua Graeca nihil tunc significarent, atque ideo illa tunc non fuit accusatio Sacramentalis. E contra verò, si Sacerdos prius sensim illarum verborum didicerant, postea illa eadem voces veram continent accusacionem Sacramentalis. Sic ergo in casu nostro eadem verba post lectam Scripturam sufficerent ad Sacramentalem confessionem, quia antea non sufficerent, quia ob defectum notitiae in Sacerdote non explicabant illi ea verba, de quibus peccatis pœnitentis loqueretur.

Vnde obiter in fero, immiterò reprobari à Patre Valquez loc. cit. doctrinam Sot. exigentis, quod Pœnitentis Sacerdoti legenti peccata annuat, & confirmet se id fecisse. Quia quidem doctrina, licet quoad valorem Sacramenti vera non sit, quia ad valorem sufficeret mera Scriptura Sacerdoti præsenti data quoad obligationem verò præcepti potest sustineri, si sensus sit, non sufficeret, quod antecedenter dicat, in illa scriptura esse sua peccata nisi postea singulis, vel omnibus lectis, se de illis ore accuset; quia illa verba priora non continebant accusacionem, quæ daret notitiam peccatorum, si cut continent verba prolatæ post lectam Scripturam, vt antea expluerit us. Habetur ergo ex dīcō, si obligatio est, confitendi per voces latissimi procul dubio obligationi, si ostensa Scriptura, & lecta illa à Sacerdote, pœnitentis de illis, quæ scripta dedit, se excusat, licet non sufficeret accusare se, antequam scripturam Sacerdos legeret.

Restat nunc dubium, an re vera decur eiusmodi obligatio confitendi per vocem humanam: in quo

ratus

SECTIO VI.

§. 1. De necessitate confessionis ex præcepto Ecclesiastico.

¶ Tertius placeat, quod ex Cano docet Suarez, Vasquez, & alij Recentiores, cœlare illam obligationem, quando ad esset causa grauis, vel nimia verecundia. Difficile tamen est, & fieri impossibile, quod verecundia impedit illa duo verba: *accuso me de his, que legiſt*: quæ verba ut dixi, sufficient ad faciascendum obligationi. Facilius fortasse posset contingere, quod aliquis vellet coram aliis confiteri occulere, & ad hoc daret Sacerdoti proximè sedenti schedulam, qua confiteretur peccatum, & per eum absolutionem, ut ipse quasi aliud agens eum absolveret, nemine aduentente. Frequentius vero continget id fieri possit, propter difficultatem proferendi verba ex morbo, vel alio impedimento accidentalium.

Quando vero nulla esset eiusmodi causa, certum videtur, quod esset ad minus peccatum veniale vel ab aliis verbis confiteri: & licet ego non videam rationem conuincere, ad ponendam culpan mortalem, neq; enim facile apparet conuincendum illam induciam esse quasi ex obligatione, & non magis propter communem modum, quem homines in aliis materiaj ferunt, de quibus nunquam loquuntur cum presentibus per scripturam vel nutus, si loqui possunt per voces, & volunt se bene explicare: adhuc tamen propter communem Doctrinam auctoritatem non videatur neganda eiusmodi obligatio grauius, praesertim quia yel ab aliis causâ more nouo, & minus apto ad declarandum, confiteri, non caret aliqua specie contemptus, & irreverentiae. Casus tamen non videatur moralis, & praetonus, sed metaphysicus, cum nemo sit adeo pars verborum, qui nec duo quidem verba velit exprimere faltem ad maiorem securitatem.

Restat quarta, & ultima difficultas an si obligatio confidendi aliquando per scripturam Sacerdoti praesenti, quando scilicet presentes loqui non possint, nec mitibus sua peccata declarare. Negant Soto & Caeteranus, quos afferit Vasquez *loco citato* dub. 5. & indicant Ledesma, Nauarr. Ioan. Medina apud eundem Vasquez. Fundamentum est, quia Scriptura de se est exposta periculo, cum possit vel retineri à Confessario, vel perdi, & publicari peccatum: ad hoc autem periculum non tenetur penitens.

Contra sententiam anterior est, quam indicat S. Thom. dist. 17. quæst. 3. art. 4. quæst. 4. ad 2. Palud. Sylvest. Maior. Caeran, & Petrus Soto, quos affirunt, & sequitur Vasquez *loco citato*, & Suarez disp. 36. quæst. 6. n. 5. Ratio est, loca te vera in illo modo confidendi nihil, vel certè parum periculi est, quod non sit in confessione per voces. Nam tunc etiam posses timere, ne Sacerdos reuelet peccata, sicut times, ne retineat scripturam, & ostendat alii; tunc enim posses timere, ne aliquis retro absconditus audiat te, sicut times, ne scripturam a perdatur. Non est ergo considerabile illud periculum, nec morale, sed metaphysicum: quare neque est necessarium medium, quod excogitauit Caeteran, scribendi in una charta peccata, in alia numerum, in alia, *dubito*, in alia credo, in alia, certus sum, in alia, non recordor: & ita per combinationem chartarum explicit species, numerum, & certitudinem suorum peccatorum. Hoc tamen prolixum esset, & confusionem pareret, facilius est, vel coram Sacerdote scribere, vel ante scriptam chartam ostendere Sacerdoti, & statim rumpere, vel comburere: quod non est adeo graue, ut excusat à præcepto confessionis, non solum diuinum, sed etiam Ecclesiastico, & annuo, ut obteruat bene Suarez *loco citato*.

P. Ioan. de Lugo de Penitentia.

SUPponimus dari præceptum Ecclesiæ obligans omnes fideles ad confessionem semel saltem in anno suorum peccatorum, editum in Concilio Later. lqb. Innocentio III. & relatum in e. *Omnis virisq; sexus de penitentiis, & remissionibus, de quo præcepto immorior dubitauit Duius dist. 17. quæst. 8. & 14.* eo quod Ecclesia non possit impunire præceptum, cuius transgressionem possit punire, qualis est omnis confessionis. Si enim aliquis dicere se non peccasse mortaliter, & ideo non confiteri, non posset conuinci, neque puniri. Pro qua sententia afferri etiam potest Turrecremata de pænitentia, distinct. 1. §. Denique ut perspicue, num. 4.

Ceterum ex Tridentino sef. 1. can. 8. & aperte constat dari tale præceptum obligans, nec solum fuisse consilium confessionis annua. Nec obstat ratio allata in contrarium, quæ si aliquid probat, probaret etiam nec Eucharistia sumenda posse esse præceptum Ecclesiasticum; quia si aliquis eam ore sumeret, & non deglutiret, non posset conuinci de transgressione præcepti: quod idem est de aliis peccatis occultis, quæ sunt contra præcepta Ecclesiæ, licet probari non possint. Dicendum ergo est, licet delictum probari non possit in iudicio: posse tamen prohiberi ab Ecclesia; quia quidquid sit, an actus meritis interni possint præcipi ab ipsa: sufficie ramen, quod actus sit externus, licet occultus: iam enim est aliquid pertinens ad visibilem, & externam gubernationem Ecclesiæ, ad quam extenditur eius potestas, ut obseruat Suarez lib. 4. de legibus, c. 12. num. 8. & cap. 13. num. 10. & 11. & Vasquez in praesenti, q. 90. art. 1. dub. 4. num. 18. & seqq. & quidem licet peccata fuerint interna confessione tamen, quæ ab Ecclesia præcepitur, est actus externus, quare ex hoc capite præceptum non excedit Ecclesiæ potestatem. An vero aliunde excedat, statim dicemus.

Hoc ergo supposito, dubitatur primò: An si Christus hoc Sacramentum non instituisset, potuerit Ecclesia præcipere confessionem omnium peccatorum, qualis de facto præcipitur? Ratio dubitandi sumitur ex proximè dictis. Si enim confessio peccati interni est nunc materia præcepti Ecclesiasticæ, cur etiam tunc non potuerit esse? Respondetur tamen negatiū: non quidem quia confessio non esset actus externus, sed quia res adeo difficilis, & grauius videtur excedere potestatem Ecclesiæ, sicut nec potest Ecclesia præcipere pauperatum, religionem, & alia similia. Confessio autem omnium peccatorum grauissima est, & gravior esset, si non haberet ex Christi institutione annexam peccatorum veniam, & sanctificatiōnem prout tunc habere.

Addere, quod illud præceptum communiter non obseruarentur, cum ex uno capire confessio ex se esset inutilis, & aliunde homines scientes esse præceptum humanum telisterent, quantum possent; ut per ipsum non vultum compellentur Pontificem ad abrogandum illud præceptum.

Secundùm dubitari potest, an si Christus instituisset hoc Sacramentum, non tamen imposuisset præceptum confessionis; posse adhuc Ecclesia præcipere confessionem, & vultum huīus Sacramenti? Affirmat P. Vasqu. ubi supra n. 4., quia Ecclesia potest præcipere, quod suscipiat Sacramentum Confirmationis, vel Extremae unctionis, licet non fuerint a Christo præcepta; ergo potuerit præcipere susceptionē huīus Sacramenti, licet non fuisset a Christo

88;

89.

An Ecclesia
sola possit
præcipere con-
fessionem?

90.

V 3 præceptum

præceptum. Eamdem sententiam sequuntur Suarez
diff. 5. set. 1. num. 18. &c alij quos ibi affert.

92.

Cæterum iuxta supradicta distinguendum vi-
deatur aut enim necessaria esset confessio exacta om-
nium peccatorum ad valorem Sacramenti, aut suffi-
cieret confessio aliquorū. Si hæc sufficeret potui-
set ab Ecclesia præcipi propter magnam utilitatem
huius Sacramenti, & alias causas. Si vero primo
modo ponatur, videtur quod non posse præcipi
confessio omnium peccatorum propter maximam
difficultatem quam secum affert, que ut diximus,
videtur excedere potestatem Ecclesie ad præceptum
vniversale ferendum de re, ad quam Christus no-
nus fuerit obligare homines, & quæ ipsi non esset tunc
simpliciter necessaria ad salutem. Nec obstat magna
utilitas Sacramenti; quia magna etiam est utilitas
status religiosi, & magnopere conductus ad salutem,
& tamen Ecclesia non potest illū præcipere. Deniq;
non obstat, quod de facto Ecclesia præcepit con-
fessionem annuam: quia de facto supponitur iam
obligatio confidendi ex præcepto diuinio; quod au-
tem illi obligationi satisfactio paulo antè, ne forte præ-
ceptum diuinum defraudet, non est adeo graue
onus, cum solum versetur circa circumstantias
temporis, & non circa substantiam illius oneris, quod
esset valde diuersum. Videatur Coninch. in pres. diff.
5. d. 3. qui bene hoc explicat.

**S. 2. An sit præceptum humanum confiendi
bis eadem peccata?**

93.

Tertiū dubitari potest, an possit Ecclesia præci-
pere secundam, vel tertiam confessionem co-
rundem peccatorum, quæ iam homo legitime con-
fessus est? Affirmant aliqui, quos referrit Vasquez
infra quest. 91. art. 3. dub. 7. num. 13. & seqq. qui ta-
men non omnes eodem modo id docent: aliqui
enim in viuens aliter concedunt, alii solum quando
præceptum sit ante primam confessionem corum
peccatorum, non vero si sit postquam iam aliquis
rit ea peccata semel confessus est. Huic sententiae
partim adhaesit P. Vasquez ibi licens posse Præla-
tum eo modo referuare sibi peccata aliqua, ut det
licentiam interim inferioribus absoluendi, ita tan-
tem, ut adhuc illa eadem peccata debeat rati-
one reservationis eidem Prælati iterum deferri, ut
Poenitens ab ipso sacramentaliter absoluatur, tan-
quæ ab ultimo iudice in ea causa potestatem habeatur.

94.

Contraire sententia negativa prior est, quam
docet alij communiter, quos refertidem Vasquez
ibi num. 9. & quam ipse Vasquez postea re-
mehis considerante, amplexus est infra q. 93. art. 1. dub.
6. n. 11. relata sententia, quam superius docuerunt.
Ratio est ex supra dictis, quia respectu illorum
peccatorum, quæ aliquis semel confessus est, iam
non est præceptum confessionis à Christo latu-
ergo Ecclesia respectu eorum non magis poterit præci-
pere confessionem, quam posset eam præcipere, si à
Christo non fuisset præcepta. Diximus autem, quod
tunc Ecclesia non posset confessionem præcipere
propter difficultatem, & gravitatem rei ergo neque
in hoc casu posset secundam confessionem eorum
dem peccatorum imponere.

Quod autem nec per modum reservationis, possit
illud præceptum ferti, probat Vasquez loco cita-
to illo dub. 6. contra id quod in priori loco docue-
rat, & ratio videtur clara; quia vel per priorem ab-
solutionem fuerant directe ablata illa peccata, vel
solum indirecte; si dicas primum ergo iam non sunt
referuata, quia non potest quis directe absoluere, ni-
ihabeat potestatem iurisdictionis ordinarii, vel de-
legatae; si autem habetur delegata, hæc sufficiebat

ad terminandum causam illam, nec potest intelligi, quod detur absolutionis directa, nisi penitentis quo-
luntatem Prælati; ac per consequens illa erit ultima
sententia, tanquam lata à Sacerdote ex facili-
tate Christi suæ subditum, qui scilicet ex voluntate
Prælati factus fuit eius subditus. Si autem di-
sequitur subditum illum non posse communicare, antequam aeat Prælatum, & iterum confiteatur, saltem si possit facile, & absque detrimento
eius absolutionem obtinere, nemo enim potest Eucharistiam sumere per se loquendo, nisi pra-
missa confessione, & absolutione directa omnium
peccatorum mortalium, à quibus non est directe
absolutus. Vnde iam ille non esset casus nostræ
quaestione, nunc enim non negamus posse, & de-
bere aliquem secundum eadem peccata confiteri,
quando ab eis non fuit directe absoluens, hoc est,
a proprio Sacerdote, habente potestatem super il-
la peccata, sed dicimus non posse hoc præcipere, quod
iam semel ab iis peccatis fuit directe absoluens.

Contra hanc doctrinam obicitur primum statu-
tum quoddam Ordinis Cisterciensis, quo præci-
pit, ut Religiosi, qui intra annum confessario
ordinario confessi fuerint, debeat eadem peccata
in fine anni suo Abbati confiteri et refert Diony-
sius Cisterciensis in 4. diff. 2. 3. quest. 1. art. 1. vbi ma-
lè videtur sentire de illo statuto, quasi minus pru-
denter facta, nec habente vim obligandi, sed ta-
men illud à duabus pontificibus Sixto IV. & Pio II.
confirmatum fuisse refert Henriquez lib. 1. de peni-
tent. cap. 17. commendatum, tanquam rem per homi-
nes sanctos stabilitam.

Pater Vasquez dicit dub. 6. num. 17. dicit poten-
se fieri illud statutum concessa inferioribus Con-
fessariis facultate absoluendi, & iniungendi finali
in poenitentiarii illud onus iterum confidendi ea-
dem peccata Prælati.

Sed hanc solutionem ipse impugnauerat su-
perius bene, dicit dub. 7. n. 34. quia in primis peni-
tentia illa postquam semel imposita, & acceptata
fuisset, posset committari ab eodem, vel alio con-
fessario, iuxta aliquorum sententiam, saltem audi-
tis iterum eisdem peccatis, atque hoc modo tollerent
omnino obligatio confidendi Prælati, & tota illa
lex frustraretur. Secundum, quia hac ratione posset
quilibet sacerdos reservare peccata, si dum absolu-
uit, imponat pro poenitentia, quod eadem pec-
cata dicantur iterum Parochio, vel Episcopo; & ta-
men nemo concedet, quemlibet habere potestatem
reservandi peccata. Ergo ille non est modus reser-
vandi peccata. Tertio possimus addere, quod illud
onus per modum poenitentiae impositum facile
posset postea per indulgentias plenarias tolli, ma-
xime quando non fuisset impositum per modum me-
dicinae (quia hæc fortasse non erat necessaria) sed
solum in satisfactionem. Propter hæc postea ipse
Vasquez illo dub. 6. aliam viā indicat dicens Sextum
IV. confirmasse illam constitutionem secundum opini-
onem quorūdam repugnantib. multis viris doctis.

P. Henriquez vbi supra §. 4. explicat illud statutum
de obligatione quidē confidendi semel in fine an-
ni Prælati, non tamem peccata, quibus iam peni-
tentis fuisset directe absoluens, sed ea, quæ occurrerent
ab ultima confessione, & a quibus nōdum ef-
fecta directe absoluens. Sed hæc explicatio non po-
test stare cum verbis statuti, quod confirmat à Pon-
tifice refert ipse Henriquez §. 1. in quibus decla-
ratur, Monachos teneri ad confidendū semel in an-
no omnia peccata sua ab ultima confessione sua il-
lorum Prælati facta; non ergo erat solum obligatio
confidendi

confitendi peccata ab ultima confessione cuilibet confessatio facta.

Alij dicunt, obligationem illam non ori ex praeceit ex constitutione, sed ex voto, vel consensu subditorum, qui vel explicitè, vel implicitè confessantur in imponenda sibi tali obligatione. Ego facilis cedam potuisse prouenire ex constitutione absq; consensu subditorum: quia licet pro tota Ecclesia non possit fieri talis lex obligans ad secundam confessionem eorumdem peccatorum; non tamen video, cur non possit fieri in religione aliqua obseruante in qua possunt ea præcipi, que spectant ad perfectionem: quam finis illius religionis intendit: & quidem in nostra societate una ex potissimum regulis est, quod subditus manifeste totam suam scientiam bis, aut semel, in anno superiori, ita ut nihil graue ipsa lareat: (quod medium habetur, tanquam unum ex magis substancialibus, & necessariis ad finem nostram Regionis:) nec id solus nostri ordinis est, sed commune ferè ordinibus religiosis antiquis, ut probat Suar. tom. 4. de relig. tract. 1. lib. 10. c. 6. vbi id etiam refert, continetur in regula S. Benedicti, quam Cistercienses obserabant. Cum ego haec noticia, quam prælatus habere debet de conscientia subditorum, maximè necessaria sit ad finem religionis; non video, cur non possit fieri lex de illa notitia communicanda in confessione de peccatis grauibushoc enim non auger, sed minuit potius, onus, cum suauior modus sit, & facilius subditus manifestandi suam conscientiam intra confessionem, & sub illius sacramenti sigillo, quam extra confessionem. Non ergo mirum, si Parishes Cistercienses legem tulerint de confessione semel in anno cum Prælato facienda. Fatoz, posse ex alio capite habere aliquid periculi illam legem vniuersalem obligantem sub peccato graui; Vnde in nostra societate non est præceptum graue, sed sola regula manifestationis prædictæ; sicut etiam est regula confitendi iterum potissima peccata proprio Confessario ordinario, quando propter aliquem casum alij quam Confessario ordinario aliquis confitetur, ut nihil ignoratur, quod ad conscientiam pertinet, possit Confessarius melius penitentem iuuare: Et in ipso Cisterciensi ordine illud statutum iam ita Prælati moderantur ut ter solū in anno sibi referuent confessiones subditorum, nec tunc eos obligant ad reperendas confessiones præcedentes, sed solū ad peccata confitenda, quæ occurserunt ab ultima confessione, ut restat Hieronymus Llammas Cisterciensis 1. parte Methodi cap. 6. §. 10.

Secundo obicitur decretum Martini Quinti in extraaganti, que incipit, *Ad ubiores fructus, quæ refert Valsez, dicto dub. 7. num. 17. in qua Pontifex statuit, quod illi, qui fratribus cōfidentur, teneantur tancent semel in anno suis Parochis confiteri. Quod videtur cōfitemare Sixtus Quartus in extraaganti Vices, quæ habent inter communies, sub titulo de tregza & pœce vbi præcipit, quod Mendicantes deflant prædicare, quod subdit non teneant saltem in Paschate proprio Sacerdoti confiteri, quia de ure (inquit) tenetur Parochianus saltem in Paschate proprio confiteri Sacerdoti: Ergo obligantur ad confitenda iterum eadem peccata Parochia, quibus semel iam fuerant absoluti. Ad hoc tamene facile;*

Respondetur, tunc non fuisse obligatione confitendi iterum eadem peccata Parochia, sed confitendi semel Parochia saltem in Paschate: sicut nunc est obligatio accipiendi semel communionem à Parochio, illa autem confessio debebat esse de peccatis, quæ coccurserent post ultimam confessionem.

S. 3. dubium incidens de subdito, qui absoritur à reservatis, & debet comparere iterum coram superiore?

Tertiò obici potest vñus aliquorū Ordinum, in quibusiter agentes: si contingenter ipsos habere aliquod peccatum referuantur, possente quidē (salem quando ex industria non procuratur, aut speratur illa opportunitas) absolvi ex facultate iam communiter concessa, cum onere tamen comparendi postea, & manfestandi eadem peccata superiori.

P. Suarez in praesenti disp., c. sect. 5. num. 8. & seq. latè examinat fiduciam illius praxis; & multa hinc inde adducit, ac tandem n. 23. dicit, hanc obligationem comparandi iterum coram superiore prouenire in hoc casu ex peculiari modo, quo superior delegavit iurisdictionem suam ad absoluendum. Cum enim in hoc indicio tria sint, scilicet, remissio peccati quoad culpā, & æternam poenam, castigatio eiusdem peccati per satisfactionem, & curatio etiam peccati in futurum, potest Prælatus delegare plenam iurisdictionem quoad primum, (in ordine ad quod non potest recipere iurisdictionem magis & minus, quia vel non remittit culpa, vel totaliter remittitur) quoad alia verò duo potest delegare iurisdictionem non plenam, sed limitatam: quia potest delegare potestatē circa impositionem pœnitentiae, reseruando sibi ultimum iudicium in taxada poena, vt licet inferior debeat aliquam pœnitentiam imponere ad Sacramentū integratatem, id tamen fiat cum subordinatione ad superiorē, qui vult illam recognoscere, & augere, vel mutare, vel confirmare, prout expedire iudicauerit. Nam si caput potest superior dare facultatem absoluendi à peccato reseruato, taxando pœnitentiam quam inferior debet imponere, cur non poterit dare eamdem facultatem reseruando sibi iudicium consequens circa pœnitentiam ab inferiorē impositam? Quid enim refert quod hæc limitatione fiat antecedenter, vel consequenter, cum aquæ arguitur potestas limitata in inferiori, qui non potest pro suo arbitrio definire, sed pro alterius arbitrio, cui subest, & cui subordinatur in illo iudicio? Si autē dari potest iurisdictione cum hac limitatione, facendum est, de facto iuri dari; cum Prælatus velit de facto subditum obligare, quocumq; modo possit ad comparendum, & hoc sane modo omnia recte cohererant in ordine ad proxim: nam hac ratione explicatur bene, quomodo maneat obligatus subditus ad comparandum etiam si eiusmodi obligationem ignorauerit, quando absolutionem accepit: quia nimis hæc obligatio nascitur ex Sacramento ipso quod completi debet per ultimum iudicium superioris in ordine ad castigationē, & satisfactionem pro peccato. Vnde etiam constat materiam huius obligationis esse graue. Deniq; quoad tertium manus curandi peccatum in futurū eodem modo dari potest potestatē limitata, & cum dependentia à Prælato, ad quem pertinet ultimum iudicium de modo curacionis adhibendo. Debemus ergo hoc modo explicare, & defēdere eiusmodi statuta.

Ego, vt verum fatear, difficilem sèper existimau hunc opinandi modū, nec possum fatis percipere, quomodo possit superior limitata potestatē inferioris, reseruando sibi in futurum potestatem imponendi, vel taxandi aut confitandi satisfactionem, & poenam imponendā. Pero enī, an illi actus taxandi, vel augendi, aut confitandi pœnitentiam sit actus iudicis, & actio Sacramentalis, vel non; si non sit non obligat subditum, quia in foro pœnitentiae non potest obligari pœnitens, nisi ad pœnitentiam, quam Sacerdos nomine Christi

illi potest imponere, quæ sit satisfactio, & pars integralis Sacramenti pœnitentiæ; nec Confessarius potest aliter obligare pœnitentiam ad aliquid faciendum, nisi imponendo illud pro satisfactione. Nam quando obligat ad relinquendum occasiōnem peccati non tam obligat Sacerdos, quam declarat obligationē, quā ipse pœnitens habet relinquendū eiūmodi occasionem: obligationem itaq; nouam superaddere non potest nisi imponendo rem illam pro satisfactione Sacramentali: Loquimur autem in ordine ad absolutionem à peccatis: Nam si sermōnis de absolutione ab excommunicatione, cūni hēc censura sit ab Ecclesia, potest eadem Ecclesia, vel pralatus tollere eam sub certo grauamine: quo pacto non est difficultas, quod dari possit aliquando absolutionis inferiori cum one-re comparendi postea coram superiori, à quo imponatur satisfactio debita pro delicto, prout habeatur in e. eo qui, de sententia excommunicationis lib. 6. nunc ergo loquimur solum de absolutione Sacramentali à peccatis, quæ cūm tota sit ex Christi institutione, non potest habere alias leges, aut grauamina, nisi iuxta eamdem institutionem: iuxta quam Sacerdos potest quidem punire, & præcipere aliquid pœnitentia pro vindicta, & satisfactione. Nemo autem alius qui Sacramentum non ministret, potest punire, vel obligare pœnitentem ex via absolutionis à culpa.

¶ 93.

Dices, ipsum Sacerdotem inferiorem absoluētem obligare pœnitentem, vt recurrat postea ad superioriē pro ultimo iudicio in satisfactiōne accepido, atq; adeo totam hanc obligationem procedere à Confessario ipso, qui illud onus imponit subditō, prout superior præscribet faciendum ipsi Confessario inferiori.

Sed contra, quia, si hoc esset in primis sequitur casu, quo ex obliuione Confessarius nihil dixisset pœnitenti, neq; illi hanc pœnitentiā imposuerit recurrendi ad superiorē nō manere subditū amplius obligatū ad comparendum, cūm tota illa obligatio proueniat ex eo quo l. inferior impognat hanc satisfactiōne. Cōlequēs autē non cōcedit, sed negat omnino P. Suarez Deinde redēt in cōuenientia supra indicata, quod si tota illa obligatio comparēdūt proueniret ex præcepto Confessarij, qui imponuit illā pœnitentiā, posset pœnitens post absolutionē liberare se ab illo onere, vel per indulgentiā, vel iuxta aliquā sententiā cōmōdationē pœnitentiā in aliā, & ita fraudaretur intēti reservationis. Fator itaq; quod posset superior præscribere inferiori, vt imponeret subditō in pœnitentiā recursū ad ipsum superioriē pro determinatione satisfactiōnis: sed tūc inferior Confessarius solus obligaret, & iudicaret; superior vero solum determinaret materiam, ad quā inferior obligauerat, acq; ideo nō procederet vt iudex, sed vt determinans id ad quod index immediatus obligauerat: quod quidē licet possibile esset: nō tamē sufficeret ad e. onsequēdū finem legis, cūm posset postea pœnitens se liberare ab illo onere.

Si verò dicas illum actum superioriē iudicantis postea, & determinantis pœnam esse actionem iudicis, & Sacramentalē, prout ipse Suarez indicare videtur n. 30. dicens illum actum esse quasi cōsummationem quandam Sacramentalis iudicii: tunc inquam obstarēt videtur id esse cōtra institutionem, & naturam huius Sacramenti, in quo non potest dividī vlo modo officium Ministri inter duos, quorum vnu absoluerat à peccatis, & alter imponat pœnitentiā, sed debet esse idē omnino qui vtrūq; faciat vterq; enim est actus iudicis, vt index est, & est prolationē sententiæ, quæ duas habet partes, nempe absoluēt, & condemnare, seu obligare ad pœnam,

est autem inauditum, quod prolatio sententiæ, quoad illos duos actus dividatur, ita ut alter Sacerdos absoluerat, alter pœnitentiam imponat: Non potest ergo superior delegare potestatem ad absolucionē, & reservare sibi potestatem totalitatis, vel ex parte ad imponendam pœnitentiā.

Quod rursus secundū probari potest, quia ille solus potest in hoc foro Sacramentali iudicare, & proferte sententiam, cui pœnitens Sacramentaliter constitutus sua peccata: sententia enim supponit accusationem, nec potest in hoc foro legitimè iudicare, qui ex partis confessione non habet notitiam delicti: Confessio autem Sacramentalis non fit, nisi Sacerdoti inferiori, à quo absolutionis haberetur; nec postea constitutus Sacramentaliter pœnitens, quando compareret coram superiori, vt faceret ipse Suarez. n. 30. Non potest ergo superior proferte sententiam Sacramentalē, coram quo non est facta confessio, aut accusatio Sacramentalis.

Vnde tertio arguere possumus: quia satisfactio Sacramentalis, cūm sit pars Sacramenti, & habeat effectū aliquem ex opere operato, saltem quadam remissionem pœnae temporalis supra condignitatem operis, necesse est, quod eleveret per claves Ecclesia à Ministro, qui illam satisfactiōnem Christi autoritate imponit: hēc autem elevario fieri nō potest à Ministro, nisi proferat formam Sacramenti. Materia enim Sacramenti non significat suū effectū nisi prout coniuncta cum forma; ergo Minister adhibens materiam: nō significat infallibiliter effectū per solam positionem materiæ, sed per illā, & per prolationem formæ simul, per quam magis claret, & determinat effectū Sacramentalē: nam Sacerdos effundens aquam in pūrum, non significat gratiam baptismi per solam effusionem aquæ, sed per illam simul, & prolationem formæ. Sicut ergo non potest unus minister effundere aquam, & alter proferre formam baptismi; sic non potest in Sacramento pœnitentiā unus minister adhibere materiam scilicet imponendum satisfactiōnem, & alter proferre formam, quia iam ille prior non significasset effectū Sacramentalē satisfactiōnem, atq; adeo non eleveret satisfactiōnem ad illum effectū caudatum, cūm meutū fieri possit per solam positionem materiæ, alioquin posset Sacerdos imponere pœnitentiā Sacramentalē, quæ causaret suū effectū ex opere operato nō dando absolutionem; quod nemo concederet. Ratio autem est, quia sicut non potest dari Sacramentum sine forma, ita nec vllus effectus Sacramenti: minister ergo, qui confert Sacramentum nomine Christi debet ipse proferre formam, per quam significet effectū quem confert: quod maxime locum habet in casu nostro, nam per imponendum satisfactiōnem duo fiunt, nempe condonare pœnitentiem, & obligare ad talem pœnam; acceptare item pœnam pro graviori pœna temporali, quam debet; quorum primum quidē significatur clarius per verba quibus imponitur pœnitentiā: secundū vero non exprimitur per illa verba, quæ non videntur sonare remissionem, sed punitionem: significatur autem clarius per verba absolutions, & formæ Sacramentalis, vt diximus supra diff. 11. fol. 2. oportet ergo, vt minister, qui confert effectū Sacramentalē correspondenter satisfactiōnem, proferat formam, quia significet illum effectū, quem confert nomine Christi.

Quarto deniq; arguere possumus, quia si posset diuidi ministerium in hoc Sacramento, ita vratificationem Sacramentaliter imponeret superior, & inferior solus absoluere, posset etiam ita diuidi vt inferior nullā proflus pœnitentiā imponeret, sed id totum.

totum referuaret sibi superior, qui solus totam pénitentiam imponeret. Consequens autem nō concedit Suarez, sed fatetur absurdum n. 24, quia iam inferior non ministraret Sacramentum integrum. Sequela verò probatur, quia si superior non absolvens potest adhibere partem Sacramenti, & conferre remissionem poenae viii anni, v.g. cur non poteris conferre remissionem poenae viii biennij augendo pénitentiam? Rursus si non obstat integrati Sacramenti, quod Sacerdos inferior imponat solū partem satisfactionis, & reliquam relinguat superiori, qui eam sacramentaliter imponat, non repugnabit etiam idem integratit, quod relinquit superiori totam pénitentiam imponendam: Nam in primis Sacramentum ipsum aquē integrum erit, si quidem impositio satisfactionis à superiore facta potest per te componere viii, & idem Sacramentum cum absoluzione inferioris: poterit ergo tota pénitentia à superiore imposta componere viii integrum Sacramentum cum absoluzione inferioris. Deinde non obstante integritate Sacramenti, potest inferior per te non imponere integrum satisfactionem debitam, sed partem, quia cum alia parte à superiore imponenda faciat Sacramentum integrum; ergo non debet inferior ex se constitutre Sacramentum integrum; ergo poterit relinquere totam satisfactionem à superiore imponendam: vel si hoc non potest, debet ipse totam imponere, propter integratit Sacramenti, quia si non imponitur tota, iam Sacramentum non erit integrum, quod illam partem, sed partialē, & adhuc complendum per aliam partem Sacramentalem ponendam à superiore. Fatendum ergo est, obligationem illam comparandi non esse ad hoc, vt Sacramentum compleatur per actionem Sacramentalem, quam superior exerceret, imponens postea Sacramentaliter satisfactionem: Nam eiusmodi actio spectat solū ad illum, qui Sacramentaliter absolvit.

Restat nunc respondere ad exemplum, cui P. Suarez innitebatur, quod, scilicet, potest superior taxare pénitentiam, quam inferior debet imponere subditu pro peccato referendo; ex quo appareat non dari iurisdictionem inferiori, tanquam iudicii supremo; nam supremus Iudeus non dependet ab alio superiori, cuius taxationem & iudicium debeat obseruare in pénitentia imponenda: poterit ergo dependere etiam consequenter, quatenus superior referuauerit sibi ultimum iudicium in taxanda pénitentia. Ad hoc tamen ex dictis respondetur facile, esse magnum discrimen inter illa duo: nam in priori caſu superior dans facultatem inferiori absolvendi subditum à caſu referuato, & praescribens pénitentiam, quam debet imponere, non exercet iure actionem aliquam sacramentalem, sed solū dat iurisdictionem, & potestatem necessariam ad Sacramentum ministrandum, ipse tamen superior nullo modo ministrat totaliter, vel particulariter. Sacramentū, neque ipse imponit pénitentiam, quod aperī constat in superiori, qui non est Sacerdos, acque adeo non potest conferre Sacramentum, nec imponere pénitentiam sacramentalem; hæc enim est actio propria Sacerdotis: & tamen potest dare inferiori facultatem absoluendi à referuatis, & praescribere pénitentiam imponendam, quia nimis rursum non exercet munus aliquod ministri, sed dat iurisdictionem ministro. Potest autem eiusmodi iurisdictionem dare limitatam, v.g. ad absoluendum à duobus referuatis, & non à tribus. Sic ergo potest dare iurisdictionem inferiori ad imponendam talem pénitentiam pro tali peccato, & non

minorē. Nam sicut ad absoluendum requiritur iurisdiction, ita ad imponendam pénitentiam, pro referuatis requiritur iurisdiction; & hanc potest limitare superior, dando potestatem imponendi talē pénitentiam, & non minorē; in quo nullum apparet inconveniens. At verò in nostro caſu, si superior referuaret sibi ultimum iudicium circa pénitentiam, iam ipse imponeret immediate, & proximè satisfactionem sacramentalem: quia quidem impositio, cùm sit actio sacramentalis nō potest fieri nisi a ministro Sacramenti, & a Sacerdote. Vnde superior, qui non est Sacerdos, licet possit dare iurisdictionem, & praescribere pénitentiam ab inferiori imponendam; non tamen posset ipse imponere pénitentiam sacramentalem, & eleuare illam ad effectum ex opere operato, cùm hoc debeat procedere ex potestate ordinis, quam ipse nō haberet. Fateor ergo, quod posset superior dare iurisdictionem inferiori, & praescribere, vt obligaret subditum ad implendam pénitentiam, quam superior illi postea designaret: quia tunc, vt supra dixi, superior non imponeret pénitentiam, sed locum inferior, qui re vera imposuit pro pénitentia totum id, quod postea superior designaret. Tunc autem, vt dixi, poslet subditus postea non comparere, commutata sibi illa pénitentia in aliam iuxta aliquorum sententiam, vel in aliquam indulgentiam plenariam. Quod verò superior postea imponat de novo propria auctoritate pénitentiam sacramentalem, hoc dicimus non coherere cum institutione huic Sacramenti, in quo vienies debet esse minister, & index proferens sententiam integrām solutionis & punitionis.

Eodem modo solni potest aliud argumentum, quo vitetur idem Suarez num. 24, quia sententia (inquit) confessarius quoad hanc partem non est immutabilis: ergo potest superior hanc mutabilitatem sibi referuare, vt suo iudicio confirmetur. Ad hoc, inquam, ex dictis respondeatur, aliud esse obligare inferiori ad mutandam; vel non mutandam pénitentiam semel impositam, (& hoc potuisse fortasse superior facere, quando dedit facultatem) aliud verò imponere pénitentiam, quam confessarius non imposuit; & hoc dicimus, non posse facere superiori. Potuisse itaque superior dare inferiori iurisdictionem limitatam, v.g. ad imponendam pénitentiam, & augendam, vel mutandam illam postea pro arbitrio superioris, non tamen potuit referuare sibi munus imponendi immediatè pénitentiam; sed in eo caſu posset solū arbitri superior, & aedendus esset iterum confessarius inferior, vt iuxta debitum suum imponeret pénitentiam, quam arbitratus superior. Addeſi confessarius absolute imposuit talem pénitentiam determinatam, non posse post absolutorium augera illam in iunctu pénitente, vt dicimus infra dilp. 25. sect. 6. nisi forte quando prius confessarius referuasset sibi facultatem augendi pénitentiam postea. Denique restat semper difficultas sèp̄ repetita, quod pénitens posset postea liberare se ab illo onere comparandi à confessario imposito per aliquam indulgentiam, & fraudaretur intentum reparationis.

Quod verò spectat ad illud tertium manus curandi pénitentem in futurum; quod dicit Suarez potuisse superiori sibi referuare, & hac ratione obligare subditum ad cōparendum pro accipienda debita curatione, quā sibi superior referuauit. Hoc, inquam, non videtur firmum administrulum: quia confessarius præcisè vt medicus, nō potest obligare pénitentem, vt infra videbimus. Potest quidem,

&

& debet ostendere ipsi obligationem suam vitadi talēm occasionem proximā, restituendi, vel ali- quid aliud faciendi. Potest etiam, & debet impone re in pœnitentiam ea quæ credantur fore utilia ad remedium, & medicinā, & hoc pacto obligare poterit ad medicinam adhibendam, quatenus eam simili imponit pro satisfactione sacramentali. Ceterū præfīa potestate imponendi pœnitentiam, nō apparet, quonodo præcisè vt medicus possit obli gare præcepto suo ad aliquid faciendum, ad quod alias pœnitens non tenteret. Hoc ergo supposito, de quo dicemus infra dispt. 25. consequens est, si su perior non potest referare sibi potestatem imponendi pœnitentiam, vt probatum est, non posse etiam referare sibi potestatem adhibendam medicinam, itavt propter eam rationem subditus maneat obligatus ex vi Sacramenti ad comprehendendum coram superiori, vt recipiat curationem debitam ad complementum totale Sacramenti suscepit.

115.
Intervenit
pallium cum
pœnitentie.

Facilius ergo ad casum, & praxim illam Religiorum Respondeatur, id non fieri ab eis que con fenu tacito pœnitentis, datu enim illa facultas à Prelato cum quodam quafi pacto, quo pœnitens viendo illa facultate se obligat ad comprehendendum coram superiori, quod pactum fieri potest, vt tandem fateur Valq. dicitur dub. 6. n. 13. & cui obligatio ni non satisfacit, si postea non manifestetur superiori illud peccatum referendum. Quo tandem modo intelligi debere in nostra societate facultatem obtinendi absolutionem à referendis in itinere, si quando casus occurrit, declarauit R.P. Mutius Vitelle cus Generalis Praepositus anno 1617. litteris ad societatem datis, quibus edixit primò, non esse societatis mentem eam facultatem dare, quando subditus ex industria eo ipso sine facit iter, vel alias iter facturus ex industria confessionem differt, vt possit in ipso itinere absolvi: Secundò, non posse etiam in itinere aditū externos, cum adiunt proprii. Tertiò obligationem illam esse conditionem, sine qua nullo modo societas concedit facultatem; ideoque qui non habet animum acceptandi, vel implendi, non posse vi facutate illa; & in vnu eius facultatis tacitè contineri acceptationem conditionis, qua subdit in re tanti momenti, atque ad bonum societatis maximè con dacentis illi se obligat. Hac ibi: ex quibus verbis aperte colligitur, ita exigè acceptationem illius obligationis ad valorem absolutionis, vt si subditus acceptare nollet, re vera non detur facultas absolu uendi. Vnde apparet, non bene concessiss. P. Suarez dicit, sent. 5. n. 19. si pœnitens bona fide existimaret, se non teneri ad acceptandam illam obligationem comprehendendi & ideo fingeret se illam acceptare ad extorquendam absolutionem, cum tamen interim non acceptaret, inquam, absolutionem forte validam, quia facultas datur dependenter ab illa acceptatione. Hoc tamen aperte opponitur verbis supra adductis, quibus societas declarat, se non dare facultatem illam nolenti acceptare talem obligationem. Est autem illa obligatio gravis, vt constat ex eisdem verbis, quia materia non est lenis, sed gravissima, vt bene probat idem Suarez n. 11. quia non ordinatur ad meram nocitiam Prelato dan dam, sed ad correctionem subdit, ad disciplinæ religiose conservationem, ad contineundis subditos, & ad fines omnes, qui in reformatione grauiorum delictorum intenduntur. Denique constat, illam obligationem non extorqueri à subdito infinitè, & per violentiam: Prelatus enim utitur iure suo nec tenetur dare facultatem confessari absoluendi à referendis, nec obligat subditum ad acceptandam facultatem sub eo onere, sed offert facultatem, vt vel respuat, vel liberè eam sub tali

onere acceptet, vt facetur idem Suarez n. 11.

Obiicit aliquis primò, quia ex hoc sequerentur subditum, qui ignorat pactum, vel omnis illud, & bona fide confitetur, & absolvitur in itinere, vel non esse absolutum, si facultas non datur, nisi acceptanti obligationem comprehendendi, quam obligatio nis ignorans non potuit acceptare, vel certe ob ligari absque illa prorsus voluntate obligandi.

Repondetur, in prædicto casu absolutionem esse validam, & subditum manere obligatum ad comprehendendum, quia per ipsam confessionem, & pœnitentem absolutionis contraxis obligacionem propter pactum implicitum ibi contentum, quod indicante verba supra adducta, dum dicitur, in vnu eius facultatis tacite contineri acceptationem conditionis.

Ratio autem esse potest, quia qui habet voluntate efficacem alienius actionis validè exercende, vel suscipienda, eo ipso habet implicitè voluntatem eorum, quia ad prædictum actum validè exercendum requiruntur. Hinc est, horum in baptismatu voluntatem efficaciter contrahere matrimonium verum, & validum, licet nesciat illud esse Sacramentum, adhuc habere voluntatem implicitam recipiendi, & ministrandi Sacramentum, quia vult facere id tamen, quod requiritur ad contrahendum validè, & includendum verum matrimonium. Hinc etiam est eum, qui vult verum, & validum matrimonium efficaciter celebrare, licet nesciat illud afferre secum indissolubilitatem perpetuam, immo licet ex priu ore poterit esse dissoluble, adhuc contrahere matrimonium indissolubile propter voluntatem vniuersalem, & efficacem, quam habuit contrahendi verum, & validum matrimonium. Hinc etiam est, quod ille, qui recipit ordinem sacerdotii, licet nesciat eorum castitatis, quod Ecclesia Latina voluit ordinis sacro annexum esse, adhuc maneat ligatus voto implicito in illo actu contento propter voluntatem efficacem, quam habuit faciendū actum illum, & suscipiendo onera illi statu annexa, vt cum aliis docet Thomas Sanchez lib. 7. de matrimonio, dispt. 27. num. 11. & quidquid sit de vot o castitatis, ig norante illud esse annexum ordinis sacerdotio, nostro tamē causa maior ratio est id afferendū: quia ordo facer, et si non licet, validè tamē suscipi potest absque voto castitatis, nec valor ordinis pendet à voto castitatis, atque ideo potest esse voluntas validè suscipiendo ordinem cum voluntate non vovendi castitatem: At vero in casu nostro valor absolutionis pendet à voluntate acceptandi obligationem comprehendendis, quia Prelatus nō aliter vult dare facultatem absoluendam à referendis: Ergo eo ipso, quod subditus vult recipere Sacramentum validè, & subdi confessario, vult implicitè, & tacitè subdi cum iis omnibus oneribus, sine quibus acte ille non subsistit, nec validè subditus ad absolutionem obtinetur. Fator, si ipse possit nollet subire talem obligationem, & ita nollet, vt efficacius nollet talem obligationem, quam vellet valorem absolutionis, tunc, inquam, nec agens valere, nec maneret obligatus ex pacto, sed ex priori obligatione, quam prins habebat, confitendi peccata reservata suo superiori. Ceterū quando subditus ignorat obligationem illam, & vult absolutionem validam voluntate efficaci, eo ipso vult implicitè talem obligationem, quia hic, & nunc necessaria est ad valorem Sacramenti. Exemplum optimum esse potest in eo, qui ignorat pœnitentem obligari ad implementandam pœnitentiam sibi à Confessario impositam, hic enim, non obstante illa ignorantia, eo ipso,

quod

quod vult recipere Sacramentum, & absolutionem validam, vult etiam implicitè subire illud omnes, & obligationem, quia vult omnino subdi Sacerdoti, in qua subiectione continetur potestis obligandi ad satisfactionem, quod totum penitentis confusum vult per illam voluntatem suscipiendo Sacramentum, licet ipse ignorat talem obligationem, in modo licet, si eam scilicet, nollet se exponere illi obligationi, nec recipere Sacramentum cum tanto onere: Nam quidquid sit de eo, quod tunc vellet, nonne tamen verè vult subdi Sacerdoti, & facere hanc actionem validam. Sic ergo in casu nostro penitentis ignorans obligationem, quam subdit comparandi coram superiori, vult tamen subdi huic Sacerdoti in hoc foro, qua subiectione afferat secum necessarium illam obligationem, sine qua non esset valida, quod sufficit, ut tacite, & implicitè velit tam obligationem.

Secundò obiectum ex Suar. n. 20, quia quando in casu necessitatis aliquis absolvitur a reservatis Pa-^{pa} cum onere compendi postea, cum potuerit, iuxta formam prescriptam in e. Eos qui de senten-^{tia} excommunicationis in 6, illa obligatio compa-^{rendi} non oritur ex pacto, ant ex voluntate peni-^{tentis}, sed ex voluntate Pontificis concedentis fa-^{cultatem}, & iurisdictionem cum illa limitatione, & referendo sibi ultimum iudicium, quoad satis-^{factionem} imponendam: Idem ergo dici debet, quando ex obligatio oritur ex voluntate alterius superioris, in hoc enim eadem videtur esse ratio-^{nium} superiorum.

Respondeatur, casus Pontificis posse esse vel absque censura aliqua, vel cum censura annexa, prout committunt illam habere solent. Et quidem, si ha-^{bent} censuram, facilè intelligitur, quomodo possit penitentis absque illa pacto explicito manere obli-^{gatus} ad comparendum: quia nimis difficultate ex voluntate Pontificis censura auferri, non absolu-^{re}, sed ad tempus, ita ut postea rediret, non posita tali, vel tali conditione: quia cum censura tota sit ex iure humano, & voluntate Pontificis; potest eadē voluntate auferri, sub qualibet conditione, & limita-^{tione}. Prælatus autem religionis non potest hoc modo obligare subditum, quia non potest dare fa-^{cultatem} absolvendi sub conditione, vel ad tem-^{pus}; atque ideo necesse est, ut obligatio compa-^{rundi} proueniat etiam ex voluntate ipsius subdit.

Si vero sermo sit de peccatis Pontificis reservatis absque censura, hec quidem, vel nulla sunt, vel si aliquod sit, aut unquam fuerit, rufus distinguendus est: nam vel facultas ab illo absolvenda datur pro mortis articulo, vel pro aliis temporibus: Si deinde pro mortis articulo, ipse P. Suar. dicta sent. 1. num. 32, in viiiuierum docet peccatorum absque censura reservatorum absolutionem pro mortis articulo non posse, nec debere concedi cum illo onere compendi; quia cum in eo casu confessio sit simpliciter necessaria, cogatur, & obligaretur subditus ad dicenda sua peccata, quæ necessitas non videtur esse iuxta institutionem huius Sacra-^{menti}. In illo ergo articulo subditus absolvitus à peccatis Pontifici reservatis absque censura, non habetur obligationem comparandi, neque ex pacto. neque aliunde, iuxta sententiam ipsius Suarez. Et quidem textus in illo c. Eos qui loquitur solùm de eo, qui absolutur à censura, vel sententia Ecclesiastica in quam vult Pontifex, ut reincident, nisi data potestate compareat. Denique si sermo sit de sub-^{dito} absoluto à peccato Pontifici reservato, nō quidem in mortis articulo, sed in alia necessitate, quæ do legítimum impedimentū habebat adeundi Pon-^{tificem}, facile respondebimus, si inveniatur pec-

catum aliquod absque censura reservatum Pontifi-^{ci}, & facultas concessa ad absolvendum ab illo in casu necessitatis extra mortis articulum, cum onere compendi postea, (qua quidem difficile de facto inveniuntur) interpretandum id etiam esse iuxta doctrinam supra positam, ut penitentis debeat ex-^{plicitè}, vel implicitè acceptare conditionem illam, & obligationem compendi, quam si non accep-^{teret}, non poterit vti facultate cum eo onere con-^{cessa}. Cum enim Pontifex eo casu vellet peniten-^{tem} omnino obligare ad comparendum, & inclusa non effet alia via efficaciter obligandi, nisi interve-^{niente} aliqua, voluntate subditus volentis sibi im-^{ponere} talem obligationem; totum hoc censeretur velle Pontifex tunc, sicut Prælati Religiosi professi sunt, se id velle, & intendere, quando concedunt facultatem absolutionis obtinendæ in iis casibus cum onere compendi.

Tertio obiectum, quia si penitentis bona fide co-^{sisteatur}, ignorans illam obligationem compendi, & ante absolutionem admoneatur à confessario de illo onere: tunc, inquam, poterit penitentis reculare illam obligationem, & tamen petere absolutionem, ad quam iam acquisivit ius per confessionem fa-^{ciam}, ne cogatur bis eadē peccata confiteri; nam si in prædicto casu negaretur illi absolutione, jam co-^{geretur} absoluere bis confiteri eadē peccata, ne-^{que} que esset in potestate penitentis, illud grauamen effugere. Patendum est ergo eam obligationem non prouenire ex acceptatione penitentis, sed ex iuri-^{ditione} limitatione, prout volebat Suarez.

Hoc tamen argumentum, quod magnum negotium facit Suar. n. 17. & 19, ex supradictis fa-^{cile} solvi potest. Negamus itaque penitentem ex confessione bona fide facta, acquisivisse ius ad absolu-^{tionem}, obrinendam reculato onere compa-^{rendi}. Quis enim dedit illi tale ius? Non quidem inferior Confessarius, qui cùm non habeat potesta-^{tem} delegatam absoluendi, nisi acceptantem illud onus, non potuit se obligare ad dandam alteri ab-^{solutionem}; hoc enim esset obligare se ad impossibili-^{te}. Sine ergo peccaverit, vel non peccaverit, non aperiendo penitenti ab initio illam obligationem, ne frustra dicetur sua peccata; postea tamen non obligatur ad absolutionem dandam contra voluntatem superioris; sed neque superior dedit tali ius penitenti. Cui enim obligetur superior ad dādāna facultatem ex eo, quod subditus imprudenter, vel ignoranter confessus est sua peccata non habentia facultatem absolvit, sed limitatam absoluendi? Alioquin quoties subditus bona fide confessus es-^{set} peccata referenda in inferiori, deberet etiam super-^{ior} dare facultatem absolutionis obtinendæ ab inferiori, licet posset ipse superior, qui Episcopus est, facilè adiri, ne scilicet cogatur subditus eadem peccata bis confiteri. Debet igitur subditus sibi im-^{putare} necessariam, quam subi bis aperiendi idea peccatum, sed quod ignoranter confessus illud fuerit, cui non debebat illud in rigore confiteri; nec superius inducit illum in eam necessitatem, sed ignorantia propria fuit causa potissima illius ne-^{cessitatis} subiendi: sicut si bona fide confessus fuisset laico, non ideo excusatetur ab eisdem pec-^{catis} iterum confitendis.

Manet ergo ex his omnibus non posse præcipi duplum confessorem eorumdem peccatorum pro tota Ecclesia, neque in prædicto casu præcipi; sed penitentem ipsum ob suam commoditatem acce-^{ptare} propriam voluntatem, & sponte sua imponere si-^{bi} illud onus. Quando vero transacto periculo, aut necessitate, ille, qui absolvutus fuit a Cenfuis Papæ reservatis, obligatur ad comparendum, non obligatur,

ut iterum Sacramentaliter confiteatur: sed solum ut se presentet ad recipiendam pœnitentiam, vel satisfaciendum Sedi Apostolice, quod mandatum iustum est, & eius transgressio punitur secunda excommunicatione. Quod quidem facilius potuit praepisci in absolutione ab excommunicatione, ut dixi, quam in absolutione à peccatis, cum enim excommunicationis sit censura imposta ab Ecclesia, potest auferri ab Ecclesia hoc, vel illo modo, cum hac vel illa limitatione: peccata autem tolluntur per potestatem à Christo datum Sacerdoti, atque adeo late semel absolutione directa in subditum, tolluntur omnino absque limitatione, aut conditione vilia.

§. 4. An sit preceptum humanum confitendi venialia.

129.
An Ecclesia possit præcipere confitendum veniale.

Dubitari potest quartò, An possit ab Ecclesia præcipi confessio peccatorum venialium? Aliqui negant; Palud, Sylvestris, & Sotius apud Stuar. disp. 22. scđt. 8. n. 2. quibus faveat Nauarrus in summa, c. 2. n. 9. Alij communiter affirman; S. Th. Alensis, Bonavent. apud Suarez ibi, qui eandem sententiam amplectitur. Vazquez etiam q. 90. art. 2. dub. 2. & 3. Coninch. disp. 5. n. 53. & alijs quorum plures explicant de obligatione confitendi omnia: hoc enim est nimis durum, & moraliter impossibile, sed aliqua, cum qua limitatione probabile videtur id non excedere potestatem Ecclesiæ. Nam licet confiteri omnia mortalia, si non est præceptum à Christo, vel confiteri omnia occulta, est graue onus excedens Ecclesiæ potestatem; confiteri tamen aliqua, hæc, vel illa, non videtur graue onus, & aliunde compensatur utilitate Sacramenti afferentis gratiam ex opere operato.

Vnde infero non solum posse Ecclesiæ confessionem venialium præcipere indirectè, quatenus præcipere vnuersaliter confessionem annuam, & consequenter ille, qui solum habet venialis, tenetur ex hoc præcepto confiteri venialis, sed etiā directè, quod immereit negat Coninch. vbi supradicatum. Nam si propter aliquam non posset, id est propter rei difficultatem; hæc autem eadem est, quando præcipieretur indirectè, neque est magna difficultas, ut dixi, confiteri aliqua, hæc, vel illa. Cur ergo non poterit etiam directè præcipi? Dices, quia id parvum est vtile, quid enim refert confiteri aliquod veniale, si potest homo alia non confiteri, & eligere, quod voluerit ad implendum illud præceptum? Sed contra, quia hoc ad summum probaret non posse id sub peccato mortali præcipi, quia non est res magni momenti, & utilitatis. Deinde fortasse non parum, sed nullem concordit ad præceptum spiritualem habere curam, & propositum efficax extirpandi aliquod peccatum veniale, in quod homo solet cadere, quod experientia ostendit in iis, qui frequenter peccata venialis confitentur. Nam licet non confiteantur omnia, sed aliqua, quæ ipsi volunt: hoc tamen ipsum magnum frumentum est, & remedium ad corrigitos defectus ordinarios, & peccata levia.

130.
An de factō sit tale præceptum satiatum.

An vero de facto sit tale præceptum confitendi aliquando venialis? Multi affirmant, primò propter confessionem annuam; qui enim non habet mortale, cogitare confiteri venialis, ut implet præceptum annua confessionis. Ita Alex. Richard. & Bonavent. apud Valsq. q. 90. art. 2. dub. 2. & quidem in præcepto positum est, ut omnes confiteantur, vel excommunicentur, tanquam transgressores præcepti Ecclesiastici.

Verior tamen sententia negat, teneri ex præcep-

pto ad confessionem eos, qui sola habent peccata venialia. Hec est communis Theologorum, quos referunt, & sequuntur Vazquez, vbi supra, & Suarez disp. 36. scđt. 2. n. 7. Probatur primo, quia præceptum Ecclesiæ in illo cap. omnis, est de confitendi omnibus peccatis semel in anno, ergo, solum loquitur de omnibus mortalibus; certum enim est, non esse præceptum de confitendi omnibus venialibus. Secundò, quia Ecclesia non præcepit rem non debitam ex Christi præcepto, sed solum, quod confessio iam præcepta implere saltem semel in anno, ut docet Tridentinum scđt. 14. c. 3. in fine ergo solum præcipit confessionem mortalium; hac enim sola erat præcepta à Christo.

Fatetur, de falso omnes conficeri, quia apud fideles mirum esset, si inveniatur aliquis, qui inter homines vitam degat, & nec confiteatur per totum annum, nec peccat mortaliter; qui enim absque peccato mortali peragunt annum, solent frequentissimè alia minora peccata confiteri. Vnde qui non confitetur, præsumitur non id facere propter defitum, sed propter excessum materia. Si quis autem esset absque peccato mortali, non teneretur per le loquendo ex vi præcepti ad confessionem annuam; teneretur tamen communiter propter scandalum ire ad Parochum, & reddere rationem sue conscientie, ut ostenderet, cur non impleret præceptum annua confessionis.

Alij secundò dicunt, dari de facto præceptum confitendi venialis saltem respectu aliquorum, quales sunt Monachii Sancti Benedicti, quibus in Clem. 1. de statu Monachorum, præcipit mensura confessionis: hi enim, si mortalia non haberent, tenentur confiteri venialis, ut impliant illud præceptum. De hoc præcepto variae sunt sententiae, de quibus Stuar. disp. 36. scđt. 1. n. 7. Alii dicunt, illud intelligi, sicut præcepimus vniuersale annua confessionis, nempe, ut qui habet materiam necessariam peccati gravis, confiteatur semel in mense. Alij dicunt, illam quidem esse regulam, qualem habent etiam alijs religiosi confitendi semel in hebdomada, non tamen esse præcepimus sub peccato mortali. Alij denique dicunt, obligare quidem sub peccato mortali nec miti, quod per accidens aliquando obligat ad confessionem venialis; hoc enim, ut diximus, non exedit potestatem Ecclesiæ, cum non sit graue onus, quod aliquis confiteatur aliquod peccatum veniale, quod ipse voluerit, quando non habet mortale: preferimus cum posset, si vellet, confiteri solum aliquod mortale, quod iam sèpè confessus sit, vel aliquod etiam veniale antiquum, de quo iam sapè dolut, & facilius dolet. Quodlibet enim ex his sufficeret ad implendum hoc præceptum (si quod est) confessionis mensura. Et quidem qualiter harum responsionum ad præsentem difficultatem videatur probabilis.

§. 5. Per qualēm confessionem satiatum præcepto Ecclesiastico.

Dubitatur quintò, qualis confessio sufficiat ad satisfaciendum huic præcepto Ecclesiastico? Aliqui volunt, satisficeri per quacumque confessionem; si etiam animo factam, ablique dolore villo, & absolutione non sequuta; quam sententiam refert, & reiicit Vazquez q. 92. art. 3. dub. 5. & Suarez disp. 36. scđt. 7. num. 1. Alij per confessionem saltem validam ex defectu doloris, quos refert Diana tom. 2. trit. 4. resol. 1. 20. Alij dicunt, satisficeri per confessionem internam quæ sit verum Sacramentum validum,

validum, licet informe. Denique Vasquez ibi cum aliis docet, requiri quidem Sacramentum validum, & formatum: non tamen incurri penam excommunicationis (qua ferri solet in transgressoribus) propter solum defecum internum doloris, aut intentionis, aut manifestationis alicuius peccati interni, quia penam imponuntur mero iure Ecclesiastico; quo quidem non potest prohiberi, aut praecepit actus interitus, quod etiam tenet Henriquez lib. 4. c. 4. §. 1.

^{136.} Mihhi verior videatur sententia Patris Suarez dicto loco, & lib. 4. de legibus c. 13; qui alios affert, & plures alias Diana loco citato. Cum quibus dico primo: non satisfieri praecepto Ecclesiae quacunque confessione, etiam absolutione non lequuta. Quia Ecclesia praecepit, non aliquid nouum, sed id quod ex Christi praecepto debitum erat, ut dixit Tridentinum loco citato: Christus autem non praecepit confessionem, vt cumq; sed confessionem, quae per indicis sententiam terminatur; ergo hoc ipsum praecepit Ecclesia, fieri singulis annis: non enim fuerunt duo Christi praecepta, vnum confessionis facienda, alterum absolutionis recipienda, sed unu&triusq; felicit, recipiendo hoc Sacramentum. ergo cum Ecclesia illud Christi praeceptum voluerit singulis annis obsernari, praecepit totius Sacramenti receptionem: quod intelligendum est iuxta id, quod dicimus *sententia sequenti n. 172.*

^{137.} Dico secundum: per Sacramentum validum, & informe impletur sufficienter illud praeceptum. Hac est communis negatur ab illis etiam, qui negat dari posse Sacramentum hoc informe: ipsi enim concedunt, quod si dari posset, satisficeret praecepto per tale Sacramentum. Ratio autem est quia praeceptum, non est de fructu Sacramenti, sed de Sacramento suscipiendo: quare sicut per communionem, aut auditionem Missae ablati, fructu positam propter statum peccati, aut propter malum finem, quo Missa auditur, adhuc impletum praecepta communionis, vel sacri audiendi, sic a fortiori per confessionem informem satisfiet, praeferit cum hæc postea ablato obice habere possit sumum effectum.

^{138.} Dico tertium: per confessionem illam, per quam non satisficeretur praeceptum, eo quod non sit Sacramentum propter defecum doloris, vel intentionis, &c. incurritur etiam penam Ecclesiastica excommunicationis, & similes, nisi inaduentia excusat, vel aliquid simile. Probatur primò ex argumeto contrario, quia Ecclesia potest in his casibus præcipere actum internum, sine quo non stat actus externus præceptus: potest enim Ecclesia præcipere receptionem extremae vincionis, auditionem faci, recitationem officij diuinoi, & alia eiusmodi; qua tamen omnia esse non possunt sine intentione interne recipiendi Sacramentum, audiendi sacram, orandi, &c. Vnde si aliquis vngeneretur exterius, vel adierit sacro, vel legeret officium materialiter ablique intentione recipiendi Sacramentum, audiendi sacram, vel orandi, procul dubio non impletet praeceptum, & per consequens incurrit excommunicationem, vel alias penas, quæ transgressoribus fuissent impositæ, ergo potest similiter præcipere Sacramentum penitentie, licet consequenter præcipiat actus internos requisitos ad valorem Sacramenti: & potest imponere penam transgressoribus huius præcepti.

Secund probatur, quia Ecclesia præceptum terminatur ad idem, quod à Christo præceptum fuit, ut constat ex Tridentino supra allegato: ergo eadem Ecclesia penas imponens transgressoribus huius præcepti, imponit penas non facientibus scelus in anno id, quod ex Christi præcepto debitum

P. Ioan. de Lugo, de Penit.

erat, non enim est aliud Ecclesiae præcepit, nisi de illo eodem obiecto. A Christo autem non fuerat præceptum, nisi de vero Sacramento penitentie suscipiendo: ergo omittentes hanc veri Sacramenti susceptionem intendit omnino Ecclesia punire.

^{140.} Ratio autem a priori est, quia licet Ecclesia non possit præcipere actus mere internos, potest tamen præcipere externos, ut deinde visibilis subordinatio & conformitas inferiorum ad superiorum in hac visibili Hierarchia, ut fatetur Vasquez. Ad hanc autem visibilis subordinacionem, & conformitatem, non solum requiritur in Ecclesia potestas præcipendi actionem externam iudicandam, & inanimata, sed animata actu interno. Conformitas enim, ut g. esse debet in hoc, quod omnes tali die offerant Sacrificium, vel orient Deum: si autem fieret mera actio externa proferendi verba consecrationis ablique intentione, vel actio legendi psalmos absq; intentione orandi, sed ut acquirentur vnum legendi, non daretur sacrificium, nec oratio, & per consequens non esset conformitas in sacrificio, & oratione, sed in actione externa ridicula, & impertinenti, ad quam præcipienda est etiam inutilis, & impertinentis potestas: quid enim refert, quod fiat talis prolatio verborum secundum se: Potest ergo Ecclesia, si quæ est, debet esse ad præcipendum sacrificium, ad præcipiendum orationem, &c. Qui actus externi non possunt esse appetibilis, & volubiles nisi sint cum intentione interna, & per consequens debuit esse potestas præcipienda talem intentionem internam, si nequa non datur oratio, vel sacrificium: ergo similiter debuit dari potestas præcipienda vnum Sacramentorum, qui vñus externus non potest esse ablique voluntate recipiendi Sacraenta, & in hoc Sacramento penitentie non potest esse absque dolore interno, ut supponimus.

^{141.} Confirmatur, quia si potestas humana non possit præcipere hoc modo, & consequenter actus internos, non posset Ecclesia præcipere elemosynam, prout de facto can præcipit beneficiariis de superfluo; nam elemosyna est dānatio externa requires voluntatem internam transferendi dominium in pauperes accipientes; posset ergo beneficiarius implere præceptum Ecclesia dando exterius pecuniam ablique villa intentione interna, ac per consequens, si alius hoc sciret, posset clam illam pecuniam à paupere accipere, ablique eius iniuria. Deinde non posset res publica præcipere per legem, vel per sententiam contractum aliquem fieri, emptionis, locationis, &c. nec posset index præcipere testi, ut iuraret; nam iuramentum exigit voluntatem internam iurandi, & adducendi Deum in testem. Quæ omnia videntur omnino absurdallunt enim omnem ferè potestatem Ecclesiasticam, & humanam. De hoc tamen ex professo agitur in tractatu de legibus, vel etiam in tractatu de horis Canonicis. Pro nunc sufficiat breuiter tetigisse. Per quod patet ad fundamentum aduertiariorum, nam licet Ecclesia non possit præcipere, vel punire actum solum internum, potest tamen, ut diximus, actum internum, à quo aliquis actus externus, quem Ecclesia potest præcipere, habet esse tam actum humanum, qualis est materia præcepti.

S E C T I O VII.

Quas personas, & quo tempore obliget hoc præceptum Ecclesiæ?

^{142.} **D**E infidelibus non baptizatis certum est non obligati, cum non sint subditi Ecclesia. De iis

Z qui

Summus
Pontifex an
obligeretur.

qui sunt intra Ecclesiam, dubitatur primo de summo Pontifice; an obligetur hoc præcepto annue confessionis? Aliqui negant; quia cum hoc præceptum sit Ecclesiasticum, & Pontifex sit super omne ius Ecclesiasticum, non ligatus tali præcepto. Princeps enim legibus solutus est.

Secunda sententia verior affirmit. Hanc tenent Azor tom. 1. infit. moral. lib. 5. cap. 1. Suarez in presenti disp. 36. sect. 2. num. 5. Valquez q. 90 art. 1. dub. 5. num. 22. & alij, quos ipsi afferunt. Probat, quia licet Princeps non obligetur legibus quoad vim coactuam; obligatur tamen quoad vim direc-
tum, quatenus non debet se absque rationali causa eximere ab obligatione, quam ipse reliquo corpori imponit. Hec ratio non videtur satis firma, saltem ad inducendam obligationem grauem, quemlibet iuris committit inducunt: nam licet supremus Princeps iuxta probabiliorum sententiam non possit absque rationali causa secum dispensare in propria lege; hoc tamen peccatum dispensationis absque causa sufficiens, existimat, ut multis solum veniale, quos refert, & sequitur Thom. Sanchez lib. 8 de mar. disp. 18. n. 7. & nouissime Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 6. punct. 8. §. 1. num. 5. quando non adegit scandalum aut notabile aliorum damnum, licet ipse Sanchez postea lib. 5. consil. c. 1. dub. 5. hanc sententiam reuocet. Si ergo potest absque culpa graui Pontifex dispensare cum aliquo in sua lege, cur non possit absque gravi culpa secum dispensare. Quod si potest dispensare, iam obligatio tota illius legis respectu Pontificis erit solum sub veniali, cum possit quocumque voluerit, dispensare secum, & auferre sibi obligationem sub mortali.

Aliter ergo ex supradictis probant alij hanc communem doctrinam: quia licet sit formaliter præceptum Ecclesiasticum; & tamen fundamentaliter seu remote diuinum, quatenus Christus præcipiens confessionem, videtur etiam præcepisse Ecclesia, quod determinaret tempus lege aliqua Ecclesiastica; quare Pontifex tenet hanc determinationem facere pro omnibus; nec potest licet eam determinationem tollere; atque adeo Papa, si non confiteatur, peccaret: quia vel hoc facere non oblatu' modo Ecclesiastica lege confessionis, & tunc peccaret contra legem determinantem tempus confessionis à Christo præcepta, & per consequens contra legem Christi obligantem iam posita determinatione temporis; vel tolleret prius legem Ecclesiasticam, seu determinationem temporis, quod se, abrogando illam partialiter, & tunc peccaret contra legem Christi, quia debet omnibus fidelibus determinare tempus, quo implere debeant præceptum Christi. Ceterum negari adhuc non potest, probabile esse, quod si hanc legem Ecclesiasticam quod se non omnino tolleret, sed alteraret quod tempus, volendo, quod determinatio temporis, quod se esset pro hac vice annus eius dimidio, non peccaret graniter; iam enim relinqueret aliquam temporis determinationem etiam pro se, & aliunde non videtur culpa grauis non conformare se in omnibus cum suis subditis, quod ultra citatos Autores docet Salas de legib. disp. 14. sect. 2. num. 19. & 20. & disput. 10. sect. 2. n. 104. Azor 1. tom. lib. 3. cap. 11. q. 1. Lessius lib. 2. de iustitia cap. 35. dub. 5. num. 34. Fillius tom. 2. tractat. 21. cap. ultimo, numer. 426. & alij.

Secundum dubitari potest, an heretici, & alij infideles baptizati hoc præcepto obligentur: Et quidem de præcepto diuinio non est dubium, vt notat Suarez disput. 35. sect. 2. num. 4. loquendo autem

de præcepto Ecclesiastico, non defuerunt aliqui Recentiores, qui id negarent, quia in illo cap. omnis viriusque sexus, sermo est de solis fidelibus; dicit enim, omnis viriusque sexus fidelis, &c. & in Concilio Tridentino, quoties de hac obligatione sermo habetur, semper repetitum illa particula, fideles, ut constat ex sess. 4. c. 5. & can. 8. & conformati potest, quia si hac lex lata esset etiam pro hereticis, non videtur prudens, & rationabilis, cum concilium sit, ipsos eam non obseruatores, atque ad eos solum deseruit ad dandam materiam noni peccati in eius violatione.

Theologi tamen communiter videntur contrarium supponere, dum vniuersaliter dicunt, omnes baptizatos, qui post Baptismum peccatum mortale commiserunt, comprehendendi hoc præcepto, licet de hereticis expresse non loquantur. Et quidem si heretici non comprehendenderint, sequeretur, nec etiam comprehendendi eum, qui forte incidit in aliquod peccatum graue contra fidem, atque adeo omnes alios peccatores debere confiteri, preter hunc qui peccauit etiam contra fidem, quod tam nemo videtur concessurus. Ratio vero à priori est, quia hoc præceptum, ut diximus, non fuit de re nova, aut non iam debita ex iure diuino, sed de confessione à Christo præcepta, determinando tempus illius, quo determinatio Ecclesia fuerat commissa, si homines essent negligentes in suscepione huius Sacramenti. Cum ergo diuinum præceptum omnes baptizatos comprehendenderet debuit etiam Ecclesia iis omnibus tempus præcepere confessionis facienda: alioquin non satisficeret Ecclesia debito suo determinandi tempus omnibus, qui alioquin ex Christi præcepto ad confessionem obligati erant.

Nec obstat in primis illa particula, fidelesque habetur in illo textu; nam illo nomine significantur omnes, qui Baptismum acceperunt, quod est Sacramentum fidei. Sicut contra non intelliguntur, qui fidem Christi habent, si baptizati non sunt; eos enim Ecclesia non potest obligare. Sic etiam Concilium Trident. eadem sess. 14. c. 5. videtur in princ. declarans institutionem confessionis dixit, Christum a confessione ad Celos, Sacramenta ipsius Vacavias reliquissim, tanquam Preludes, iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in que Christi fideles cederant. Quibus verbis non exclusit certe peccata hereticorum à potestate Sacerdotis; sed nomine Christi fidelium, omnes baptizatos comprehendit. Sicut è contro nomine infidelium sapienter intelliguntur, si soli, qui baptizati non sunt, ut constat ex multis locis, qui habentur in decreto Gratiani: 8. q. 1. vbi sapienter nomine infidelium non intelliguntur, qui extra Ecclesiam omnino sunt, & apud Theologos est frequens illa vniuersitas, ut quando dicunt, non licere baptizare filios infidelium iniuris parentibus; item matrimoniū fidelium cum infidelii esse irritum, in quibus locis certum est, nomine infidelium non comprehendendi hereticos baptizatos, nam horum filii baptizari possunt iniuris parentibus, & matrimonium Catholicorum cum hereticis validum est; licet non sit leuitum. Sic ergo in illo textu nomine fidelium, comprehenduntur etiam heretici ut distinguantur ab iis, qui fidem Christi nunquam profiliunt.

Nec etiam obstat confirmatione adducta ex eo, quod lex illa esset inutilis, & nocivus, si ad hereticos extendenderetur; hoc enim argumentum multò magis probaret de aliis legibus Ecclesiasticis, quod non debent hereticos obligare, atque adeo ipsos non pecare contra legem ieiunij, vel abstinentia carnis, nec incurtere excommunicationem, & censuras latas.

An obligat
hereticos.

pro variis criminibus. Quia tamen omnia absurdissima sunt. Ratio autem est, quia ad hoc, ut lex aliqua vniuersalis sit prudens, & iusta, non debemus attendere an sit futura utilis huius personae, vel illi, sed toti communitate, cui si utilis sit, lex est rationabilis, nec debet restringi ad solas illas personas, quae eam probabiliter obseruantur, nam per hoc daretur ansa, ut multi malitiosi se subtrahent a legum obligatione, ponendo se in tali statu, in quo propter ipsum perueritatem non credentur obseruantri legem, & sic non intelligerentur obligari. Addes, quod hac lex non oriatur ex mera voluntate Ecclesiae, sed sit determinatio precepti diuini, quam determinationem Ecclesia debuit facere, ut obseruatetur preceptum Christi: unde cum ab illo Christi precepto non eximantur haeretici propter suam oblationem; debuit etiam determinationis temporis pro illis fieri, ut Ecclesia suo debito satisfaceret: & ideo dixi, quod argumentum illud magis probaret haereticos non obligari aliis Ecclesiae preceptis, quam hoc precepto, in cuius promulgatione minus habet Ecclesia libertatis, & arbitrii.

Hinc infertur decisio tertij dubij, quod fieri solet de meretricibus publicis, an obligentur hoc precepto, vel saltem an incurvant excommunicationem que imponi solet transgressoribus? Aliqui enim dicunt, eas personas obligari quidem precepit, sed non incurvare penas ex benigna Prelatorum voluntatis interpretatione. Sic docet Eman. Rodrig. Vinaldus, & Zerola, quos afferit Fagundez lib. 1. de secundo Ecclesiae precepto cap. 4. n. 10. Sed verius videtur in rigore ex vi statuti comprehendendi etiam penas, ut indicat Valq. q. 9. 2. art. 3. dub. 5. n. 8. & clarus Fagundez ubi supra n. 11. qui afferit pro hac sententia: Sicut verbo excommunicationis n. 43. ubi nihil de hoc habet, sed in verbo confessio num. 43. agit de hoc; ubi abholitur docet oppositam sententiam in editionibus Romanis, in quam mutata est prior, quam docuerat in editione priori. Hac tamen probari potest, quia lex est generalis, & pena etiam generaliter imponitur omnibus transgressoribus, non ergo est, cur exceptuante ab ea, nisi contraria intentionem habeant Episcopi, qualiter fortasse habent plures, propter permissionem Reipublica circa illas meretrices.

Quarto dubitari solet de pueris. Sotus enim dicitur, quod non ligari precepto Ecclesiae licet alibi dicat, eos obligari precepto diuino confessionis, in quo non loquitur satis confuentur, ut notavit Valq. in presenti q. 90. art. 2. dub. 4. num. 4. quia Ecclesiae preceptum, ut diximus fertur ad omnes, ad quos diuinum preceptum cerebatur. Communis ergo, & vera sententia est, hos pueros obligari, etiam precepto Ecclesiastico, quando habent conscientiam peccati mortalis. Hanc tenent Theologi ferent omnes, quos afferunt, & sequuntur Suarez, disp. 6. sect. 2. n. 3. Valquez ubi supra, & alij Recentiores. Constat primò ex textu ipso dicente: *omnis viriusque Jesus fidelis, cum ad annos discretionis peruenirent, &c.* Vbi aperie determinatur tempus obligationis ab ipso principio usum rationis. Secundò quia alia precepta Ecclesiastica obligant pueros, ut audiunt sacram, abstinenti à carnis, obseruandi festa, interdiuū &c. Cur ergo non comprehendentur hoc precepto? Tertio, quia (ut diximus) hoc preceptum est determinatio debitis temporis pro implendo precepto diuino: ergo extenditur ad omnes, qui comprehendebantur precepto diuino, quales etiam sunt pueri.

An vero incurvant etiam penas excommunicationis
P. Ioann. de Lugo, de Poenit.

tions, quas statuta synodalia solet in transgref-
An pueri
sores huius praecepti imponere Communis, & ve-
tior sententia negat, quia Ecclesia non solet regu-
lariter talibus penis punire delicta puerorum an-
te duodecimum, vel decimum quartum annos. Vi-

*incurrant jace-
nam.*

deatur Thom. Sanchez alias referens lib. in deca-
log. 1. c. 12. num. 7. In aliquibus tamen locis solet
excommunicatione ferri vniuersaliter contra omnes,
qui post octauum etatis annum non conseruentur,
ut in quadam Synodo Compostellana c. de poenit.
referuntur factum: in aliis tamen positiue excluden-
tur pueri ab incurrienda censura, ut in quadam Sy-
nodo Abulensi tit. 1. part. 2. Quando vero nihil
dicitur, intelliguntur potius excepti iuxta usum
communem aliarum excommunicationum, licet in
aliquo casu speciali possint illam incurrire, ut no-
tavit Valquez cum aliis ibi supra n. 7. de pueri do-
li capace ingrediente septa Monasterij Montalium;
& de excommunicatione ob percussonem Clerici
solet communiter idem dici.

Dicere, in illo c. omnibus, præcipitur æqualiter con-
fessio, & communionis, & tamen communio annua
non obligat pueros omnes habentes usum rationis;
ergo nec confessio. Respondeatur, ex ipsis verbis
præcepti colligi diueritatem; nam communio præ-
cipitur cum illa limitatione, *nisi forte de proprii Sa-
cerdotis confilio ob aliquam rationabilem causam ad
tempus ab huiusmodi perceptione dixerit abstendendum.*
Hæc autem rationabilis causa prudenter existima-
tur esse ad non sumendam Eucharistiam, quandiu
puer non dum plene cognoscit dignitatem huius
Sacramenti, ut cum debita reverentia accedat.

Sufficit ergo communiter ad obligandos pue-
ros etiam octo annorum, quia communiter septen-
tio aduenit usum rationis; ergo tunc incipit obli-
gatio confidendi intra annum; & per consequens
quando habent octo annos. Dicere, quid si fecit
primum peccatum mortale paulo ante finitum
tempus anni octauij, debet ne ex tunc computari
annus confessionis, itavt possit confidendi intra an-
num sequentem? Respondeatur negativè, quia sicut
in viris annus obligationis non computatur à die
peccati, sed à principio anni modo infra explican-
do sic in pueris annus debet computari non à pec-
cato, sed ab usum rationis, vel à principio anni.

Inferatur ex dictis, sicut infantes ante illud tem-
pus non obligantur, sic nec amentes, circa quos tam-
en adhucnt aliqui, posse aliquem esse rationis
expertem in aliqua materia, qui tamen habeat usum
rationis in alia, atque adeo hunc esse capacem con-
fessionis, & obligari hoc precepto, cum circa eius
materiam habeat rationis usum. Talem sumus ex-
perti in hoc nostro Romano Collegio fratrem
quendam per multos annos in omnibus ferre ma-
teriarum rationis usum carentem, præterquam in Sacra-
mentorum receptione, iuvat absolutionis capax in-
dicantur, & frequenter Sacra menta recipiunt.

Dubitatur quintò, quo tempore obligari hoc Ec-
clesiae preceptum, hoc est, quomodo computetur
annus, intra quæ semel obligari? Quatuor, vel quin-
que modis computari posse est. Primus est à primo pec-
cato mortali post confessionem. Hic modus reifici-
tur, quia si homo peccauit post confessionem anni
præteriti paulo ante finem quadragesime presen-
tis, posset manere toto etiam anno lequenti absque
confessione usque ad quadragesimam anni seque-
ntis. Quod est, contra præmissum, & sensum fiduciarum.

Secundus modus est, computare annum ab ultima
confessione. Hic etiam modus reificiatur, primò, quia
qui permanent ad usum rationis, non potest compu-
tare annum ab ultima confessione, cum nunquam
confessus fuerit. Secundò quia verbalegit non sunt
*Quomodo
computari
annus.*

ne differatur confessio ultra annum, sed ut semel fiat in anno. Alia argumenta afferunt Suarez *disp. 36. sct. 1. n. 6.*

155.

Tertius modus est, ut hic annus sit a Paschate in Pascha; includendo dies illos praecedentes, & subsequentes proxime. Haec enim videtur esse communis consuetudo fideli, ut omnes tunc confiteantur, quam approbat Trident. *dicta sct. 14. c. 5. in fin.* Hanc tenet Suarez ubi supra Coninch *disp. 5. dub. 6.* & alij plures.

Hic etiam modus difficilis est. Primo, quia iuxta hanc computationem obligatur aliquis intra decem menses bis confiteri. Si hoc anno confiteatur die 1. Maii, quae est v.g. Dominica in Alio anno autem sequenti eadem Dominica est dies ultima Martij; hoc autem videtur esse contra mentem Concilii Lateranensis, quod non voluit talem obligationem imponere. Secundo, hoc conatur ex verbis praecepti quibus dicitur, quod semel in anno habet praeceptum quibus dicitur, quod semel in anno habet praeceptum: quod autem praecepit semel in anno, vel semel in hebdomada sufficit, si hat quacumque die huius mensis Maij v.g. vel quacumque die huius hebdomadæ ergo quod praecepit semel in anno, sufficit, si hat qualibet die huius anni.

156.

Quartus modus potest ex cogitari computandi annum a principio usus rationis uniuersiique: nam textus dicit, omnes fideles statim ac peruenient ad ultimum rationis debere confiteri semel in anno. Sed haec explicatio redderet præceptum validè dubium, non enim sciri potest quando incipiat in singulis usus rationis. Deinde appellatio anni, ut dicimus, communiter significat annum naturale, qualem ponitur in Kalendario.

157.

Quintus ergo modus videtur minus violentus, quod scilicet intelligitur annus iuxta communem significationem, scilicet a 1. die Ianuarij usque ad ultimum Decembri: itaque confessio facta in quilibet die illius anni sufficiat ad implendum præceptum. Hanc tenent Valsq. *q. 90. art. 3. dub. 1.* Nugnus in *addit. ad 3 p. q. 6. art. 5. diff. 4.* & alij Autores Recentiores, quoru plures refert, & sequitur Antonius Diana *tom. 1. tr. 3. Miscell. resol. 5. 4. & tom. 2. tratt. 4. resol. 81.* Probatur autem, ut dixi, ex verbis illis, *semel in anno*, quae nisi vim inferas, intelliguntur de toto tempore a principio anni usque ad finem.

158.

Dicunt primo, consuetudinem explicasse, intelligentum esse de tempore Quadragesima, in quo omnes confitentur. Sed illa consuetudo orta est ratione Encharistiae, qua tunc sumimi, & quam debet præcedere confessio; non vero propter obligationem confessionis. Deinde talis consuetudo non est inducta animo se obligandi, sed faciendo confessionem ex præcepto debitam intra annum, sine impositione noui præcepti.

159.

Obiiciunt secundò, Parochos denunciare eos, qui tunc non confitentur, etiam si confessi fuissent anno præcedenti, & dicant se posse confiteri ante finem huius anni. Respondeatur denunciari propter violationem præcepti communionis, quod determinat obligat pro illo tempore Paschali.

160.

Obiicitur tertio Concil. Agathense relatum in *c. Quadrag. dict. 50.* ubi præcipitur, ut initio Quadragesima confitentibus penitentia detur. Sed ibi sermo est de publicis penitentibus. Quarto adducitur Sextus I. V. in extraug. 2. de tregua, & pace, ubi præcipitur mendicantibus, ne predicent, quod Parochiani non sint obligati saltem in Paschate proprio confiteri Sacerdoti, quia de iure tenentur Parochiani saltem in Paschate proprio confiteri Sacerdoti. Respondeatur ibi non determinari tempus exclusus, hoc est, ita ut tunc, & non alias debeat obseruari præceptum; sed saltem tunc ratione communionis

debet fieri, si alias satisfit præcepto alio tempore, & quidem cum tunc fideles debeant confiteri ad I. V. confessio, quae tunc fiebat, deberet fieri cum proprio Parochio, licet hoc iam revocatum sit: hoc tamen non probat, quod præceptum confessionis secundum se obliget ad illam tunc faciendam. Alij aliter respondent, sed haec videtur facilior explicatio. Denique Tridentinum loco citato approbar, & laudat consuetudinem confitendi in quadragesima; non tamen inducit novam obligationem, vt constat ex eius verbis.

Hinc infertur primò, quantum est ex præcepto præcisio confessionis, posse aliquem differre confessionem per biennium ferre post præcedentem confessionem. Si v.g. confitatur hoc anno die 1. Ianuarij, & anno sequenti die ultima Decembri. Quod idem fit sapè in recitatione officij, si aliquis recitet totum officium hodiernum, statim pot mediam noctem, & totum crastinum recitet etas proximè ante medium noctem, hic enim per biduum ferre nihil recitat.

Infertur secundò, si aliquis per totum annum querenter confiteatur solùm venialia, quae habet & ultima die Decembri peccet mortaliter, obligari hoc præcepto ad confitendum illa die: quod licet durum appearat, sequitur tamen aperte ex dictis ut faciunt Valquez ubi *supra n. 16.* qui hoc probat ex eo, quod hoc præceptum est determinatio præcepti diuini, quod solùm erat de confessione mortali. Postquam autem clariss id colligere ex verbis Tridentinis, nam præceptum hoc non est confitendi utrumque, & recipiendi Sacramentum penitentiae (hunc enim præcepto iactificat homo hoc anno) sed præceptum est de confessione, quam Christus præcipit, ut docet Tridentinus *dict. c. 5. in fine*, vbi dicitur, Ecclesiam non sanisse confessionem, que iure divino necessaria iam erat, sed in præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus impleretur. Præceptum autem confessionis fuerat de confessione mortalium, non de confessione venialium, ergo si Ecclesia voluit hunc præceptum Christi satisficer semel in anno, voluit confessionem mortalium fieri semel in anno.

Nec hoc peculiare est in hac nostra sententia: idem enim tenentur ad admittere, qui annum computant a Paschate in Pascha. Nam licet aliquis seipsum confessus fuisset venialia, si tamen in Paschate haberet conscientiam peccati mortali, debet propter confessionem anni præceptum tunc confiteri, ut satisfaciat præcepto confitendi in anno omnia peccata mortalia, ut faciatur ipse Suarez *d. sct. 3. n. 9.* atque adeo si ultima die termini peccator mortali, teneatur tunc confiteri, licet ante seipsum confessus fuisset de solis venialibus, quia illo anno nondum impleretur præceptum Christi de confessione mortalium.

Hinc autem oriuntur alia dubia. Quinto enim dubitari potest, an qui confessus est hoc anno peccata mortalia, si ante finem anni peccet item mortaliter, teneatur illo anno iterum confiteri? Præceptum enim videtur esse confitendi intra annum omnia peccata mortalia. Certum tamen est non dari talem obligationem, sed posse ea noua peccata ferari ad confessionem anni sequentis, quia præceptum solum est confitendi semel peccata mortalia usque ad confessionem facta.

Sed dubitatur sexto an idem dicendum sit de eo, qui confitetur mortalia, quorū nunc recordantur, & post confessionem recordatur alterius, an debeat illud hoc eodem anno confiteri, ut compleat confessio nem præcedentem. Affirmatiue responderet Medina

in summ. l. 1. c. 14. §. 41. sed communis, & senior sententia negat, quam docent multi, quos congerit Diana tom. 2. tract. 4. refol. 124. & probatur quia Ecclesia solum præcipit, quod semel in anno satisfiat Christi præcepto: sed per illam priorem confessionem satisfactum est Christi præcepto; hoc enim Christi præceptum est confidendi omnia mortalia, qua tunc memorie occurunt diligenter examine præmisso, ut explicat idem Tridentinum eodem c. 5. circa initium. Ergo per illam primam confessionem satisfactum est Ecclesia præcepto, per secundam enim confessionem non solum impletur semel, sed bis præceptum Christi, ad quod tamen Ecclesia non obligat. Cur autem ante communionem non sufficiat semel confiteri, sed oporteat iterum confiteri peccata noua, vel que de novo memorie occurunt, dixi disp. 14. de Eucharistia, sect. 6.

Maius dubium esse posset, quando aliquis in prima confessione propter instantiam causam scienter dicit alios peccatis mortalibus, tacuit aliquod peccatum: aut teneat illud peccatum intra eundem annum confiteri alteri Confessario, vel eidem, quando iam commode potest illud confiteri. Affirmat Sotus disp. 18. q. 2. art. 5. ante solutionem quarti argumenti, & alij: mod. Cordub in summ. casu primo in princ. addit teneri penitentem quam primum possit confiteri illud peccatum alteri Confessario, qui secundum illud posse dicere. Hoc tamen ultimum caret omni fundamento, quia præceptum ad summum est confidendi in anno omnia peccata, quo ante confessionem memorie occurreabant, non vero confidendi quam primum omnia peccata.

Addo, probabile videri contra Sotum: quod nec teneat ad confidendum eodem anno peccatum, quod propter graue detrimentum omisit in confessione: iam enim presentauit se suo Sacerdoti, & dixit illi omnia mortalia, quae illius memoriae occurrerant, & que tunc poterat dicere: quod videatur satis ad implendum Christi præceptum, & ad obseruandum præceptum Ecclesie. Quod idem dicendum videretur, si aliquis in mortis periculo confessus est, & propter impedimentum superueniens, aut temporis angustias non potuit dicere omnia peccata, sed aliqua; hic enim elapsi periculo non videatur obligatus ad confidenda alia eodem anno, quia iam fecit confessionem formaliter integrâ hoc anno coram suo Parochio, vel Confessario proprio.

Dices, ergo idem poterit de eo, qui in casu necessitatis propter scandalum, vel communionem urgentem confessus est alieni non habent facultatem absoluendi a referentiis, atque adeo ab his absolitus est solum indirecte, ab aliis vero mortalibus directe. Consequenter enim dicendum erit, hunc non teneri eodem anno confiteri referenti. Prælato, eo quod iam hoc anno fecit confessionem formaliter integrâ coram illo, à quo absolvitur est à non referatur.

Respondetur, quidquid sit de consequenti, negando consequentiam: quia hic non confessus est semel coram Sacerdote proprio; præceptum autem Ecclesie non solum est confidendi semel, sed confidendi semel proprio Sacerdoti, hac enim sunt verba canonis in c. omnis. Ergo per priorem confessionem nondum est impletum præceptum Ecclesie: nam proprius Sacerdos est ille, qui habet potestatem ordinariam, vel delegatam ad absolvendum penitentem a suis peccatis. In illo autem casu solus Prælatus potens absoluere a referentiis habet talem potestatem.

Septrimo dubitati posset, an idem dicendum sit de eo, qui hoc anno confessus est sibi venialia, atque etiam aliquod mortale dubium, postea a vero incidit P. Ioan. de Lugo, de Penitent.

in aliquod mortale certum, an scilicet, hic obligatur ad confidendum hoc peccatum nonius ante finem anni? Respondetur negativè, quia hic vere impletuit iam semel præceptum Ecclesie, & Christi hoc eodem anno: nam Christi præceptum licet non sit confidendi venialia; est tamen confidendi non solum peccata graua certa, sed etiam dubia: illud ergo præceptum impletum est confidendo ea peccata dubia, quæ tunc habebat. Unde apparet discrimen huius: ab eo, qui solum confessus fuisset venialis; per quam confessionem non impletuerat Christi præceptum, vt diximus, & ideo debet iterum confiteri eodem anno, si habet peccatum graue.

Dices: si peccatum erat dubium, potuit continere, quod reuera non fuit peccatum, & per consequens nec fuit vere ab illo absolvutus; immo neccepit verū Sacramentum, pone enim non dedisse aliam materiam, nec dixisse peccata venialia, aut non cum dolore de illis, ergo tenebitur ad iterum confidendum peccatum nonū certū, quia adhuc non impletuit præceptum Christi: hoc anno de confessione Sacramentali peccati grauius. Si autem tenuerit in illo casu, idem erit dicendum, licet dederit simul pro materia alia peccata venialia: nam etiam tunc non fuit absolvutus vero ab illo peccato mortali, sed à foliis venialibus ergo ut præceptum Christi impletatur, debet confiteri hoc peccatum graue nonū, vt recipiat absolutionem Sacramentalem à peccato mortali.

Respondetur præceptum Christi non esse solum de confessione veri peccati, quod sit capax verae absolutionis, sed etiam de confessione peccati dubij, quod fortasse aliquando non sit capax verae absolutionis. Quare utraque confessione videtur obseruari præceptum Christi, & per consequens præceptum Ecclesie, quod solum videtur obligare ad confessionem illam, & de illis, quae fideles ex Christi præcepto debeant facere.

Dices præceptum Christi obligat ad confessionem, quā subsequatur absolvutio, vt supra diximus; sed in hoc casu sequitur vera absolvutio: ergo non impletur Christi præceptum. Respondetur præceptum Christi obligare ad terminandā per sententiam Iudicis eam casum, quare si non sequatur sententia, eo quod non proficit, vel quia hic non est index, non impletur Christi præceptum: secūs est quando ego defero eas, quae Christus præcipit, vt in præsenti, & index proprii terminat casum, quantum est de se nam de hoc toto, & solo erat Christi præceptum.

Ostat dubitabis consequenter, quid dicendum sit, si homo habens peccatum mortale, cuius non recordatur, confiteatur sola venialia: hic postea, quando recordatur illius peccati, debet illud confiteri eodem anno? Videtur enim, quod non debet, quia licet aliquis non habeat animus impletandi præceptum, si tamen facit rem præceptam, quando vero habet præceptum, etiamsi id ignorat, satis facit præcepto, vt qui audit Sacrum, v.g. die festo ignorans esse festum, & absque animo implendi præceptum, satis facit præceptio in casu autem nostro ille homo habebat vero peccatum mortale, & obligationem confidendi ergo confessio erat debita ex præcepto, & per consequens per confessionem illam, quæ fuit formaliter integra, satisfecit re ipsa præcepto confidendi, quod habebat.

Consequenter tamen ad superioris dicta videtur, adhuc debere eodem anno confiteri illud peccatum: quia reuera non dum impletuit præceptum, nam præceptum Christi non erat confidendi, vt sepe diximus, sed præceptum Christi est confidendi peccata mortalia certa, vel dubia proprio Sacerdoti: hic autem homo confessus fuit, non tamen peccatum mortale ergo licet iam haberet præceptum, non tamen

170.

171.

172.

173.

An qui soi-

venialia con-

ficiuntur, mor-

tales alienius

peccati ima-

memor, te-

necatur dom-

recordatur,

illud eodem

anno confi-

teri;

174.

implevit illud, quia non fecit id, quod præcipiebatur, sed aliquid aliud, quod non præcipiebatur. In quo est differen^{tia} a calo posito: nam qui audire facrum, vere facit totum id, quod præcipitur: qui autem confiteatur solum venialia, non facit id, quod præcipitur a Christo, sed aliquid, quod non præcipiatur. Idem videtur dicendum in casu, quo aliquis habeat vnu solum mortale, quod sine gravissimo periculo dicere non potest suo Confessario: nam licet illi cōfiteatur alia venialia, & taceat illud mortale in iis casibus quibus id licetē tacere potest, atque adeo faciat confessionem formaliter integrān^{do}, tamen dicitur satisfacile p̄cepto confessionis annua, sed debet illud mortale intra annum cōfiteri ei-dē, vel alteri Cōfessario, si possit absq; illo periculo.

Dices, illa cōf. illo venialium erat tunc debita ex p̄cepto: nam qui non potest confiteri mortale, quod habet, debet saltem confiteri venialia, ut absoluatur saltē indirec^{tamente} ab illo mortali. Rēspōdētur de obligatione, quam habet confitendi venialia in illo calo, est dubium; quod tractari solet de peccatis reseruatis, & de quo videri potest Diana tom. 2. tract. 4. refol. 75. & 125. pro nunc dico illam obligatiōnem non esse ex p̄cepto diuinio, vel Ecclesiastico cōfessionis, sed si est esse ex obligatione nō communicandi absque confessione, vel ratione charitatis propria, vel ex alio capite, ut in simili dixi disp. 14. de Eucharistia, sect. 5. Multo autem minus excusabitur a confessione mortalis eodem anno facienda, si confessio venialium facta fuit Sacerdoti simplici; tunc enim non fuit facta corā proprio Sacerdote, atque adeo non implevit p̄ceptum confitendi proprio Sacerdoti; ut dictum est.

Dubitatur nondū, vtrūm qui per totum annum non est confessus, debat confiteri quāprīmū anno sequenti, an verō possit differre confessionem vñq; ad finem ferē illius anni? Dubiū autem aq; procedit, sive culpabiliter, sive inculpabiliter aliquis non fierit confessus. Prima sententia docet posse differri confessionem per totum annum sequentem. Ratio p̄cipua est, quia confessio annua est pondus eiusq; anni, sicut officium diuinum est pondus diei: ergo sicut omittens officium hodie, non tenetur recitare cras duplex officium, nec recitare statim, sed potest recitare qualibet hora diei crastinæ: sic qui omittit confessionem hoc anno, non debet confiteri initio anni sequentis, sed qualibet die ipsius. Hanc sententiam tenet Antoninus 2. part. tit. 9. c. 1. §. 3. Sylvestris verbo Eucharistia 3. q. 15. dicto 3. & alijs quos affer Diana rom. 2. tract. 4. resolut. 130. quorum aliqui inferunt, si ex statuto sit excommunicatio non confitentibus, & communicantibus, ali tempore, tunc illum, qui transacto tempore communicat, ut absolvatur ab excommunicatione, non teneri iam ad communicandum in Parochia, quia illa communio non est iam ad implendū p̄ceptum Ecclesiasticum, cuius tēpus finitum est, sed ad implendum p̄ceptum Episcopi.

Secunda sententia: verior docet etiam transacto anno debere quam primū fieri confessionē. Hanc tenet Soto, Nuarrus, Medina, Victoria, quos referunt, & sequuntur Suarez disp. 36. sect. 3. & Vazquez q. 90 art. 2. dub. 2. Coninch. disp. 5. dub. 8. & fere alijs Recentiores communiter.

Probatur prius ex vnu Ecclesiastico, in qua Praelati excommunicationem ferunt in eos, qui transacto tempore d' h[ab]ito non confitentur quā excommunicatio non est solum pro peccato præterito: nam si hoc esset, posset tolli per absolutionem à Parochio etiā extra confessionem: cū ergo non possit tolli, nisi cōfiteatur, signū est, quod fertur pro peccato durāte, donec satisfaciat homo obligationi confitendi

Hoc argumento virutur etiam Pater Vazquez, nam facile apparet, quām consequenter ad id, quod dixerat dub. præcedent. scilicet p̄ceptum confessionis annua non obligare ad confessionem in Paschate, sed posse illi satisficer ante ultimum diem Decembris. Falsò ergo supponit nunc, quod excommunicentur, quia non confitent statim post Pascha, vt inde colligat obligationē cōfiteri, etiā transacto tempore p̄fixo: nam in eius sententia non est transactum tempus p̄fixum a confessione annua, tunc quando excommunicantur.

Posset tamen hoc argumentum mediate, & argutiū applicari ad nostrū casū dicendo excommunicationem ferri propter communionem omisā tempore illo, quo debebatur, nec posse tolli, donec homo in confessione pravia ostendat iam se paratum, & promptum ad satisfaciendum p̄cepto communionis. Vnde argui potest, si p̄ceptum communionis adhuc obligat transacto suo tempore p̄fixo, & debet homo quām primum communicate: ergo à fortiori p̄ceptum confessionis annua etiā transacto toto anno obligabit ad confitendum statim; clariū enim apparet hēc obligatio in confessione, quam in communione, vt mox dicemus.

Siquidē ergo probatur ex verbis Trid. illo c. 5. dicentis voluisse Ecclesiastā, quod saltem semel in anno confessionis p̄ceptum ad omnib; impleretur; quibus verbis constat terminum anni nulli posse, ut terminum exequitionis, hoc est, ultra quē non differatur, non verō ut terminum, in quo si non fiat, non sit obligatio faciendi. Facendum enim est viroque modo solere tēpus designari in p̄ceptū, & in yris: Quando autem vno, vel altero modo sit intelligēdū explicat bene. Sicut vbi supra, & Th. Sanchez. 4. in Decal. c. 14. n. 24. & seqq. qui dicunt id ex materia, & circumstantiis p̄ceptū debere potissimum colligi. In casu autem nostro clare colligitur tempus designari, ut terminum executionis, quia p̄ceptum Ecclesiastā fuit, ad hoc, ut fideli non different nimū oblationem p̄ceptū diuinū, vt significant verba adducta Tridentinū: nam dicere, quod saltem semel in anno oblēviantur, est dicere quod non differatur plus; ergo qui elapso anno adhuc non cōfiteruntur, rāgrediuū adhuc p̄ceptūnam facit, quod dilatū sit maior. An vero de p̄cepto pro communionis idē dicitur h[ab]itū vnu disp. 16. de Eucharist. sect. 4. Certum autem non est idem in p̄cepto officij recitandi, & similibus, quibus tempus non p̄cipitur, tanquam terminus exequitionis, sed ut terminus, cui annexum sit illud pondus, tanquam tributum illi diei.

Hinc oritur dubium decimū, vñdū qui elapso toto anno absq; confessione postea confiteri, inchoato iam anno sequenti, debeat iterum confiteri eodem anno: Pater Coninch. affirmit, nisi forte confessio fieret elapso iam medio anno sequenti; secūdū si fiat circa initium anni, quia secundū estimationem moralem illa confessio pertinet ad præcedentem annum P. Sicut, consequenter ad sua principia exigit secundū etiam confessionem, quia ipse tenet ex confitendine debere confessionem fieri circa Paschā: quare Paschate sententia fieri debet, sicut si ante tres etiā menses fuerit confessus.

Ceterum consequenter ad nostram sententiam videatur dicēdū hanc confessionem sufficere pro hoc anno; p̄ceptum enim solum est de confessione semel in anno facienda ergo hoc eodem anno non tenetur ad aliam; alioquin si deberet confessiones etiam præteritas recompensare, obligaretur aliquis ad confitendum quater in anno pro tribus annis præteritis, quibus non est confessus. Vnde ipse Suan. n. 5. fateur in sententia computante

annum

annum à Ianuario ad Decembrem, ut nos computamus, ita consequenter esse dicendum.

181. **Officies**, quod procul dubio ab hoc homine exigitur confessio noua anno sequenti, alioquin excommunicabitur de novo. Respondeatur excommunicabitur, (ut dixi) pro defactu communionis, que quidem Palchate lequenti de novo debetur, & ad quam prærequisitur nonna confessio, si habet conscientia peccati mortalitatis: si hanc autem conscientiam non habet, non debet confiteri, etiam si nūquam fuit antea confessus nequid si confessus iam fuit.

Dubitatur undecima, an qui praenudet, postea non sibi futuram opportunitatem confitendi hoc anno, debet præuenire, & confiteri in medio anni? Respondeatur affirmativè cum enim præceptum sit uniusuale pro toto anno, obligat ad confitendum in ea parte anni, qua postum; sicut alia præcepta similia, v.g. audiendi sacram die Dominicæ; debet enim illud audire hora decima, quando in sequentiibus horis non poterit. Hinc sit, quando habebis peccata referentia tenetur confiteri nunc Prælato, vel habentia facultatem, ablohnendi, si non sperat futuram copiam similis Confessarij in reliqua parte anni.

182. Dices non teneat homo præuenire mane in recitatione totius officij, quando præuidet futurum impedimentum vesperæ. Respondeatur aliquos ita asserere, quando impedimentum non est voluntarium, sed necessarium, et morbus, vel captiuitas, &c. nepe tunc non esse obligationem præueniendi. Alii tamen communiter id negant, vt Valsquez in presenti dicto dnb. 2. n. 18. Sed licet daretur antecedens, non valet consequentia, quia anticipatio in officio divino videtur esse licita ex priuilegio, quo posset aliquis nelle virtutis verò in nostro casu non datur talis anticipatio, cum præceptum confitendi non obliget peculiariter pro reliqua anni parte, sed pro toto anno, sicut præceptum audiendi sacrum die festo.

SECTO VIII.

De aliis qualitatibus confessionis.

183. **M**ultæ numerari solent qualitates confessio-nis, de quibus partim in superioribus diétum est; partim in propriis locis dicendum erit, partim nihil, aut patim notandum occurrit. Illas itaque breviter attingemus, ne aliquis eas fortasse desideret. Prima conditio est, quod sit *simplex*: hoc est illa sola explicentur, que ad peccati gravitatem intelligendam pertinent, alii omnibus refectionis, ut superfluis dirigente, & adiuuante Confessatio, cuius industria penitentes crassiores in hac parte, & feminæ porphyrum indigent.

Secunda conditio est, quod sit *humilis*: Replen-det autem haec humilitas in habitu etiam externo, & gestu penitentis. Vnde in Catechismo admonentur Parochi, ut doceant fideles cæmerias, & ritus fernari solitos in Ecclesiæ in confessione: qui licet necessarij non sint, tamen dignitatem Sacramenti, ac disponunt animum penitentis, & ad Dei gratiam faciliter consequendam præparant. Ad hanc etiam humilitatem spectat ne quis ad vitandum solum confessionem, reliquo ordinario confessorio, alterum aedat, ut peccatum gravius confiteatur, ne apud ordinarium confessarium bonam existimationem amittat: quod licet aliquando prudenter fieret, rarisimè tamen expediet, & regulariter vituperabile est.

Tertia conditio est, quod sit *pura*, videlicet, quod fiat ex pura intentione placandi Deum, obediendi Ecclesiæ, fugiendo animæ periculum, &c. Circa quod occurrit quæstio non levius an defectus huius

conditionis ita vitiet confessionem, ut reddat eam invalidam, quod dubium operæ pretium erit, si ex professo examinetur *scit. seg.*

Quarta conditio est, quod sit *fidelis*, hoc est, abs Fidelis, que mendacio, circa quam est vulgaris quæstio, an omne mendacium in confessione sit peccatum mortale. De hoc tamen egimus quantum sufficit *disp. 14 scit. 8. vbi diximus mendacium circa peccata mortalia esse mortale, circa venialia vero non semper nisi quando illa darentur pro materia, posse tamen penitentem non dare illa pro materia, sed alia, in quibus non mentitur, & dicemus infra disp. 6 scit. 2. circa finem.*

Aliæ quinque conditiones assignari solent, quod sit *frequens*, *mada*, *discreta*, *libens*, *vereunda*. Circa quas nihil oportet notare. Circa ultimam tamen obleruanit merito Sylvestris verb. *Confessor. 5. 5. vt verecundia seruetur, non debere Sacerdotem audire foemina cum qua peccavit.*

Decima conditio est, quod sit *integra*: quod quidem in confessione venialiū necessariū non est; *Integra*, quod mortalia verò est omnino necessariū. Qualis autem debet esse haec integritas, & an semper requiratur, tractandum ex professo est *disp. seg.*

Vnde decima conditio est, quod sit *secreta*, de quo secreta: diximus supra *scit. 5. nō esse contra Christi institutionē, quod penitens publicè confiteatur; id tamen nec regulariter expedire, nec esse sub præcepto: Confessarius tamen debet ex parte sua secrum procurare. Vnde merito reprehenduntur Parochi, qui, ut brevitati consulant, pueros iam dolis capaces simul plures audiunt, & interrogant. Imò nec dolis non capaces debent publicè interrogare, maximè de iis rebus, quae ad eorum ignominiam possunt ab aliis memoria retineri, & adultis postea exprobari.*

Quinque alia conditiones addūtur, ut sit *lachrymabilis*, *soror*, *accensans*, *accelerata*, hoc est, non diffundant longe post peccatum, & denique *parere parata*: quatenus penitens paratus esse debet ad executa-*187.* da illa, qua Confessarius dixerit teneri ipsum face-*re*, v.g. restituere, occasionē proximan relinqueret, implere etiam penitentiam grauem, prout infra agentes de satisfactione Sacramentali latius explicabitur. Nuc illam tertiam qualitatē *penitatis* in integratio requisita magis in particulari examinemus:

SECTO IX.

Vtrum confessio ex fine malo, ita vitetur, ut sacramentum sit irritum? Vbi, An actus pa- tentia possit ex fine extrinseco vitari?

Aliqui antiquiores in uniuersum videtur affir-*188.* mare, irritū, & infructuolum esse hoc Sacra-
mentū, si ex malo fine penitēs illud velit recipere;
ita videtur sentire Sylvestris, verb. *Confessio 1. 9. 7. §. 9.*
*vbi ait, quod confessio, quæ principaliter fit propter
vanam gloriam, non est valida, neque per illam im-
pletur præceptū Ecclesiæ; quia de essentia confes-
sionis est, quod fiat spe veniae. Idem videtur tenere
Angelus verbo, *vana gloria. §. 1.* vbi ait, quod con-
cionari, Missam, celebrare, & alia principaliter di-
uina cului dicata facere propter honorē, aut vanā
gloriam, est peccatum mortale, & verbo *Confessio 1.
§. 14.* dicit, eum, qui confitetur solum, ne notetur in
populo, aut coactus à Prælato, teneri iterū confiteri,
quia peccat mortaliter, constituyendo illum fixum
confessioni: tamen confiteatur propter Deum, & vt
obtineat*

obtineat remissionem peccati, motus tamen pudore, aut timore, non peccat. Idem videtur sentire Tabiena, *Confessio* 2. §. 6. Armilla §. 4. & alij quos refert, & patim videtur approbare Henr. lib. 2. de poenit. c. 3.

189.

Contraria tamen sententia communis est Theologis Recentioribus, Soto, Nauarro, & aliis, quos refert, & sequitur Suan. *in presenti disp. 2. sect. 3. n. 4.* & seqq. Et ratio est, quia, ut latet, & bene explicat P. Coninch. *disp. 25. de marit. dub. 1.* dummodum non excludatur finis principalis positio, nolendo illum, non est obligatio sub mortali in eiusmodi rebus, non videntur eis, nisi desiderando positum finem principalem. Sicut ergo potest absque mortali contrahi matrimonium ad honorem vel dimitias acquirendas: sic potest sacramentum Penitentiae absque culpa gravi ordinari ad aliquod aliud bonum, non excludendo finem principalem ipsius Sacramenti. Hoc tamen speciale est in hoc Sacramento, ut si finis, qui intenditur, sit peccatum mortale. Sacramentum non sit validum, unde si aliquis confiteatur peccatum grave, ut glorietur de illo, confessio erit irrita & sic de aliis, quia non habet dispositionem necessariam, scilicet dolorum, & propositum non peccandi, quando verò intentio est mala solùm venialiter, non invalidans Sacramentum, quia adhuc stare potest dolor, & propositum circa peccata mortalia, vel circa alia venialia, quod sufficit ad valorem Sacramenti: quare sicut per communionem factam ex fine venialiter malo, si homo sit in statu gratiae, recipitur effectus Sacramenti; ita per confessionem venialiter malam potest recipi effectus Sacramenti, si adhuc cetera requirita.

190.

Contra hanc communione, & veram doctrinam videtur esse difficultas ex alio capite fundata in peculiari conditione huius Sacramenti, in quo dispositio ad effectum nempe dolor, & detestatio peccati est simul pars essentialis ipsius Sacramenti, ut vidimus. Requiritur autem actus detestacionis non viciumque, sed supernaturalis, & honestus, atque aptus ad impetrandum veniam peccatorum, qualis non est actus in honestus & vitiatus. Hinc ergo oritur difficultas contra supradicta: quia si aliquis ex fine vitiatis & malo venialiter, v. g. vanagloria, & ad bonam existimationem apud confessorium, vel sodales comparandam, velit confiteri, & ad hunc finem imperet sibi dolorum de peccatis, vt confiteri possit, iam tunc illi actus doloris vitabitur extrinsecus, & participabit malitiam aliquam extrinsecam, & denominatiam ab intentione vanagloriae, qua procedit confessio, & omnia praerequisita ad confessionem: erit ergo malus, & vitiatus actus doloris, & per consequens nec supernaturalis, nec honestus, nec aptus ad impetrandum veniam peccati: Vnde non fieri Sacramentum poenitentiae validum: alioquin si validum esset, daret gratiam, cum nullum inveniat obicem peccati mortalis, ut suppono, sed solùm effectum ad finem venialiter malum.

191.

*Actus iniuriae
fecit bonum, an
possit vitiari
exterioriter?*

Hec difficultas tota pendet ex alia questione, quæ tractari solet, an possit aliquando actus virtutis poenitentiae vitari saltem extrinsecus, & participare malitiam saltem veniale ab aliquo actu imperante venialiter malo, à quo imperatur: quæ quidem questione licet moueat de actu poenitentiae; eadem tamen esse potest de actu fidei, & de actibus aliarum virtutum, & ideo ex professo de hoc egit in tractatu de bonitate, & malitia humanorum actuum; sed quia specialem difficultatem habet in actu poenitentiae, in quo reduci potest ad proximam, quatenus ex hoc dependet valor ipsius Sacramenti; operatum erit examinare in praesenti principia, qui-

bus aliqui suadere volunt, in iis casibus confessiones esse sacrilegas, & Sacramenta irrita; an sint solidae ad hoc perluadendum contra id, quod fidèles omnes etiam timoratæ conscientia lenire videtur.

Ceterum ut radicibus hoc punctum examineatur, videndum est, an actus interius imperatus ita partcipet malitiam ab actu imperante, vt non possit simili in se manere bonus, & meritum, sed sit sicut actio externa, quae non habet in se bonitatem, & malitiam, nisi quam accipit extrinsecus ab actu interno, & quae est formaliter in ipso actu interno, à quo imperatur. Pro quo supponendum est ex reverissima, & communi Theologorum sententia, actus potentia exterioris imperatos à voluntate non addere bonitatem, vel malitiam, nec meritum, vel demeritum supra bonitatem, & meritum, ac vel supra malitiam, & demeritum actus interioris: nam qui efficaciter vult dare elemosynam, & quando mittit manum in crumenam; non intenit pecuniam; perinde est per se loquendo, quod attinet ad bonitatem, & meritum, ac si eam dedisset, & è cōtra, qui proicit sagittam in alium, & ex ertore ilium non occidit, perinde est in ordine ad culpam ac si vere occidisset: dixi, *per se loquendo*, quia contingit per accidens, quod praelentia obiecti sit causa perlerandi dūtius in actu interno, vel majoris intentionis, propter quam, vel propter maiorem difficultatem, que tunc sentitur, sit magis meritum actus interior. Ceteris tamen paribus, propter solam positionem, vel ablationem actu externi, non augetur, vel minuitur bonitas, & vel malitia. Quamvis ergo actus etiam exterior sit bonus, vel malus, & peccatum; non tamen habet diuersem bonitatem, vel malitiam, sed denominatur bonus, vel malus ab eadem profusa bonitate, vel malitia, quae immediatè est in actu interno. Ratio autem est, quia supposito actu interno, & voluntate omnino efficaci, actus exterioris necessariò procedit sine novo exercito libertatis, eodem enim modo obedient potenter exterioris, & multò magis, quam bruta: ergo sicut ex eo, quod equus mouatur, quando ego volo, non augetur meum meritum, vel demeritum, sit neque ex eo, quod mouatur pes vel manus, tam enim necessarius est unus motus, quam alter, supposita mea voluntate. Videatur Suarez latè hoc probans tom. 3. de gratia, l. 12. c. 6. & Salmas in 1. 2. tr. 6. diff. 6. c. 7.

Ex hoc principio oritur difficultas prælens, nam sicut actus exterior comparatur in ordine ad internum, à quo oritur; ita videtur se habere unus adus voluntatis imperatus ab actu voluntatis, à quo accipit bonitatem, vel malitiam extrinsecam; ergo sicut actus exterior non habet aliam bonitatem, & malitiam præter eam, quam habet adus interius; ita actu imperatus non deberet habere aliam bonitatem, aut malitiam, præter eam, quam habet adus imperans; nam sicut posito actu interiore, necessariò sequitur exterior: ita posito imperio efficaci, quo volo elicere actu poenitentiae, non potest non sequi actus poenitentiae; ergo sequitur absque natura libertate, & per consequens absque bona voluntate. Consequens autem videtur absurdum, quia sequeretur primò in eo, qui ex timore inferni vult instigari, & ad hunc finem vult omnino habere actu contritionis, tunc, inquam, contritionem imperatam ab illo actu priori non habere propriam bonitatem extrinsecam, sed solùm esse bonam bonitatem actu imperantis, qui solùm erat ex timore inferni, & per consequens illam contritionem non esse sufficientem dispositionem ad instigationem, sicut nec dolor ex metu inferni sufficit extra Sacramentum. Sequerent secundò detestationem illam peccati procedentem ab af-

fcta

fectu vanæ gloriæ, nullam habere bonitatem, & per consequens non disponere validè ad Sacramentum pœnitentiaæ.

Ideo prima sententia docet, actum internum imperatum nullam accipere bonitatem, aut malitiam ab acto imperante, sed imperatum habere propriam libertatem, & moralitatem omnino distinguit ab imperante, quando enim voluntas ex desiderio pœnitentiaæ imperat actum dilectionis Dei, non aliter concutris actus pœnitentiaæ ad actum dilectionis nisi impellendo intellectum, ut applicet motu ad actum dilectionis excitandum, quibus motu applicatis, adhuc est in potestate voluntatis non elicere dilectionem Dei; quare si eliciatur, habebit suam libertatem & moralitatem diversam à moralitate actus pœnitentiaæ. Ita videtur sententia P. Vafq. in 1.2. disp. 5.1.c.5. & disp. 5.3.c.1. & 2. & disp. 7.3.c.10. contra quem agit P. Suar. lib. 1.2 de gratia, c. 1. n. 15. probans ex communis Theologorum, posse unam virtutem imperare ad suum finem actus aliarum virtutum.

Ad hanc sententiam non parum accedunt alii, qui dicunt, actum imperij non posse esse absolum, sed efficacem, respectu alterius actus voluntatis, sed solum pro modum simplicis complacentiaæ, seu quae si inclinantis, & hortantis voluntatem ad alium actum, relinquendo tamen illi omnino modum indifferentiæ, sicut etiam Dominus imperat seruo, & tamen seruus liberè obedit: quare posito imperio, potest non sequi actus imperatus.

Vtrqua sententia est difficultas, quia vtraque soluta admittit tale imperium, quo stante, posse non sequi actus imperatus: quod licet possit intelligi in imperio Domini respectu servi: Dominus enim solum vult obligare, quantum potest; non potest autem necessitatem seruum, sed præcepto, vel minis monere: at voluntas respectu sui ipsius habet maius dominium; ac ideo si sibi imperat, non potest non obediens. Alioquin sequeretur, posse aliquem habere propotius implendi omnia præcepta Dei, & stante, ac perseverante hoc proposito, ac occurrente occasione seruandi aliquod præceptum, posse illud omittere. Probatur sequela: quia illud propositum, est quoddam imperium implicitum eorum actuum qui necessarij fuerint ad fertandæ præcepta; sed stante imperio, potest non ponere actus imperatus per te ergo, stante, & perseverante illo proposito, potest violari aliquod præceptum. Consequens autem est fatis absurdum, & contra mentem Tridentini [scilicet] 14. cap. 4. vbi motum attritionis veræ dicit esse tales, ut omnem voluntatem peccandi excludat: ergo stante illo proposito vniuersali, non potest non sequi obseruatio cuiuscumque præcepti occurrentis, alioquin illud propositum non excludat omnem voluntatem peccandi, siquidem potest perseverare cum illa.

Ideo alii dicunt, actum voluntatis imperatum, etiam ex suppositione imperantis necessarij sequatur, adhuc habere suam propriam libertatem distinctam à libertate imperantis; & per consequens distinctam moralitatem, & bonitatem, & meritum. Cui sententia fuit, & accedit Suarez dicto cap. 11. n. 11. vbi licet neget, de facto imperari a cum voluntatis adeo determinante, ut necessitate ex vi imperij, ponere actum imperatum eo instanti; addit tamen, casu quo ita imperaretur, dandam esse libertatem, & meritum distinctum in actu imperato: quia quando voluntas se liberè determinat ad actum imperatum, viva connexione necessaria inter ipsum, & imperatum: eo ipso se determinant simul ad imperatum; qui solum est necessarius, ex suppositione libera, & non aliter volita,

quam vt habente connexionem cum altero aet.
Hac doctrina semper visa est mihi difficillima;

Non enim video, quomodo possit bene coherere cum doctrina communis supra tradita, & quam sequitur idem Suarez de actibus externis, qui non addunt nouam libertatem; aut bonitatem supra actum internum quoniam eadem profusa ratio videtur vrgere in actu interno imperato: si quidem voluntas etiam amplectitur uno impon actu internum, viva connexione necessaria, quam habet cum actu externo, & actu externus solum est necessarius ex suppositione libere volita: & tamen negatur actu externo nova bonitas, & distincta libertas; quia posito actu interno, non potest non subsequi; quare solum est liber in causa. Eodem autem modo se habet omnino actus imperatus, qui posito imperante non potest non elegero eodem modo non est liber in se, sed solum in causa, scilicet, in positione actu efficaciter imperantis.

Dices, differunt esse, quod actu potentia externæ de se est incapax libertatis, & moralitatis immediate, quia non oritur à potentia libera immediate: At vero actu voluntatis est capax libertatis, quia est actu elicitus à potentia libera; & ideo potest esse subiectum immediatum libertatis & indifferentiæ; & denominari immediatus liber ab indifferentiæ, quam voluntas habet in actu primo.

Sed contra, quia quod actu de se sit capax libertatis, non sufficit, ut hic, & nunc sit libertas: nam dilectio Dei, quia haberet Beatus, est de se capax libertatis iuxta communem sententiam, & tamen in patria non est libera, quia deficit conditio requista, scilicet, indifferentiæ principij: ergo licet actu pœnitentiaæ imperatus, sit de se capax libertatis, non ideo erit immediatus liber hic, & nunc, deficiente conditione necessaria ad libertatem immediatam, scilicet, indifferentiæ in principio proximo, & immediato: nam licet voluntas pro signo priori ante actu imperantem sit indifferens ad utrumque actu, sed tamen pro signo sequenti, quo haberet actu imperantem pro priori naturæ, ante imperatum non est iam indifferens ad habendum, vel non habendum imperatum: ergo non habet indifferentiæ per modum principij proximi, ad actu imperatum. Nec obstat, illam esse determinationem ex suppositione libera, quia ad impedientiam libertatem immediatam in effectu sufficit ea determinatio. Ut si quis liberè yellet, & posset videre Deum: dilectio Dei ex illa visione sequuta, non esset formaliter, & immediatus libera, sed solum in causa, scilicet in volitione videndi Deum: licet tota eius necessitas oriretur ex suppositione libere volita, quod alii multis exemplis est manifestum.

Ratio autem à priori est, quia licet ante actu imperantem voluntas sit indifferens ad utrumque actu, illa tamen indifferentiæ omnino tollitur per positionem actu imperantis, ita ut in illo signo medio, pro quo intelligimus actu imperantem ante imperatum nulla sit iam indifferentiæ ad imperatum ponendum, vel non ponendum, sed omnino determinatio: Ergo quidquid postea sit, non est liberum noua libertate, sed solum est liberum denominatiæ ab exercitio libertatis iam posito. Ponamus enim quod Deus neget tunc concursum ad actu imperatum: non stetit certè per hominem, quod non sequeretur actu imperatus: sive enim de se posuit causam efficacem, ad quam necessariè debebat sequi, ergo non erit minus laudabilis coram Deo & minus præmiables; quam si fuisset sequens; Sicut è contra qui imperat actu odij Dei, licet ex defectu concursus non sequeretur; non ideo minus esset culpabilis, & punibilis, si quidem quantus est

est de se posseit causam efficacem, ut necessariod se quereatur odium. Quod totum fundatur in eo quod nihil est obiectum laudis, aut vituperij, nisi quatenus homo se liberè determinat ad illud, actus autem imperatus non determinat liberè hominem per suum exercitum: Iam enim inuenient potentiam omnino determinatam ad illum eliciendum; ergo non est laudabilis, aut vituperabilis ratione sui, sed solum in causa, quatenus actus imperatus in suo exercitio determinauit potentiam ad utrumque actum habendum; qua determinatione posita, nulla laudabilitas, vel vituperabilitas noua aduenit per exercitum formale actus imperati.

202.

Propter hac alij magis consequenter concidunt, actum imperatum nullum habere nouam moralitatem, bonitatem, vel malitiam supra illam, quā habet actus imperans, sed solum denominari bonis, vel malum à bonitate vel malitia imperantis. Quae sententia licet videatur consequenter procedere, est tamen validè dura propter inconvenientia supra insinuata, que ex ipso sequi videntur, scilicet, quando quis ex mortino aliquo humano vulnus confiteri, ne confessarius ipsum reprehendat, & ad hoc se preparat, & dolet de peccatis. Et eunc hunc actu doloris imperatum, ex illo motivo non habere in se aliam moralitatem, nisi quam participat ex actu imperante, qui cum fuerit malus venialiter, sequitur, quod dolor sit malus venialiter malitia denominativa, & nullā habeat bonitatem extrinsecam, ac per consequens non sit supernaturalis, nec sufficiens dispositio ad Sacramentum; ex quo fit, omnes, qui eo fine accedunt ad confessionem, efficere confessiones sacrilegas, ut pote sine dolore necessario ad valorem Sacramenti.

203.

Ad obuiandum ergo his omnibus inconvenientibus dixi in prædicto loco, probabile mihi esse, de facto raro, vel nunquam imperati actum voluntatis ita determinat, ut cogatur voluntas ad habendum illum eodem instanti; sed imperari cum aliqua temporis latitudine, quam assertiōnem vidi postea quoad hanc partem esse de mente Patris Suarez dicto tom. 3. de gratia lib. 12. c. 11. n. 11. addiditam, cufu, quo actus voluntatis determinat imperaret pro hoc eodem instanti, non habiturum aliam moralitatem præter eam, quam habet denominatiōne à moralitate actus imperantis, nisi forsan quoad alias circumstantias, quas actus imperans non prescriberet, qualis esset maior extensio, vel intentio affectus, & alia similia.

204.

Ex qua doctrina facilè potest occurri rationibus dubitandi: ponimus enim ex una parte imperium de facto, non per modum velleitatis, sed per modum voluntatis efficacis, quæ dicat, volo elicere actu contritionis, vel pœnitentia: ex altera verò parte ponimus, voluntatem adhuc telius qui liberam, ad habendum, vel non habendum actu imperatum: & per consequens actu imperatum elici cum indifference, & bonitate propria distincta à libertate, & bonitate actus imperantis. Quando enim fit contritio, nihil praedit in actu primo, quod cogat ad eam eliciendam, nam actus imperij non cogit ad eliciendam eo instanti tempore verò sequenti potest voluntas desistere ab imperio quod nunc habet, & ita non elicere actu imperatum; ergo hoc instanti, quo fit actus contritionis, nihil omnino praedit in actu primo, quod determinet ad eam unquam habendam: solum enim praedit imperium nunc existens: sed imperium nunc existens non determinat ad contritionem nunc habendam, (vt suppono) nec ad habendam postea; quia potest postea cessare hoc imperium nunc existens: ergo nunc si contritio omnino liberè, non solum quoad

circumstantiam temporis, sed quoad substantiam quia ita sit, vt possit nec nunc, nec postea esse, libertatem, & bonitatem propriam distinctam à libertate, & bonitate imperij precedentis. Hac scilicet ratione vñs lumen disp. 26. de incarna. sect. 8. ad conciliandum impeccabilitatem Christi, & eius meritum, libertatem ad substantiam mortis cum precepto moriendi, quod habebat, quatenus, scilicet, preceptum non determinabat ad moriendū nunc, quando mortuus est, nec etiam preceptum nunc existens inferebat necessariò mortem pro tempore sequenti, quia tempore sequenti poterat tolli ille præceptum petente, & imperante dispensationem ipso Christo. De hec tamen latius ibi.

Hinc etiam infertur secundū, quomodo actus imperatus participet etiam bonitatem, vel malitiam ex imperante, ultra bonitatem, vel malitiam propriam, quā habet ex suo obiecto. Ad hoc enim non requiritur, quod procedat necessariò ab actu imperante: satis est procedere contingenter: esse enim bonum, vel malum hunc actu ex fine extrinseco non est aliud, quā fieri propter illum finem, sicut eleemosyna exterior est bona, vel mala, quatenus sit propter bonum, vel malum finem voluntatis imperantis. Cum ergo actus imperans etiam contingenter, & liberè procedens ex actu imperante, sit etiam intrinsecus propter finem imperantis mouentem ad ponendum hunc actu imperatum, hoc sufficit ad hoc, ut actus imperans sit bonus, vel malus per ordinem ad finem actu imperantis. Vnde obiter colliges, non sufficeret ad participandam hanc bonitatem, vel malitiam extrinsecam esse præcisè obiectum actus boni, vel mali, nisi sit simul effectus: nam licet gaudes de existentiā Petri ex fine aliquo malo; non idē Petrus erit malus moraliter denominatus à tua complacentia mala, quam terminat: ratio autem est, quia esse obiectum actus mali non sufficit, ut obiectum dicatur, esse propter malum finem nisi simul obiectum sit effectus illius actu mali, ergo nec sufficit, ut obiectum participet malitiam, hæc enim in tantum participatur, in quantum aliquod respicit finem malum.

Dubitant aliqui, an hæc bonitas, vel malitia quam habet actu imperatus ex fine extrinseco, sit aliquid extrinsecum in actu imperato in hoc tamen non potest esse quæstio de re in nostris principiis, iuxta quæ dicendum est eodem modo se habere, sicut in actu externo; quare sicut actus exterior secundū se est omnino indifferens ad denominationem boni, vel mali invia diversitatem voluntatis à qua oritur: ita actus voluntatis imperatus, secundū se est indifferens, ut habeat vel non habeat illam bonitatem ex fine extrinseco, quia potest non imperari ab eo actu, neque ab illo, & per consequens ea bonitas erit denominatio extrinseca, quæ sine illa mutatione intrinseca actus imperari potuit ei deesse,

Infertur tertius, actus voluntatis diffire ab actibus externis, in eo quod isti non habent finem nisi extrinsecam, & denominatiōne ab actu, quo imperantur, illi verò habent finem extrinsecum, quem singuli actus respiciunt, tanquam obiectum proprium, & aliquando etiam habent finem extrinsecum denominatiōne ab actu, quo imperantur, & in ordine ad quem habent etiam bonitatem, vel malitiam extrinsecam, ita loquitur S. Thomas multis in locis, præsertim 2.2. quest. 32. art. 1. ad 2. & quest. 85. art. 3. & quest. 147. art. 10. & 3. part. 9. 85. art. 2. ad primum & 1.2. quest. 19. art. 2. ad secundum, & in quarto dict. 14. quest. 1. art. 1. q. 3. & dict. 15. quest.

quaest.3.art.1. & disp.16.q.3.art.2. quæstioncula 1. ad terrium, & alibi sèpè vbi docet, posse unum actum participare bonitatem ex fine extrinsecō alterius virtutis imperantis, & hanc esse bonitatem accidentalem, & communem, non propriam, & substantiam. In quo etiam sensu accipendum est, quod docet 1.2.q.13.art.1. in corpore, vbi ait, si aliquis exerceat actum fortitudinis propter Dei amorem, actum quidem illum materialiter esse fortitudinis, formaliter vero charitatis; non enim negat bonitatem fortitudinis esse essentialē illi actui; bonitatem vero charitatis esse accidentalem: sed assert̄ bonitatem fortitudinis esse materialem, hoc est, substantiam illi actui, quia substantia actus materialiter se habet, seu per modum subiecti ad bonitatem denominatiūm charitatis, quia est quasi ultima forma denominans illum actum, sicut substantia hominis se habet materialiter ad denominationem albi, licet albedo conueniat accidentaliter homini, cui humanitas conuenit essentialiter, que explicatio colligitur satis ex verbis sequentibus S.Thomæ.

Infurit quartus, non posse aliquem actum malum malitia intrinseca, seu ex proprio obiecto imperari ab actu bono aliquius virtutis; posse tamen aliquem actum bonum ex obiecto imperati extrinsecè ab aliquo actu malo. Prima pars conflat, quia si actus misericordie imperaret actus intemperantia, iam ille prior non fuisse verè ex motu misericordiae; motuum enim misericordia est honestas que hic, & nunc appetet in sublenando hoe paupere: non potest autem apparere honestas hic, & nunc in sublenando paupere per actum intemperantia: hæc enim sublenatio est mala, & inhonestata, vt supra dictum est; ergo ille prior actus non habebat veram honestatem pro motu intrinseco. & per consequens non erat actus bonus, & honestus.

Secunda vero pars probatur etiam, quia potest aliquis ex motu vanæ gloriae, vel alterius finis mali velle exercere actus temperantie, fortitudinis, iustitiae, & aliarum virtutum ut possit postea de illis gloriarī, vel vt per ea media impetraret à Deo aliquam mundanam dignitatem, quam desiderat: qui actus erunt boni ex proprio obiecto; mali autem ex fine extrinsecō actus imperantis, vt constat in casu posito; in quo ille actus imperatus posset esse bonus, bonitate intrinseca, & malus extrinseco, seu denominatiū ex fine operantis: nam licet non possit idem actus esse simul bonus, & malus bonitate, & malitia intrinseca, vt ex communiori sententia suppono: potest tamen esse bonus intrinsecè, & malus extrinsecè per voluntiam alienam, seu alterius actus; sicut religiosus orans vel confessiones audiens ex obedientia exercet actum bonum licet Praelatus illud fortassis præcipiat ex fine vanæ gloriae: quare tunc illi actus relatus ad imperium Praelati, & prout recipiens illum finem, effet malus extrinsecè, in se tamen, & ex proprio obiecto effet bonus, & laudabilis.

Huic doctrinæ sece opponunt aliqui Recentiores dicentes, tam repugnare bonitatem intrinsecam cum malitia extrinseca, quia cum malitia intrinseca, quia bonus ex integra causa, malum autem ex quocumque defectu: & quia actus misericordie imperatus, licet sit bonus ex obiecto, sed tamen hic, & nunc est medium, & causa effectus mali obtinendi qui intenditur per actum imperantium; id autem, quod est causa mali, eo ipso est malum; ergo non potest esse bonus hic, & nunc eliger illum actum misericordiae, qui extrinsecè ordinatur ad finem malum.

Ego tamen magnum discrimen imuenio inter malitiam intrinsecam, & extrinsecā, ratione cuius licet actus bonus nō possit simul esse malus intrinsecè; possit tamen referri extrinsecè in finem malum. Quæ videtur esse aperta sententia S.Thomæ 9.2.de malo art.4.ad secundum, his verbis: *Ad secundum dicendum, quod illud, quod consequitur speciem aliquid, semper inest ei. Cum ergo actus hominis speciem consequatur ex ratione obiecti, secundum quā est bonus, vel malus; actus sic specificatus in bono nonquam potest esse malus, nec specificatus in malo, nonquam potest esse bonus. Contingit tamen actus secundum se bono, adiungit aliquem aliud actum malum secundum aliquem ordinem, & secundum actum malum boni dicitur aliquad maleficiorum: non quod in se ipso sit malus, sicut dare elemosynam pauperi, vel diligere Deum, & actus secundum se bonus, sed referre actum bonum/malum ad finem aliquem inordinatum scilicet, cupiditatis avaritiae gloria, &c. quidam alius actus malus, &c.* Hæc S.Thomas, iuxta quæ debet intelligi, quando alibi docet, non posse eundem actum esse simul bonū, & malum: loquitur enim de malitia intrinseca, non de extrinseca, & denominativa: quo etiam sensu procedit communis sententia negans, eundem actum posse simul esse meritorum, & demeritorum. Alioquin enim loquendo de malitia extrinseca, conceditur exp̄r̄sē à multis, qui videri possunt apud Salas 1.2. tract.7. disp.3.n.124. & multi etiam concedunt, actum fidei, peccati, & charitatis posse extrinsecē imperari ab intentione mala sicut venialiter; Caiet. 2.2.q.5.art.2 & 1.2.q.15. art.4. & ali communiter, vt refert Ant.Perez lecit. Exam. p.3.cap.15 quos sequitur Curiel. 1.2.q.109. art.3.dub.8. circa finem, & in re idem videtur concedere P. Coninch disp.14. de fide dub.3.n.19. vbi supponit, actum honestum posse imperari ab actu malo, licet nolit appellare malitiam illam, qua derivatur in actu imperatum, in quo est quæstio de nomine, de re autem, iam concedit posse stare honestatem intrinsecam actus; cum hoc quod est, imperari alio actu malo. Quare clariss., & magis consequenter loqui videtur Pater Granado in 1.2. tract.9.4.3.n.1 & n.8 & tract.10.d.2.n.10. tract.14. disp.1.n.9.vbi admittit, posse actum bonum, & supernaturale esse malum extrinsecē ex imperio malo. Et quidem de actu exteriori concedunt ipsi Adversarij, posse esse bonū simpliciter, prout procedit ex voluntate bona, & simul malum prout procedit ex alia voluntate mala. In quo exemplo, quod ab ipsis admittitur, retrorquentur argumenta; nam malum est ex quocumque defectu, & bonum ex integra causa; & tamen illi actus exterior licet sit malus, est simul bonus per te prout oritur ab alia voluntate bona. Item ille actus exterior assumitur tunc, vt medium, & causa ad obtinendum finem malum; sed quod est causa mali, non potest licet ponit per te: ergo non potest voluntas bona terminari hic, & nunc ad ponendum illum actum exteriori Vides difficultatem esse eandem, ad quam omnes debemus respondere.

Addit̄ maiorem aliounde difficultatem remanere soluendam in illa sententia contraria. Primo, quia si argumentum, cui innituntur aduersarij validum esset, probaret utique nunquam posse actu penitentia vitari extrinsecē, & manere intrinsecē, & formaliter bonum ac honestum; quia nimis, vt ipsi dicunt, non potest esse bonus actus, & meritorius, ac Deo placens, qui est simul malus ex imperio extrinseco: hoc autem principium cum has yniuersalitate acceptum, non videtur posse etiam in eorum sententia sustineri: quia ipsi sententia sententia contraria est quidem probabilem salte per principia extra

extrinseca, & licet id ipsi negarent, posset tamen aliquis inculpabiliter eam probabilem, aut etiam veram existimare, arque adeo posset præcē eam amplecti. Vnde posito imperio venialiter malo, quo ex fine vanæ glorie imperarer sibi confessio nem, & pœnitentiam internam, licet videret, eos actus hic, & nunc si ponantur vitiani ex fine extrinseco actus imperantis, & deseruire ad eius finem malum; videns tamen aliundē esse probabile, quod non est illictum, aut malum noua malitia ponere actum pœnitentia ex imperio malo iam posito; posset se cōformare prædictæ huic sententia, & ponere auctum pœnitentia imperatiū absque illa profusa malitia noua formalis: quomodo enim posset contrahere nouam malitiā, aut turpitudinem in eo actu, in cuius positione indicat probabilitatem nullam nouam malitiā, aut turpitudinem confiteri.

Hoc quippe apud Theologos compertum est, nec Aduersarij id negant, iudicium probable sufficere ad purgandam omnem malitiam formalem, qua in exercitio aliquius actionis posset aliunde reperiiri; sed ergo tunc ille actus pœnitentia secundum le honestus ex fine extrinsecè, & ex carentia omnis circumstantiæ, quæ eum posset reddere intrinsecè malum, quia si qua daretur, illa ignoraretur inculpabiliter, cum probabiliter indicaretur, illam circumstantiam nō obstat, ne ponetur actus imperatiū pœnitentia posito iam auctu imperante venialiter malo. Et tamen adhuc in eo casu actus pœnitentia esset extrinsecè, & denominatiū malus; ergo non repugnat, aliquem auctum pœnitentia honestum & bonum, ac formaliter meritorum, & Deo placentem posse simul esse malum extrinsecè, & denominatiū, ac vitiari extrinsecè ex imperio malo. Porro tunc auctum pœnitentia esse extrinsecè malum, probatur clarè: quia adhuc tunc procederet verè, & proprie ex imperio malo: adhuc enim moueretur extrinsecè homo ab illo imperio ad eliciendum auctum pœnitentia, absque nona tamen malitia, quia probabiliter indicaret, non esse malum noua malitia ponere id, ad quod imperium malum iam possum mouer, eo quod probabile indicium purgare omnem malitiam, quæ posset esse in exercitio illius actus imperatiū. Sicut quando superior, vel Dominus ex fine malo præcipit subditio, vel seruo aliquod opus de se bonum; tunc subditio, aut seruus, licet videat illud opus, si ponatur procedere ab imperio vicio superius, vel Domini; ad huc quia simul iudicat, non esse malum malitia noua ponere ex imperio malo, opus quod de se est bonum; ideo non contrahit malitiam formalem obediendo illi imperio. Sic ergo in casu nostro ille actus non contraheret nouam malitiam formaliter, licet verè procederet ex illo imperio malo, arque adeo contraheret malitiam extrinsecam ab illo: nam esse malum extrinsecè, nihil est aliud nisi esse malum in causa, seu procedere à causa vitiaria: quamvis ergo esset actus bonus in se, posset esse malus in sua causa, & per consequens esset denominatiū, & extrinsecè malus, in se autem honestus, & bonus.

Secundo, & a priori virget contra Aduersarios, quia non potest explicari illa noua malitia in actu imperato, quæ sit noua, & distinguita a malitia iam posita actus imperatis. Malitia enim noua intelligi non potest sine libertate noua, quæ, inquam sit libertas in genere moris, hoc est, in ordine ad bonum, & malum morale: non potest autem esse talis libertas noua post auctum imperantem: Ergo non potest esse malitia noua. Minor probatur, quia si inter auctū imperantem, & imperatū potest pro aliquo signo naturæ intermedio intelligi cognitio noua ta-

liter repræsentans malitiā actus imperatis, peto an ex illius cognitionis moueri possit voluntas ad ponendum auctum imperatum pœnitentia v. g. non ponatur illa malitia proposita, vel non possit moueri ab ea cognitione: Si potest moueri, & ad hunc habet potentiam proximam pro eo signo intermedio inter auctum imperantem, & imperatum: Poterit ergo in tertio signo habere auctum, quo ex illo motu, scilicet, ne contrahat malitiam illam nouam formalem, nolit elicere auctum imperatum. Hoc autem omnino repugnat, quia tunc in eodem instanti reali haberet voluntas duos actus contrarios circa idem obiectum: habebet enim in primo signo auctū imperantem, quo ex desiderio vanæ glorie, quam efficaciter amat, & intendit, vult habere in hac hora, v. g. auctum pœnitentia, vt confiteatur his habebet in tertio signo auctum, quo ex odio vanæ gloria nollet habere actum pœnitentie ne defensionem ad finem vanæ glorie prius intentum, qui auctū esset odium vanæ glorie: repugnat autem, quod eodem instanti, velit, nolit, amet, & odio habet gloriam vanam: Ergo non potest ex illa cognitione intermedio moueri ad reliquendum auctum pœnitentia imperatum, quia non potest ex illa cognitione moueri, nisi feratur per odium in eius motuum, quod est malum vanæ gloria: ergo si non potest moueri ad respundam vanam gloriam, quam nimis eodem instanti amplectitur, non potest illa cognitione deseruire ad nouam libertatem proximam in genere moris, illa enim sola est libera in genere moris, qua propter malitiam moralem propositam potest omittere, vel respire obiectum propositum, sed voluntas non potest ponentia noua, & proxima, propter malitiam vanæ gloriae omittere auctum imperatum, flante imperio ex amore vanæ gloriae, ergo non habet libertatem nouam proximam in genere moris, & per consequens neque nouam malitiam moralem.

Si vero dicas non posse quidem voluntatem ex illius cognitionis moueri ad omittendum auctum imperatum pœnitentia, aliunde tamen esse formaliiter liberum libertate proxima, quia potest ex aliis motibus illam omittere. Contra hoc est, quod non sufficit libertas ex aliis motibus ad dandum malitiam formalem, sed debet esse libertas, que oritur ex turpitudine cognitionis. Quantuncumque enim ego possim non comedere, & hoc ex motivo auctoritate, ne expendam, & quantuncumque cognoscam etiam prohibitionem confectionis ex precepto ieiuniū: si tamen non possum moueri ex prohibitione, & malitia ad abstinentiam, licet possem moueri ex auaritia non habeo libertatem in genere moris, requirant ad peccandum contra ieiuniū, quia cognitione precepti, que me mouere non potest; perinde omnino est, ac si non esset: ergo sicut ab ille cognitione precepti non pecco contra ieiuniū, sic ab ille cognitione tali, quæ me possit mouere. Si ergo in casu nostro cogitatio illa intermedio de turpitudine vanæ gloriae non potest pro eo signo mouere ad odium vanæ gloriae: non dat libertatem nouam, & proximam in genere moris, ratione cuius contrahi possit noua malitia elicendo auctum imperatum, etiamsi aliunde voluntas ex aliis motibus libera sit libertate proxima ad omittendum auctum imperatum.

Facilius ergo in re proposita procedunt concependendo posse etiā auctum imperatiū pœnitentia habere in se libertatem, & honestatē formalem & proximam ex proprio obiecto, ita ut in se proxime placeat Deo, & disponat ad iustificationem, licet in sua causa displiceat, atque adeo vicietur extrinsecè & denominatiū, quatenus aliquo modo procedit ex

ex imperio venialiter malo. Neque obstat non posse eundem actum simul esse bonum, & malum: quia bonum ex integra causa, & malum ex quolibet defectu.

Respondetur enim facilè assignando discrimen inter malitiam intrinsecam, & extrinsecam: & enim non est defectus intrinsecus ipsius actus, sed est procedere à causa mala: quamus ergo repugnat aliquid in fe esse simpliciter bonum, & simpliciter malum; non tamē repugnat procedere à dubiis causis, quārū una sit simpliciter bona, & alia simpliciter mala: item non repugnat actum in se esse simpliciter bonum, & procedere ab aliqua causa simpliciter mala.

Nam obedientia subditū (vt supra dicebam) est simpliciter bona, & procedit ex mala voluntate Prælati præcipientis ex praua fine, & per consequens referuntur extrinsecè ad malum finem à Prælato intentum.

Eodem modo responderetur ad secundam rationem, illum actum bonum misericordia, v. g. imperatum posse hinc & nunc causare malum finem: negamus tamen id est esse malum in se: nam illa etiam obedientia subditū est causa, & medium ad finem malum Prælati, & tamen non ideo est mala in se, sed solum extrinsecè. Non enim sufficit ad hoc, vt aliquid sit malum in se, quod possit causare aliquod malum: alioquin omnes actus charitatis essent semper mali, quia semper possunt esse occasio vanæ gloriae sequentis: sed requiritur, quod ex se ordinatur ad illud malum causandum: quod non haber actus imperatus bonus: quare tota malitia consistit in actu imperante, & ordinante eum actum bonum ad finem malum: quod autem supposita ea ordinatione, fiat postea actus misericordia, non est malum noua malitia: sicut quod posita voluntate efficiat occidendi, sequatur homicidium externum, non est malum noua malitia: sed potius bonum bonitate naturali ex suppositione, & ideo licet Deus non velit peccatum, vult tamen, quod supposita voluntate interna, sequatur illa actio exterior, quae de se nullam affert malitiam, sed solum denominatur à malitia iam antecedenter posita; & sicut supposito peccato commissò à posteris in Adamo, Deus concurredit nunc ad generationem huius hominis, & vult producere hunc hominem, qui eo ipso denominabitur peccator à malitia iam antecedenter posita: ita vale Deus posita voluntate interna homicidij, sequi actionem externam, quae eo ipso denominabitur malitia antecedenter posita. Ita etiam de actu imperante.

Nam posito imperante malo placet Deo quod sequatur imperatus in se bonus, licet debet dominari malus ex malitia sola priori existente in imperante malo. Nam tota hæc denominatio nihil noui mali includit præter malitiam iam præexistenter.

Dices, virtus est, quia nemo male viritur: Ergo actus virtutis non potest esse malus. Respondetur, distinguendo antecedens cum S. Thom. 3. part. quest. 80. art. 4. ad 3. Virtus est, quia nemo male viritur, vt principio, concedo, vt obiecto nego.

Dicimus iterum discrimen esse inter actum externum, & inter internum imperatum: Nam externus non habet nouam libertatem, & ideo non mirum, si supposito interno non displiceat Deo fieri externum, nec afferat nonam malitiam: at vero internum etiam imperatum habet nouam libertatem (vt iam concessimus) quare videtur afferre nouam malitiam, quia in ipso exercitio actus imperati voluntas libere cooperatur imperio, & intentioni præua: cooperari autem liberè præua intentioni malum est; & per consequens displaceat de novo Deo, quod ponatur ille actus imperatus etiam supposito imperante.

Respondetur in primis hoc argumentum probare contra id, quod supponunt etiam Aduersarij:

P. Ioan. de Lugo de Panisentia.

probatur enim illam malitiam per ordinem ad finem extrinsecum non esse extrinsecam actu imperato, sed intrinsecam, & novam; quia ultra malitiam præcedentem imperantis, est malitia noua cooperari liberè illi intentioni præua ponendo actum imperatum: destruitur ergo suppositio questionis quæ solum procedit de malitia, quam actus imperans habet solum extrinsecè, & denominatur ab actu imperante. Deinde ad obiectiōnē dicimus, esse aliqua obiecta, quorum intentionis licet sit mala, consequtio tamen non est mala: & id est cooperatio ad illa, seu ponere aliquid, quod sit medium ad eorum consequtionem, non tamen ea intendendo, non est malum. Talis est laus, & existimatio apud homines, quam quidem intendere vanè malum est; consequtio non est malum, nec etiam ponere aliquid, ex quo illa gloria sequatur. Hinc est, in exemplo supra posito, Prælatum peccare, intendendo gloriam humanam, & ex intentione præcipiendo aliquid subditū: subditū non peccare obediendo, licet eo ipso ponat aliquid vtile ad eum finem malum, quem Prælatus intendit. Hæc enim cooperatio non est formalis, id est, intendendo eundem finem, sed materialis, quia respectu eiusmodi obiectorum non est mala. Ita se habet voluntas in exercitio huius actus imperati in casu nostro: ponit enim liberè aliquid vtile ad finem præua actus imperantis mali: sed non cooperatur ad eius malitiam; quia per actum imperatum voluntas non intendit illum finem: & licet ponat aliquid vtile ad eius consequtionem; consequtio tamen non est mala, sed sola intentionis: quæ iam tota posita est, & ad quam actus imperatus non cooperatur formaliter, sed cooperatur materialiter ad consequtionem, quæ non est mala.

Dices, etiam posita malitia actus imperantis vivi malum malitia noua ponere actu imperatum: quia debeo procurare, ne mea operatio fiat ex malo fine: si ponatur autem tunc actus imperatus, iam erit ex malo fine extrinsecus; ergo etiam supposito imperante, debeo procurare, ne ponatur imperatus in his circumstantiis.

Respondetur distinguendo maiorem: debeo procurare, ne mea operatio fiat ex malo fine extrinsecus tollendo intentionem malitiae, & revocando illam, concedo: impediendo actu imperatum de se bonum nego: tota ergo malitia consistit in positione actus imperantis, & in non revocanda ea intentione: quod autem ea posita, sequatur actus imperatus, non est malum noua malitia, sed solum denominatiōnē à malitia præcedenti, quæ iam tota posita est.

Potes, ex locum habeat, non solum, quando finis, qui intenditur ab imperante, secundum se, non est malus; licet intentionis sit mala, sed etiam quando finis ipse est malus. Potest enim dupliciter casus contingere. Primum cum quis ad comparandam gloriam apud homines imperat sibi actu bonum: quæ quidem gloria secundum se, non est culpa, sed sola intentionis illius. Secundum, vt si quis imperaret sibi actu bonum, & honestum, vt postea posset glorificari, & laudari se de illo: quæ quidem glorio, & laudatio, quæ intenditur, erit etiam secundum se mala, & culpabilis, quando ponetur.

Respondetur, doctrinam traditam faciliter quidem procedere in primo casu: nam in eo ^{an si obli-} actus imperatus, vt diximus, nullo modo cooperatur ad malum, quia gloria humana non est culpa, sed intentionis illius, ad quam intentionem actus imperatus non cooperatur, sed supponit illam. In secundo autem casu posset esse maior difficultas: quia actus imperatus videatur cooperari præua intentioni, vt ponatur Aa postea.

postea aliquid malum, nempè peccatum vanæ iæcuræ, &c. Vnde videtur ipse actus imperatus, non posse tunc licet poni: quia si ego video meam operationem præsentem fore causam, vt cras peccem, debo abstineat ab hac operatione præsenti, vt impediatur peccatum meum crastinum: Si ergo actus imperatus est occasio, vt postea sequatur actus malus, debo abstineat ab illo, atque idem ipsomet erit malus formaliter malitia noua, si ponatur.

223.

Adhuc tamen in hoc secundo casu non potest dari regula yniuersalis, quia licet aliquando sit obligatio abstinenti ab actu imperato, & quidem obligatio noua, si esse posset aduentitia cum libertate noua in genere moris: aliquando tamen non erit ea obligatio. Aliquando itaque non, & debebit omitti imperatus ad præcaudendum peccatum futurum, vt si v. g. scias, eleemosynam hodiernam fore causam in te fornicationis crastinæ, debes abstineat ab hodierna eleemosyna propter obligationem impediendi graue peccatum crastinum: in ob eandem rationem posses, & deberes abstineat in die festo ab audienda Missa, quia præceptum non obligat cum tanto periculo. Aliquando non erit talis obligatio abstinenti ab actu bono præsenti, inob erit obligatio non abstinenti: vt si Sacerdos in Missa recordetur peccati mortalis, debet elicere contritionem, etiam si sciat, quod postea gloriaribit vanæ, & superbiet propter contritionem habitat: inob licet sciret, quod postea ea occasione incidat in peccatum mortale; adhuc debet obseruare nunc præceptum præmitendi contritionem. Ratio autem est, quia cum contrito de se non sit causa determinata peccati, positio contritionis non est cooperari peccato, sed solum est non impedit, & præcauere illud: non est autem obligatio præcaudi, & impediendi peccatum futurum cum tanto onere: debemus quidem non intendere illud, atque idem intentio illius, & actus imperans cum illa intentione erit peccatum: actus tamen imperatus secundum se non intendit, nec est causa determinata illius.

224.

Vnde ad propositum nostrum, loquendo de actu pœnitentia bono imperato ex intentione non bona faciliter res haec explicatur: Si enim intentio imperans est mortaliter mala, tunc confessio erit irrita propter defectum dispositionis requisitæ ad absolutionem, atque idem non est inconveniens, quod etiam actus pœnitentia tunc esset malus formaliter: si vero intentio imperans sit solum venialiter mala, & confessio sit occasio alienius peccati venialis subsequentis, non est necesse, quod ipsa etiam confessio, aut attritio imperata sit malus formaliter: non enim est obligatio præcauendi peccatum veniale futurum cum dispensatione confessionis præsentis, quæ secundum se est bona, nec secundum se cooperatur, aut est causa peccati futuri: erit ergo mala intentio actus imperantis: confessio tamen aut pœnitentia imperata non erit mala propter periculum peccati leuis futuri.

225.

Hinc infero quinto, hanc doctrinam non solum habere locum in actu bono imperato naturali, sed etiam in supernaturali, qualis est actus fidei, spei, attritionis, &c. quod etiam concedit expressè Magister Curiel ubi supræ. Quod enim sit entitas supernaturalis, non impedit quoniam extrinsecè possit denominari mala: nam consecratio Eucharistia est satis supernaturalis, & potest denominari mala à voluntate Sacerdotis consecrantis ex fine sacrilego: & Deus potest peculiariter concurreat ad illum effectum: quia licet Deo non placeat illa intentione sacrilegia; placet tamen, quod posita illa intentione, sequatur effectus supernaturalis. Ita licet Deo non

placeat, quod imperatur actus supernaturalis ex fine præciso, placet tamen suppedito illo imperio malo, quod sequatur actus de se bonus, & idem stat, hominem demereri per illam intentionem malam venialiter, & mereri per actum bonum subsequenter. Quando autem dico actum fidei possem imperari extrinsecè ex fine malo; non intelligo de imperio immediato, quia voluntas immediata debet esse ex pia affectione, vi suppono ex materia de fide, sed loquo de intentione mediata, ex qua sequuntur postea pia affectione, & media pia affectione sequuntur assensus fidei, de quo dixi latè in tractatu de fide.

Porrò debere admitti respectu actuum supernaturalium eiusmodi imperium, probari videtur ex casu nostra questionis, quando quis ex fine vanæ gloria malo venialiter accedit ad confessionem, & habet attritionem: durissimum enim est, eas omnes confessiones dampnare, vt sacrilegas, si alioquin confessio sit integra, & dolorosa: & tamen illa attritio debuit esse actus supernaturalis otius aliquando ex intentione illa gloria humana, à causa malitia totus ille actus denominatur extrinsecè malus, licet intrinsecè sit bonus, & laudabilis: alioquin non posset disponere sufficienter ad effectum Sacramenti.

Respondent aliqui, eo casu solam confessionem externam imperari à fine malo, quia ex sola conducta ad confiliciandum bonam existimationem apud confessarium; attritio autem interna non conducta ad hoc, sed ad efficiendum Sacramentum validum: quare attritio non imperatur ex illo fine malo. Hoc tamen responsio impugnat facile: quia licet attritio non conducta immediatè, & directè, conducta tamen mediata ad eum finem vanæ glorie, licet, vt medium requisitum ad hoc, vt confessio exterior sit eligibilis hic, & nunc: si enim confessio exterior esset sacrilega, ego non eligerem eam, nec vellem cum tanto incommodo consequi bonam existimationem apud confessarium. Ergo illud, quod conducta, vt confessio exterior non sit sacrilega, conducta etiam, vt confessio eligatur à me in ordine ad illum finem; & per consequens conducta mediata ad eum finem humanum, & eligitur ex eadem intentione, sicut qui vult ire Neapolim ad homicidium patrandum; & conductio equum, vel nauis: hæc ipsa conductio oritur ex intentione homicidii, & est mala ab eius maliti, qui licet ad homicidium solum conductat ire Neapolim, quod etiam sine equo fieri posset, & conductio equi solum ordinatur immediatè ad vitandum incommodeitatem itineris: ille tamen non veller fortasse homicidium cum tanto incommodo, nec ire, nisi posset nauigare, vel equitare; quare conductio equi vel nauis, quæ facit illud medium eligibilem, eligitur etiam ex eodem fine, quantum sufficit, vt ipsa conductio sit mala denominatur. Item qui ex fine vanæ gloria celebrat Sacrum, non solum ordinari eum finem prolationem verborum, sed etiam intentionem consecrandi; Nam licet ad finem illum sufficer prolatio exterior; quia tamen ipse noller cum tanto sacrilegij sceleri comparare vanam gloriam, necessaria est etiam intentione consecrandi, vt hoc medium sit eligibile hic, & nunc ad eum finem: & qui ex fine solo lucri celebrat, eodem modo vitiat ipsam etiam intentionem consecrandi, licet ad accipendum libendum sufficeret prolatio exterior verborum: intentione autem interna non requiritur, nisi ad non defraudandum iniurie eum, qui dat stipendium, & ad vitandum sacrilegium. Similiter ergo in nostro casu ipse actus attritionis, fine quo confessio exterior non eligeretur, ordinatur extrinsecè ad eum finem vanæ existimationis humanæ.

Respondent

^{115.} Respondent alii, eum actum doloris in praedicto
casu non fore bonum, aut meritorium, fore tamen
dispositionem sufficientem ad iustificationem quod
extendunt etiam ad actum contritionis extra Sacra-
mentum, nam est (inquit) d' spousio sufficiens
ad gratiam habitualē, licet non est actus bonus
moraliter, sed malus propter finem extrinsecum ma-
lum actus imperantis, Ita Salas dicit disp. 3. sect.
^{11. numero 166.} Hæc tamen solutio difficultima
est.

Primo quia ille actus, si dispositio est ultima ad
gratiam debet omnino esse supernaturalis, & ex
auxilio gratiae, ut ex principiis fidei colligitur, &
Concilii probat late Suarez tom. 3. de gratia lib. 8.
cap. 7. Ergo deberet esse actus bonus, & honestus.

Secundo, quia quando aliquis actus liber exigitur,
vt dispositio ultima ad gratiam, non petitur
tanquam dispositio physica, sed moralis, ac per
consequens tanquam in peccatoria, vel meritoria de-
cognitio, ut notauit idem Suarez ubi supra num. 7.
Ergo debet habere bonitatem moralem; quod enim bonum non est, nec placet Deo, nec mouet
ipsum.

Tertio ex Tridentino sess. 14. cap. 4. vbi de con-
ditione in uniuersum, prout praecedit à perfecta,
& imperfecta, dicitur fuisse semper necessariam ad
imperitandam veniam peccatorum. Ergo contrito,
que non posset imperare ex defectu bonitatis mora-
lis, non posset ultimè disponere ad iustificatio-
nem.

Denique hoc ipsum colligitur aperte ex locis Sa-
cra Scriptura, vbi exigitur à Deo hic motus pen-
itentia ad iustificationem: Semper enim exiguit
tanquam aliquid placens Deo, & mouens Deum
ad reconciliationem, Ierem. 3. Convertemini, & sa-
nabo aures vestrarum, &c. 18. Si convertemini i sal-
vaturis, Psalm. 50. Cor contritum, & humiliatum
Deum non despicias: Certe quia placet Deo illa con-
trito, & humilitate: non ergo potest negari, illum
actum fore bonus moraliter, & placitum Deo;
si conceditur esse ultimam dispositionem ad gratiam
habitualē, & reuisionem peccatorum. Melius
ergo dicitur, illum actum, licet extrinsecus, & deno-
minativus esse malus, adhuc posse esse intrinsecus bo-
num, & laudabilem; tota enim malitia est illa ex-
trinsecus, & antecedens ipsum actum, tenetque se
ex parte solius actus imperantis, qui displiceret Deo;
placet tamen imperatus in se, licet non in sua cau-
la, ut d' Eum est.

Infero secundò, alter dicendum est de actu elec-
tionis, qui oritur ex intentione mala; hic enim non
solum est malus denominativus, sed intrinsecus, &
ex proprio obiecto; Nam ipsam electionem (ut ex
probabiliori sententia suppono) non solum fertur
intrinsecus ad medium, sed etiam ad finem: v. g.
quando eligitur medicina propter sanitatem, illa
electione non sicut intrinsecus in sola medicina: medi-
cina enim non representatur, vt delectabilis, nec
vi honesta, sed solum, vt utilis; ergo per illum
actum amatur medicina, quia utilis est: utilis autem
vt utilis est relatum, ut enim ad aliquid est utilis;
ergo per illum actum amatur medicina vt utilis ad
sanitatem, & per consequens ille actus fertur in-
trinsecus ad sanitatem saltem in obliquo. Cum ergo
nullum medium possit amari vt medium, nisi in
ordine ad finem, qui ordo sit intrinsecus in illo actu
quo eligitur medium, hinc sit omnem electionem
præcedentem ex intentione mali finis, debere esse
malum non solum extrinsecus, & denominativus, sed
etiam intrinsecus & immediate, quia ipsa etiam elec-
tio dicit ordinem intrinsecum ad malum finem: Hoc
autem intelligi debet, quando actus electionis ha-

P. Ioan. de Lugo de Penitentia.

ber nouam libertatem moralem. Si enim electio sit
vinci medijs, ea fortasse est aliquando necessaria sup-
posita intentione efficaci finis; atque ideo electio
erit solum libera in causa, & mala etiam in causa,
seu denominativus, & extrinsecus: quia deficiente
liberalitate, habebit se sicut actus exterior. Loqui-
mur ergo de electione medijs, quæ etiam supposita
intentione finis, posset non sequi: Nam sicut di-
ximus actum imperatum posse sumpè non sequi pos-
tum iam actum imperante, quia imperans non cogit ad
ponendum imperatum hoc instanti, pro tempore
vero sequenti posset retractari imperium, ita in-
tentio finis sumpè non cogit ad eligendum medium
hoc instanti, pro tempore autem sequenti potest
retractari ea intentio: quare electio medijs hoc in-
stanti habet nouam libertatem, posset enim non
fieri nunc, nec postea. Dissert tamen electio ab actu
imperato, quod actus imperatus, si sit de se bonus,
non sit malus intrinsecus, propter imperium ma-
lum: electio vero, licet sit de medio secundum se
bono, vitiatur tamen in se ipsa propter intentionem
mali finis.

SECTIO. X.

Difficultates quedam contra doctrinam precedentem.

Diximus actum penitentia imperatum ali-
quando posse precedere ex imperio absolute
quidem, sed non determinante omnino instans; &
tunc actum imperatum fieri cum noua libertate for-
mali proprii ipsius, etiam quoad substantiam: ali-
quando vero procedere ex imperio determinante
omnino, & imperante absolute, illum fieri pro hoc
ipso instanti, & tunc actum imperatum non esse li-
berum quoad substantiam, nisi denominativus, & in
causa. Contra hoc videtur esse adhuc difficultas su-
pita in sinuata, quia hinc sequi videtur, quod ille,
qui ex metu inferni videntur se esse in peccato, & non
habere copiam Confessarij, vult sibi consulere per
actum contritionis, & ad eum finem imperat sibi
actus contritionis, hunc, inquam, non disponi
sufficienter ad iustificationem per illum contrito-
nem.

Pone enim, quod oppressus temporis angustiis,
imperat sibi contritionem in eodem instanti cli-
ciendam: tunc contrito non habet nouam liber-
atem formalem, sed est denominativus libera ab
actu imperante libero: Ergo nec habet nouam lau-
dabilitatem, aut valorem in ratione meriti, sed erit
laudabilis, & meritoria solum denominativus ab
actu imperante laudabili, & meritorio, sicut actus
externus non habet nouam laudabilitatem, aut me-
ritum supra internum propter defectum nouæ li-
beratis formalis. Meritum autem & laudabilitas
actus imperantis in nostro casu non est laudabilitas,
& meritum contritionis, vel charitatis, sed alterius
inferioris virtutis, à qua elicetur actus attritionis ha-
bens pro mortuo propriam salutem, & fugiens pe-
nam inferni propter malum illius peccati. Ergo
actus contritionis in illo casu non habebit laudabi-
litatem, aut premiabilitatem contritionis, sed solum
attritionis, à qua necessariò procedit, & per con-
sequens illa contrito sic imperata non erit suf-
ficiens dispositio ad gratiam iustificantem, hæc enim
non datur propter meritum congruum attritionis,
sed propter meritum perfectionis virtutis, à qua
elicetur contrito.

Propter hoc posset aliquis dicere voluntatem illa
reflexam feruandi præceptum contritionis in hoc in-
stanti non esse tunc voluntatem absolutam contrito-

233.

234.

Concio liz
bera solum
denominativus
ne an suffi-
ciat?

235.

A a 2 nis

nis, sed voluntatem applicandi intellectum ad cogitandum de motu contritionis, & tollendi impedimenta, ut moueat voluntas ad contritionem: non tamen esse voluntatem absolutam contritionis, quia eo ipso defrueretur ratio contritionis meritoria, qua sumitur ex eius libertate. Nec præceptum contritionis videtur posse alio modo obligare: non enim potest obligare immediatè ad contritionem; non enim potest immediatè præcipi aliquis actus, qui non possit habere pro motu honestatem obedientię: quia præceptum ad hoc imponitur, ut ab eo moueat subditus; non potest autem ab eo moueri, nisi quia bonum, & honestum est obedire, quae est honestas obedientię: Contrito verò cum sit ex motu charitatis, vel pœnitentia non potest habere pro motu formalis honestatem obedientię, alioquin deberet elici à virtute obedientię: non potest ergo præcipi immediatè actus contritionis, sed solum potest homo obligari ex præcepto, vel ad habendam contritionem, vel saltem actum alium reflexum, quo velit contritionem; qui actus reflexus poterit esse ex motu obedientię; ille tamen actus non poterit esse voluntas absolute contritionis propter oblationem supra factam, sed voluntas applicandi intellectum, & voluntatem, ut fiat contritio libera.

236.

Ceterū non videtur posse negari, quod possit aliquando dari talis voluntas absolute, & efficax imperans absolute contritionem hic, & nunc. Prīmū quia negari non potest, quod homo ex metu inferni possit concipere propositum efficax seruandi omnia præcepta: alioquin non sufficeret atritio ex metu inferni eum Sacramento ad remissionem peccatorum. Semper enim requiritur propositum seruandi omnia præcepta: illud autem propositum debet esse tale, cum quo non possit stare violatio alicius præcepti gravis, ut constat ex Tridentino *seff. 14. cap. 4.* vbi dicitur, quod atritio requisita omnem voluntatem peccandi excludit. Ponamus ergo hominem in extremo constitutum, qui aduerterat, sibi necessariam esse contritionem ad salutem atque adeò ex præcepto obligari ad eam primum habendam: hūc poterit ex desiderio salutis velle obseruare omnia præcepta, & per consequens poterit velle obseruare præceptum illud contritionis, cum quo proposito actuali non potest coniungi violatio illius præcepti, ergo potest habere voluntatem absolutam explicitam, vel implicitam habendi contritionem hūc, & nunc debitam ex præcepto.

237.

Secundū, quia si homo ex præcepto contritionis solum obligatur ad applicandum intellectum, & proponendum voluntati motuum, &c. sequeretur, quod possit homo habere tale præceptum; & tamen nunquam conteri absque violatione illius præcepti: faceret enim totum id, ad quod obligat præceptum, nempe applicare intellectum, & proponere voluntati motu contritionis, quibus stantibus, voluntas posset non habere contritionem: ergo stante præcepto contritionis, posset non habere contritionem absque illa violatione præcepti: quod videtur omnino repugnare, & esse contra omnium fiducium sensum. Unde tertius sequeretur non posse contritionem præcipi homini præcepto proprio, & rigoroso; nam præceptum proprium debet obligare ad rem præceptam: obligare autem, ut ex terminis constat, est ligare, & astrigerere ut homo non possit licet oppositum facere: Certum verò est posse hominem obligari ad contritionem, atque adeò certum esse debet posse eum ex motu obedientię, & præcepti moneri ad volendum efficaciter obedire, & habere auctōm contritionis.

238.

Ad difficultatem ergo propositam dicensdūm vi-

detur de facto ratiō quidem, vel nunquam contingenere, quod impetrat̄ actus contritionis, vel attritionis ita determinat̄, & limitat̄, ut coarctetur ad imperium ad illud idem instans: si tamen impetratur, licet non esset liber libertate formalis actus imperatus, saltem quod substantiam, adhuc esset insufficientis dispositio ad iustificationem, vel absoluē, vel cum Sacramento, & quidem aliqui Theologi extendent hanc doctrinam ad eum etiam casum in quo contritio, vel atritio non solum non habet honestatem, & libertatem formalem sibi propriam, sed etiam quando neque honestatem haberet ab actu imperante, sed potius malitiam: ut si contritio, vel atritio impetraret ab actu venialiter malo ex fine vanæ gloria, verbi gratia vel simili: Tunc enim dicunt etiam fore sufficientem dispositionem ad iustificationem: quorum sententiam referunt, & approbat Zumel *tom. 2. in 1. 2. quest. 114. art. 1. disj. 5. & Salas in presenti, tractat. 7. disputatione 3. sectione 11. num. 166.*

Ergo tamen solum id admitto, quando contritio, vel atritio oritur ex imperio honeste supernaturali: tunc enim licet non addat honestatem, & libertatem formalem supra actum imperii: te tamen vera est honesta, meritaria, & impetratoria, sicut actus eleemosyna: quare potest Deum mouere de congruo ad conferendam gratiam iustificationis. Quandū verò oritur ex imperio solum malo, vel non bono; nulla ratione erit honesta, vel meritaria, atque adeò Deus non poterit ab illa moueri ad conferendam gratiam iustificationis, cùm ramen Concil. Trident. *seff. 14. c. 4.* aperte dicat necessarium semper fuisse motum contritionis aliquem ad impetrandum peccatorum veniam; debet ergo esse talis illa contritio, quæ aliqua ratione possit impetrare saltem de conguo: quod quidem habere potest contritio necessariò orta ex imperio illo, quod fit ex metu gehennæ: non potest autem illa ratione impetrare contritio, quæ necessariò orietur ex solo imperio malo, cùm neque in se, neque in causa habere honestatem requirant ad merendum, vel impetrandum. Quod verò in eo casu contritio non habet honestatem formalem, & laudabilitatem propriam contritionis libera libertate formalis, auferit quidem aliquam dignitatem ab illo actu: adhuc tamen manet contritio humana, & meritaria, quam Deus possit acceptare, ut dispositionem congruam ad iustificationem.

Dicesin eo casu contritio non addat honestatem, aut meritum supra actum imperii precedentem: sed honestas actus imperantis non est talis, vt Deus cuius folius intuitu conferat gratiam iustificationis. Ergo neque addita contritione imperata, habet Deus motuum ad iustificationem de facto conferendam. Respondet negando conuenientiam: quia cum in presenti non agatur de merito condigno, sed de dispositione congrua, quam Deus ex liberalitate, & misericordia sua acceptare vult; potest Deus eam aliquando non acceptare, & aliquando acceptare, quando apponitur aliquid, licet hoc non addat maiorem valorem in ratione meriti. Exemplum habemus in martyre, in quo licet mors re ipsa illata non augeat valorem, & meritum supra voluntatem moriendi, ut suppono; de facto tamen Deus acceptat illam voluntatem, quando mors sequitur, ad præmia non solum accidentalia, sed etiam ad gratiam iustificationis aliquando conferendam, & tollendum peccatum originale; ad quos effectus non acceptat illam voluntatem, quando mors non subsequitur re ipsa: quia haec privilegia volunt alligare ipsi morti honeste tolerare: Sic potest Deus alligare gratiam iustificationis contritione honeste.

honestè habita; ita ut manente quolibet alio actus si deficit contritus re ipsa habita, ille effectus non obtinetur; non quia contritus tunc maiorem honestatem afferat, sed quia illi soli Deus tale priuilegium voluntalligari.

^{141.} Confirmarique potest; quia quod iustificatio sequatur infallibiliter actum contritionis, vel attritio-
nis in Sacramento, non prouenit necesse fari ex ma-
iori honestate, & laudabilitate, quam contritus,
vel attritus illa, quam alij actus boni. Potest enim in-
tingere quod sint alij actus magis honesti in in-
diuibus, vt condonatio iniuriae grauissima, vel in-
ges filii religionis magis placebit Deo sapientia, quam
aliquis actus attritionis remissa: & tamen illi alij
actus etiam cum Sacramento non sufficiunt ad ius-
tificationem, cum tamen attritus etiam remissa suf-
ficiat: Ergo licet attritus etiam, vel contritus non
addat honestatem supra actum imperantem; poter-
it deferre ad iustificationem, eo quod Deus illi
solis actibus de facto honeste positis alligauerit
hoc genus præmij ex sua liberalitate conferen-
dum.

^{142.} Contra hoc tamen potest adhuc vrgeri, quia si
contritus imperetur ex desiderio salutis: oportet,
quod imperetur, quatenus deseruire potest ad illum
finem: non potest autem deseruire, nisi vt libera, &
honest: ergo imperatur contritus, vt libera, & ho-
nesta. Sed in causa positio, quo imperatur determina-
tio hinc, & nunc, non habet libertatem aut honesta-
tem formalem suam, sed denominatiuam ab actu
imperante, ergo si actus imperij vult contritionem
vt honestam, & libera, necesse est, quod velit seipsum,
qua illam vult ponere hinc, & nunc determina-
tio: ergo illa voluntas vult seipsum, & honestam.

Hoc idem argumentum probaret etiam contra
præceptum contritionis: præcipitur enim contri-
tio, quia est utilis ad salutem: non est autem utilis, nisi
sit libera; Ergo præcipitur contritus liberus: Ergo
qui vult obseruare præceptum illud, vel contritionem,
vt libera; sed est libera à libertate illius volun-
tatis, quæ illam vult ponere hinc, & nunc determi-
natio: ergo illa voluntas vult seipsum, & honestam.

^{143.} Adde, eamdem esse difficultatem soluendam ab
omnibus in aliis materia; nam qui vult ieiunare,
vel dare elemosynam ad satisfaciendum pro suis
peccatis, vult ieiunium, vel elemosynam propter
vilitatem, quam habent ad illum finem: non est
autem utile ieiunium, vel elemosyna ad satisfa-
cendum, nisi fiant liberi, & honesti: ergo vult
illa opera libere & honeste facta. Cū ergo deno-
minentur libera; & honesta illa opera à voluntate
illa interna honesta, & libera; consequens est, vt vo-
luntas illa velit seipsum, & qua formaliter ieiunium,
& elemosyna reddiatur libera & honesta.

^{144.} Omnes ergo debemus respondere, voluntatem,
quando imperat in prædicto casu determinate opus
aliud exterum, vel internum, non velle ad-
quætoriam honestatem, & libertatem, quam il-
lus opus habet etiam denominatio; sed velle il-
lus opus propter vilitatem, quam habet de se ad
satisfaciendum, v. gr. pro peccatis, & contritione,
v. gr. propter vilitatem, quam de se habet
ad iustificationem: nam licet ieiunium se solo non
possit satisfacere, nisi positum à voluntate honesta,
& libera, & contritus materialiter accepta se sola
non sufficiat ad iustificationem, nisi prout habens,
vel libertatem formalem, vel denominatiuam à vo-
luntate alia libera, & honesta; de se tamen habent
aliquam vilitatem falem partiale ad illos fi-
nes, & propter illam potest voluntas imperare
ieiunium, vel contritionem ad tales fines obti-
nendos.

P. Ioan. de Lugo de Panitentia.

Dices voluntas implendi præcepta, & in particu-
lari obseruandi præceptum contritionis, vult totum,
quod necessarium est ad implendum illud præcep-
tum; ergo vult non solum contritionem secun-
dum se, sed vt liberam, & honestam, sine quibus
conditionibus non obseruatur plenè præceptum
contritionis.

Respondet voluntatem, implendi præceptum
velle quidem ea omnia, quæ necessaria sunt ad im-
plendum præceptum, præter circumstantias tenentes
se ex parte illiusmet voluntatis: qui enim vult
ieiunium ad satisfaciendum, non vult per illum
actum libertatem, & honestatem eiusdem actus, à
quo redditur ieiunium satisfactorium; sed omnia alia
in ieiunio necessaria ad illum finem. Sic qui vult im-
plete præceptum contritionis, vult contritionem,
& honestatem, quam contritus de se haber, & ca-
gentiam totalis malitiae aliunde; non tamen vult ho-
nestatem, & libertatem prouenientem ab eodem
actu, quo illud vult. Si tamen aduerteret, quod
ille actus imperij est malus, & quod vitia contritionis,
& reddit inutilem, tunc ex præcepto contritionis
debet habere alium actum reflexum, quo no-
lit illud imperium malum, sed aliud bonum, à quo
imperetur contritus absque illo vitio: tunc tamen
non vult hinc eundem actum reflexum, à quo
etiam potest prouenire libertas aliquando & hone-
stas contritionis, nisi aduersar per aliam reflexio-
nem, & velit illum, per alium actum reflexum, de
quo redit eadem difficultas. Interim verò dum non
aduersit per actum reflexum, satisfacit præcepto
contritionis, volendo contritionem aliunde non
inutilem ad finem implendi præceptum, quia iam
vult omnia necessaria præter ipsum actum, quo vult:
quem, vt diximus, non potest velle per eundem
actum.

Alia difficultas potest esse contra eandem doctri-
nam supra traditam: quia nimirum, si potest unus
actus voluntatis imperari absolute per alium; Ergo
^{An angelus an} Angelus, qui comprehendit se, & suos actus, po-
^{posset imperare suos actus.} tut hinc actum, quem nunc habet, imperare per
alium actum, & illum per alium, & sic deinceps;
vnde videatur fieri, quod vel habeat infinitos actus,
vel omissionem puram alicuius actus imperantis,
cum sistendum sit in aliquo actu, quem non impe-
rat, quod imperat, cum potuisse esse, &
omittatur absque aliquo actu posito incompensi-
bili, dabut pura omissione libera illius imperij,
quam tamen repugnare dixi *in tract. de actibus hu-
manis.*

Ad hoc facile responderi potest, Angelum non
potest habere plures, & plures actus in infinito,
quia habet capacitem finitam; quare dum ex-
plata est eius capacitas per tot actus, quot potest
simil habere, non habet omissionem puram aliquo-
rum; quia non poterat illos alios habere cum istis,
vt constat.

Sed vrgeri potest ex Deo, qui habet capaci-
tem infinitam; quare potest fieri in ipso idem ar-
gumentum, & probari, quod, vel habeat infinita ^{An possit} etiam ^{Deus} imperia reflexa vel omissionem puram aliquorum.
Si autem concedas, illum habere infinita imperia,
quorum unum alio imperatur, & illud alio; & sic
in infinitum: sequitur rursus nullum actum volun-
tatis diuinæ esse formaliter liberum: quia actus
imperatus determinat, & absolutè hinc, & nunc,
non habet libertatem formalem, vt vidimus, sed
denominatiuam ab actu imperante: si ergo volun-
tas creandi mundum oritur ex alia voluntate impe-
rante illam, iam ipsa non erit formaliter libera,
sed solum denominatiuam ab illa alia, de qua fit idem
argumentum: Nam si illa oritur ex alia voluntate

A a 3 imperante

248.

imperante ipsam, nec ipsa erit formaliter libera. Quod probari potest eodem modo de illa tercia, & de aliis omnibus, si nulla est, quæ non imperatur ab alia: Imò nec habebum libertatem denominatiū: quia volitus denominatiū liberā, denominatur liberā ab aliquā quæ sit formaliter liberā: sed in Deo nulla voluntas esset assignabilis quæ esset formaliter liberā, singulæ enim imperantur ab alia: ergo nulla esset à qua possent aliae denominari libertate denominatiū.

Responderi potest; negando, Deum posse habere illa infinita imperia, proper illa eadem inconvenientia, quæ in obiectione afferuntur, qui nimis nullus actus esset formaliter liber. Neque ex hoc sequitur, quod habeat puram omissionem, habet enim aliquem actum quo vult non habere ullum imperium falso præter aliquā, quæ fortasse habet: hic autem actus essentialiter non potest imperari, quia ipse excludit omne imperium, sicut cognitione, quia Angelus cognoscit, se non habere ullam aliam cognitionem, non potest cognosci per alium actum reflexum, quia iam esset falsa. Imò si Angelus habeat capacitatem ad habendos simul decem solos actus voluntatis, & imperaret sibi uno actu alios novem, ille actus imperij, per suam naturam non posset imperari ab alio, quia destrueret suum obiectum; Nam deberent esse iam simul undecim actus: potest ergo Deus absque pura omissione habere actus voluntatis non imperatos. Post hæc autem scripta editus est tomus primus Patris Ioannis Martinez de Ripalda de ente supernaturali, vbi disp. 50. latè probat hanc nostram sententiam, apud quem multa videri possunt in eius confirmationem.

DISPUTATIO XVI.

De integritate Confessionis, seu de peccatis, quæ possunt, vel debent esse materia Confessionis.

S E C T . I. *Vtrum peccatum quod fit ipso instanti Baptismi sit materia Sacramenti pœnitentia?*

S E C T . II. *Aliqua alia dubia de peccatis, quæ sunt materia confessionis, & presertim de peccatis dubiis.*

S E C T . III. *Vtrum circumstantie aggrauantes intra eandem speciem sint necessaria confitenda?*

S E C T . IV. *De circumstantiis in particulari, & primo de circumstantia, Quis.*

S E C T . V. *De secunda circumstantia, Quid, & presertim propterea tenet ex parte rei volitæ.*

S E C T . VI. *De eadem circumstantia, Quid, propterea tenet ex parte persone, ad quam terminatur peccatum.*

S E C T . VII. *Vtrum pœnitens posse, & debeat explicare in confessione complicem sui peccati?*

S E C T . VIII. *Vtrum aliquando posse Confessarius obligare pœnitentem ad declarandum complicem, quando id necessarium*

non est ad declarandum integrè totum suum peccatum;

S E C T . IX. *An debeat explicari effectus subsequtus: an vero sufficiat confiteri cayam? Vbi etiam de actu externo*

S E C T . X. *De circumstantia, Vbi.*

S E C T . XI. *De circumstantia, quibus auxiliis & circumstantia, Cur.*

S E C T . XII. *De circumstantiis, Quomodo, & Quando.*

S E C T . XIII. *An posse taceri circumstantia aliqua propter detrimentum, quod fibi, vel alteri pœnitens timeret?*

S E C T . XIV. *De integritate confessionis quoad numerum peccatorum explicandum.*

S E C T . XV. *Quando confessio peccatorum restrandasi?*

S E C T . XVI. *An repetenda sit confessio peccati integræ, quando omessa fuit circumstantia; vel sufficiat confiteri solam circumstantiam omissam?*

E R T V M est, omnia peccata hominis Christiani post Baptismum commissa, esse posse materiam huius Sacramenti. Difficultas prima est de peccato illo, quod in ipsomet instanti, quo Baptismus recipitur, & character, aliquando fortasse committetur, an possit, & consequenter debeat esse materia confessionis sequentis, si mortale fuit?

S E C T I O I.

Vtrum peccatum, quod fit ipso instanti Baptismi sit materia Sacramenti pœnitentia?

Peccata quidem omnia, quæ ante Baptismum commissa sunt, non debent, nec possunt esse materia huius Sacramenti, ut constat ex Tridentino q[uod]l. 14. cap. 2. De peccatis verò, quæ sunt simul cum ipso Baptismo: Aliqui dicunt, omnia esse materia confessionis sequentes; quia iam sunt peccata hominis Christiani, & baptizati, atque id est domestici Dei, & subditi Ecclesie. Alij distinguunt inter peccatum fictionis, seu voluntatis recipiendi Baptismum absque dispositione debita, & inter alia peccata odij, v.g. luxuria, furti &c. Hæc enim dicunt, etiam si sunt ipso ultimo instanti, quo terminatur Baptismus, non esse materiam Confessionis, illud verò, scilicet, peccatum fictionis dicunt debere posita in confessione explicari: cui distinctione dedit occasio[n] S. Thomas supra quæst. 69. art. 10. ad 2. & 3. vbi videtur aliter loqui de fictione, & de aliis peccatis. Alij denique omnia peccata tunc existentia dicunt debere explicari in confessione, non tamen sub ratione speciali odij, vel furti, v.g. sed solum quatenus continent malitiam fictionis: per illa enim omnia, & singula impeditur effectus Sacramenti, atque id est sub ea ratione omnia illa habent speciem fictionis. Hæc sunt Doctorum placita, de quibus videi potest Suarez 3. tom. in 3. part. disp. 28. sect. 5. Valquez, 2. tom. disp. 159. & alijs Recentiores.

Dico primò: quæstio haec nullo modo est practica, sed omnino speculativa. Nam in præceptum ^{Secundum hanc} est, omnia illa peccata debere explicari in Confessione subsequenti, tanquam materiam necessariam, nemo enim scire potest, aliquid peccatum durasse

otto